

Achos Busnes Llawn

Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion
Rhanbarthol (RSEIS) Gogledd Cymru

Mawrth 2012

Cynnwys

1	Cyflwyniad	4
1.1	Rhagair	4
1.2	Pwrpas yr Achos Busnes Llawn	5
2	Gweledigaeth ar gyfer y Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol (RSEIS)	6
3	Trosolwg Rhanbarthol o Ogledd Cymru mewn Cyd-destun	7
3.1	Safonau	7
3.1.1	Bandio Cenedlaethol ar gyfer Ysgolion Uwchradd	8
3.1.2	Rhaglen Ryngwladol Asesu Myfyrwyr (PISA)	9
3.2	Yr Iaith Gymraeg	9
3.3	Poblogaeth ac Ysgolion	9
4	Cefndir a'r Achos dros Newid	11
4.1	Trefniadau Presennol	11
4.2	Yr Achos Addysgol dros Newid	11
4.3	Yr Achos Ariannol dros Newid	12
4.3.1	Cost Gros Bresennol / Cost fesul Disgybl	12
4.3.2	Gwariant Presennol yn Seiliedig ar Staff o fewn y Cwmpas	13
4.3.3	Trefniadau Datganoli Presennol	14
4.3.4	Swyddogaethau Gwella Ysgolion a Ariennir gan Grantiau	14
5	Prif Swyddogaethau'r RSEIS	15
5.1	Prif Nodau ac Amcanion yr RSEIS	15
6	Ymgynghori â Rhanddeiliaid	16
6.1	Canfyddiadau'r Ymgynghoriad â Rhanddeiliaid ar Wasanaeth Rhanbarthol (Mawrth 2011)	16
6.2	Canfyddiadau'r Ymgynghoriad Rhanddeiliaid ar Achos Busnes Amlinellol (ABA) RSEIS (Hydref 2011)	16
7	Model Llywodraethu	18
7.1	Arfarnu Dewisiadau Llywodraethu	18
7.2	Diffyg Pensiynau – Amcangyfrif o'r Cyfraddau Cyfraniad ar gyfer RSEIS	19
7.3	Model Atebolrwydd Llywodraethu RSEIS	20
7.4	Penderfynu ar yr Awdurdod Lletyol	21
7.5	Ethol Cyd-bwyllgor	21
8	Cyflawni'r 6 Prif Swyddogaethau	22
8.1	Agenda Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Gogledd Cymru yng Nghyd-destun Ehangach Gwella Ysgolion	23
8.2	Haen 1 – Agenda Rhanbarthol Gogledd Cymru i Godi Safonau	24
8.3	Haen 2 – Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol newydd Gogledd Cymru(RSEIS)	27
8.3.1	Y Model Cyflwyno	27
8.3.2	Gwasanaethu Anghenion Diwylliannol ac Ieithyddol y Rhanbarth	30
8.3.3	Comisiynu o'r RSEIS	31
8.4	Haen 3 – Strwythur y Gwasanaeth Gwybodaeth Reoli (Capita ONE)	32
8.4.1	Pwrpas	32
8.4.2	Cydweithredu ONE	32
8.4.3	Cerrig Milltir y Prosiect	33

8.5	Haen 4 – Swyddogaethau Cefnogi	34
9	Model Ariannol	35
9.1	Cost Haen 2 - Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol Gogledd Cymru Newydd (RSEIS)	35
9.2	Costau Gweithredu'r RSEIS	36
9.2.1	Costau Gadael	36
10	Model Adnoddau Dynol(AD)	38
10.1	Amserlen AD Allweddol ar gyfer y RSEIS	38
10.2	Cynllunio ar gyfer Newid	38
10.3	Rolau sydd ar gael yn y RSEIS	39
10.3.1	Rolau Arweinwyr Systemau	39
10.3.2	Cyfleoedd i Arweinwyr Systemau gael eu Secondio	39
10.3.3	Rolau Cefnogi	39
10.4	Trefniadau TUPE	40
10.5	Ystodau Cyflog	40
10.6	Polisiâu a Threfnau	40
Atodiad 1	Proffil Economaidd-gymdeithasol Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru	42
Atodiad 2	Swyddogaethau Gwella Ysgolion a Ystyrir eu bod o Fewn y Cwmpas	45
Atodiad 3	Trefniadau Cyflenwi Gwasanaethau Gwella Ysgolion Awdurdodau Lleol	47
Atodiad 4	Chwe Swyddogaeth Allweddol Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol	51
Atodiad 5	Arfarniad Opsiynau – Modelau Llywodraethu RSEIS	53
Atodiad 6	Trosolwg ar y Materion Pensiwn i'r RSEIS	68
Atodiad 7	Model Cyflawni RSEIS (Haen 2)	71
Atodiad 8	Cost y Haen 2 (RSEIS)	72
Atodiad 9	Dadansoddiad Llawn o'r Costau Gweithredu	74
Atodiad 10	Adroddiad Ariannol ar Gostau Gadael Posibl	75
Atodiad 11	Siart Llif Cynllunio ar gyfer Newid (Staff) Siart Llif Dileu Swyddi	78
Atodiad 12	Swydd-ddisgrifiadau a Manylebau Swydd DRAFFT ar gyfer Rolau Arweinwyr Systemau	80
Atodiad 13	Swydd-ddisgrifiadau a Manylebau Swydd DRAFFT ar gyfer y Rolau Cefnogi	85

1. Cyflwyniad

1.1 Rhagair

Mae Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru (ALI) wedi ymrwymo i sicrhau bod y plant a'r bobl ifanc yn eu hysgolion yn cael y dechrau gorau posibl mewn bywyd ac yn sicrhau sgiliau byw o'r radd flaenaf.

Rydym yn cydnabod bod her fawr yn wynebu Cymru i sicrhau bod ei lefelau cyrhaeddiad addysgol o leiaf yn debyg i'w chystadleuwyr yn economi'r byd. Nid oes gan ein cymdeithas a'n heconomi yr un ased mwy gwerthfawr na sgiliau a gallu ein pobl i ddysgu. Rhaid i Ogledd Cymru chwarae ei rhan i sicrhau newid sylweddol yn y ffordd y mae'n monitro, herio, cefnogi ac ymyrryd mewn ysgolion er mwyn gweithio mewn partneriaeth gydag ysgolion a chodi safonau cyrhaeddiad disgyblion. Rhaid sefydlu ffyrdd newydd o sicrhau swyddogaethau statudol gwella ysgolion ALI fydd yn gwneud gwahaniaeth i ba mor gyflym y gwneir gwelliannau i berfformiad ysgolion. Mae'r Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol (RSEIS) a ffurfiwyd yn gam pwysig o'r dulliau cyflawni newydd.

Ni all yr un awdurdod unigol fynd i'r afael â'r materion perfformiad presennol fel endid unigol, sy'n gweithio ar wahân i awdurdodau eraill. Mae'r tasgau i'w cyflawni a'u gweithredu'n rhy feichus a chymhleth. Byddai'r rhaglen wella, sy'n gyffredin i bob awdurdod, sy'n cael ei hysgogi ar sail ALI unigol, yn arwain at ddyblygu ymdrech a phrosesau ac aneffeithlonrwydd. Mae hybu'r cydweithio sydd eisoes yn digwydd, trwy'r cynlluniau a'r prosesau consortia rhanbarthol presennol, yn fodd i ni sefydlu a datblygu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol.

Bydd y datblygiad cyffrous hwn yn darparu Gogledd Cymru â gwasanaeth effeithiolrwydd a gwella ysgolion o safon sy'n gost effeithiol ac yn effeithlon er mwyn codi safonau a 'gwneud gwahaniaeth' i blant a phobl ifanc. Bydd yn hyrwyddo ffordd newydd o wella safonau. Bydd yn: cynnal systemau cadarn newydd o wybodaeth perfformiad er mwyn mesur effeithiolrwydd; codi safonau - gwella llythrennedd a rhifyedd, hyrwyddo lles, codi dyheadau, gwella gwytnwch disgyblion fel dysgwyr, gwella canlyniadau a lleihau amrywiad rhwng ysgolion ac o'u mewn er mwyn sicrhau pwrpas moesol addysg; cefnogi gwelliant addysgol mewn ysgolion; a, chefnogi datblygu arweinyddiaeth o fewn ysgolion a chyrrff llywodraethu.

Bydd y RSEIS yn ganolog i wella ysgolion yng Ngogledd Cymru. Bydd yn bwerdy i ysgogi arfer da ar draws y rhanbarth. Bydd yn sicrhau her a chefnogaeth gyson i ysgolion ar draws y chwe sir gan arwain at sicrhau bod ein plant a'n pobl ifanc yn cyflawni eu potensial.

Richard Parry Jones
Prif Weithredwr Dros Dro Ynys Môn

Harry Thomas
Prif Weithredwr Gwynedd

Iwan Davies
Prif Weithredwr Conwy

Mohammed Mehmet
Prif Weithredwr Sir Ddinbych

Colin Everett
Prif Weithredwr Ffliint

Helen Paterson
Prif Weithredwr Wrecsam

1.2 Pwrpas yr Achos Busnes Llawn

Bydd y ddogfen hon yn rhoi sylw i'r materion y tynnwyd sylw atynt gan chwe Chabinet / Byrddau Gweithredol Gogledd Cymru wrth gymeradwyo'r Achos Busnes Amlinellol ar gyfer ymgynghori (Medi/Hydref 2011) a gan y rhanddeiliaid yn ystod yr ymgynghoriad (Hydref/Tachwedd 2011):

- rhaid i'r achos dros newid a'r weledigaeth ar gyfer y gwasanaeth newydd fod yn llawer cryfach;
- rhaid i ansawdd y gwasanaeth newydd ar gyfer pob cyngor yn ogystal â'r rhanbarth gael sylw mwy penodol;
- rhaid datrys y model llywodraethu ac atebolrwydd;
- rhaid rhoi sylw i'r materion yn ymwneud â diffyg pensiynau, yn cynnwys unrhyw faterion sy'n ymwneud yn benodol â chwmni Cynnal;
- rhaid i'r model allu dangos sut y bydd yn diwallu anghenion amlddiwylliannol ac ieithyddol y rhanbarth;
- rhaid i'r model allu dangos sut y bydd yn gwella safonau; ac
- amlinellu'r materion ariannol ac AD, yn cynnwys yr effaith bosibl ar anghenion staff.

2. Gweledigaeth ar gyfer y Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol (RSEIS)

Bydd Consortiwm Gogledd Cymru'n ceisio sicrhau'r canlyniadau canlynol:

- C1 - Gwell safonau llythrennedd (Cymraeg/Saesneg) a rhifedd (Mathemateg) sy'n cymharu'n dda gyda'r goreuon mewn gwledydd eraill
- C2 - Un gwasanaeth cydlynol ar gyfer monitro, cefnogi, herio ac ymyrryd o fewn ysgolion ar draws y rhanbarth
- C3 - Defnyddio Arweinyddion System gyda dull cyson a chefnidir o lwyddiant diweddar o ran gwella ysgolion.
- C4 - Bod pob ysgol yn gallu defnyddio ystod llawer ehangach o gefnogaeth arbenigol na'r hyn sydd ar gael mewn ALI unigol ar hyn o bryd
- C5 - Nad oes unrhyw Awdurdodau Lleol nac ysgolion [lleoliadau ysgol] mewn unrhyw gategori arolwg gan Estyn ag angen gwelliannau sylweddol neu fesurau arbennig

Ar ôl ei sefydlu bydd y Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol newydd yn bodloni'r dyheadau canlynol ynghynt, sef bod:

Ein Plant a'n Pobl Ifanc:

- Yn cyrraedd eu potensial llawn fel unigolion, ac, yn cyrraedd safonau ac yn sicrhau canlyniadau i ddysgwyr sy'n debyg i'r gorau mewn gwledydd eraill
- Yn cael mynediad i ddarpariaeth o'r ansawdd gorau wedi ei darparu ar sail gyson

Ein Hysgolion yn gallu comisiynu gwasanaeth fydd yn eu cefnogi i:

- gael arweinyddiaeth a rheolaeth sy'n ysgogi'r safonau a'r ddarpariaeth orau
- gyflogi athrawon sy'n deall sut i ddiwallu anghenion eu dysgwyr
- gael amgylcheddau dysgu (gan weithio o fewn cyfyngiadau'r amgylchedd adeiledig) sy'n ysbrydoli dysgwyr i gyflawni eu potensial llawn

Ein Hawdurdodau Lleol yn gallu comisiynu gwasanaeth fydd yn:

- darparu eu swyddogaethau gwella ysgolion statudol
- ganolfan i ymarfer rhagorol (a chefnogaeth) fydd yn sicrhau bod mwy o gapasiti ac arbenigedd ar gael i ysgolion, gan ddefnyddio Arweinyddion System gyda dull cydlynol a hanes o lwyddiant diweddar o ran gwella ysgolion.
- ysgogi datblygiad cyfrwng Cymraeg a dwyieithog ar gyfer cymunedau addysg trwy Ogledd Cymru
- sicrhau gwerth am arian, trwy arbedion maint, heb gyfaddawdu ar ansawdd
- cael ei ysgogi gan anghenion ein hysgolion, yn unigol ac ar y cyd

3. Trosolwg Rhanbarthol o Ogledd Cymru mewn Cyd-destun

Mae Gogledd Cymru wedi ei rannu'n chwe Awdurdod sef, Ynys Môn, Gwynedd, Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint a Wrecsam.

Ceir profil economaidd-gymdeithasol o bob Awdurdod Lleol yn Atodiad 1.

3.1 Safonau

Mae perfformiad llwyr ar lefel Consortiwm yn dangos tuedd gyffredinol o wella, sy'n cymharu'n dda â chonsortia eraill, er gwaethaf y cynnydd bychan yn 2011 o'i gymharu â 2010. Mae perfformiad yn dal i fod yn uwch na pherfformiadau Cymru gyfan ar gyfartaledd.

% disgyblion 15 oed sy'n cyrraedd trothwy lefel 2 yn cynnyws Cymraeg / Saesneg a Mathemateg

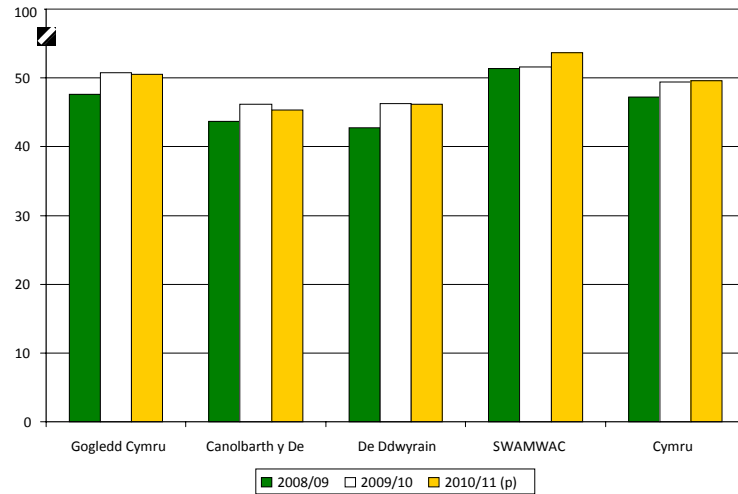

Fig.1

Mae dadansoddiad data o berfformiad tair blynedd y rhanbarthau ar draws Cymru, yn y dangosyddion perfformiad allweddol (Tabl 1), yn dangos bod myfyrwyr yn ysgolion gogledd Cymru ar gyfartaledd yn cyflawni (i) yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol ar draws pob dangosydd; (ii) y safonau uchaf ar Lefel 1; (iii) y safonau ail uchaf ar Lefel 2, Lefel 2+ a'r Dangosydd Pwnc Craidd; a, (iv) y safonau ail uchaf yn y dangosyddion sgôr pwyntiau.

Tabl.1

	Pupil No.	Pupil No.	Pupil No.	TL1	TL1	TL1	TL2	TL2	TL2	TL2+	TL2+	TL2+	CSI	CSI	CSI	AWPS	AWPS	AWPS	CPS	CPS	CPS
	9	10	11	9	10	11	9	10	11	9	10	11	9	10	11	9	10	11	9	10	11
North Wales	7959	7880	7766	89.6	91.5	92.3	60.7	65.1	68.9	47.7	50.7	52.1	46.9	49.9	50.8	384.1	404.9	443.4		310.2	317.6
South West	10439	10268	9937	89.6	91.1	92	63.6	65.1	69.6	51.4	51.6	53.9	50.2	50.2	51.9	390.1	405	443.6		311.2	320.2
South Wales	9526	9235	9041	87.7	88.6	89.2	59	61.6	65.4	43.6	46.1	45.6	42.4	45	44.7	379.2	389.7	410.9		297.6	303.5
South East	8676	8614	8258	86.7	88.4	89.5	57.2	61.8	64.6	42.7	46.3	46.4	41.6	44.6	45	358.8	377	398		298.7	304.9
Wales	37607	37072	36088	88.2	89.7	90.3	60.7	63.8	67.3	47.2	49.4	50.1	46	48	48.7	378.9	394.3	422.9		305.1	311.6

Dyma'r casgliadau gan Lywodraeth Cymru (ar y cynnydd gan Consortia Gogledd Cymru i gwrdd â'r nod o godi safonau trwy; weithio gyda phartneriaid, hunan werthuso, defnyddio data, ac asesu capasiti):

- i Consortiwm Gogledd Cymru mae'r gwahaniaeth rhwng trothwy lefel 2 a throthwy lefel 2 yn cynnwys Cymraeg/Saesneg a Mathemateg, o gwmpas y ffigur cyfartalog cenedlaethol;
- mae amrywiad eang ar draws y consortiwm yn y gwahaniaeth rhwng trothwy lefel 2 a throthwy lefel 2 cynwysiedig;
- mae'r gwahaniaeth rhwng trothwy lefel 2 a throthwy lefel 2 cynwysiedig wedi cynyddu o 13% i 17% rhwng 2009 a 2011;
- mae bron i hanner yr ysgolion yn y consortiwm yn dangos gwahaniaeth rhwng 10 ac 20 y cant rhwng trothwy lefel 2 a throthwy lefel 2 cynwysiedig; ac
- mae'r gwahaniaeth rhwng canran y disgyblion sy'n ennill TGAU A*-C yn Gymraeg/Saesneg, yr un radd TGAU mewn mathemateg a'r rhai sy'n ennill trothwy lefel 2 cynwysiedig yn debyg i Gymru'n gyffredinol.

3.1.1 Bandio Cenedlaethol ar gyfer Ysgolion Uwchradd

Ym mis Chwefror 2011, amlinellodd y Gweinidog Addysg a Sgiliau yr angen am welliannau a chyfres glir o gamau gweithredu i symud ymlaen ei raglen wella. Mae'r system bandio cenedlaethol ar gyfer ysgolion uwchradd yn un o'r camau hyn. Bydd yn grwpio ysgolion mewn bandiau fydd yn adlewyrchu eu perfformiad a'u cynnydd, ac yn ystyried yr heriau y maent yn eu hwynebu a'u hamgylchiadau unigol. Mae'r Gweinidog wedi datgan:

- nad diben bandio yw labelu ysgolion, gan enwi a beirniadu, nac ychwaith greu tabl cynghrair a fydd yn achosi rhwyg rhwng ysgolion;
- diben bandio yw grwpio ysgolion ar sail gwahanol ffactorau er mwyn pennu blaenoriaethau ar gyfer gwahanol fathau o gymorth a phennu'r rhai y gall y sector ddysgu ohonyn nhw;
- yr elfen bwysicaf o'r system fandio fydd y fframwaith o herio a chefnogi a gaiff ei ddatblygu dros amser i gyd-fynd â phob band;
- trwy'r bandiau bydd cefnogaeth, her ac ymyrraeth yn cael eu darparu mewn modd mwy safonol a thryloyw; a
- mater i awdurdodau lleol a chonsortia fydd cytuno ar sut yn union y dylid defnyddio'r bandiau er mwyn helpu i dargedu cymorth a chodi safonau i bawb.

Llywodraeth Cymru, Pynciau – 'Bandio Ysgolion', 08 Rhagfyr 2011

Ym mis Rhagfyr 2011 rhyddhaodd Llywodraeth Cymru fandiau ysgolion uwchradd yn seiliedig ar ddata 2011¹. O ran ysgolion uwchradd yn rhanbarth Gogledd Cymru (gyda Band 1 yr uchaf) gosodwyd:

- 15% ym Mand 1
- 35% ym Mand 2
- 24% ym Mand 3
- 16% ym Mand 4
- 11% ym Mand 5

Bydd Consortia Gogledd Cymru yn defnyddio ymarfer da yn ysgolion y rhanbarth i gefnogi a sbarduno gwelliant yn yr ysgolion hyn ym Mand 4 a 5.

¹ *Bandio Ysgolion Uwchradd Llywodraeth Cymru - Data 2011*

3.1.2 Rhaglen Ryngwladol Asesu Myfyrwyr (PISA)

Yn ôl arolwg PISA 2009 o gyrrhaeddiad addysgol pobl ifanc 15 oed, gwelwyd bod safonau yng Nghymru wedi gostwng ers 2006, ac ym mhrif feysydd darllen, mathemateg a gwyddoniaeth roedd y sgôr gymedrig yng Nghymru yn sylweddol is na gweddill y DU. Ym mhob un o'r tri maes roedd y sgôr gymedrig i Gymru a'n 'safle' rhyngwladol yn is nac yn 2006.

Mewn ymateb i'r arolwg dywedodd y Gweinidog dros Blant, Addysg a Dysgu Gydol Oes:

'Rhaid i ni ysgwyddo lefel o gyfrifoldeb am y broblem a'i datrys. Mae angen i ni ail ganolbwyntio ar safonau uwch, gosod uchelgeisiau a disgwyliadau uchel i ni'n hunain a sicrhau gwelliannau ym mhob agwedd o'n system.'

3.2 Yr Iaith Gymraeg

Mae darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn amrywio rhwng y naill awdurdod a'r llall, ac o fewn awdurdodau. Ar draws awdurdodau Gogledd Cymru, caiff 51% o ysgolion cynradd ac uwchradd eu dosbarthu fel rhai Cyfrwng Cymraeg (yn cynnwys yr ysgolion sy'n cael eu categorio fel rhai 'dwy ffrwd, neu fath dwyieithog B').

Gyda 99% o'i hysgolion wedi eu dosbarthu fel rhai Cyfrwng Cymraeg, gan Wynedd y mae'r ganran uchaf ar draws y rhanbarth a thrwy Gymru gyfan, gydag Ynys Môn yn ail agos gyda 96% (yn cynnwys y rhai sy'n cael eu categorio fel rhai 'dwy ffrwd, neu fath dwyieithog B'). Wrth i ni symud tua dwyrain y rhanbarth tuag at Sir y Fflint a Wrecsam, canran yr ysgolion cyfrwng Cymraeg (yn cynnwys y rhai sy'n cael eu categorio fel rhai 'dwy ffrwd, neu fath dwyieithog B') yw 7% a 12%, yn y drefn honno.

Tabl.2

	Cyfrwng Cymraeg ²			Cyfanswm Ysgolion (Cyn ac uwch)	% sy'n ysgolion Cyfrwng Cymraeg
	Cynradd (Cyfrwng Cymraeg a Dwy Ffrwd)	Uwchradd (Cyfrwng Cymraeg a Math Dwyieithog B)	Cyfanswm		
Gogledd Cymru	207	25	232	454	51%
Ynys Môn	49	4	53	55	96%
Gwynedd	101	14	115	116	99%
Conwy	26	2	28	68	41%
Sir Ddinbych	19	3	22	60	37%
Sir y Fflint	5	1	6	86	7%
Wrecsam	7	1	8	69	12%

Yn ystod yr ymgynghoriad, croesawai'r ysgolion yn y Gogledd Ddwyrain y gobaith am gefnogaeth cyfrwng Cymraeg gan Arweinyddion Systemau RSEIS dwyieithog a'r gobaith o rannu arferion da gydag ysgolion sydd â phrofiad cyfrwng Cymraeg helaeth.

3.3 Poblogaeth ac Ysgolion

Cyfanswm y boblogaeth sy'n byw³ yng Ngogledd Cymru yw 678,461, 23% o gyfanswm poblogaeth Cymru. Mae'r amcanestyniadau'n awgrymu y bydd poblogaeth y rhai o dan 16 oed ar draws Gogledd Cymru yn aros yn eithaf cyson yn ystod y 25 mlynedd nesaf, gyda gostyngiad o lai na 1%. O fewn yr awdurdodau unigol mae amrywiadau, rhagwelir mai yn Sir Ddinbych y bydd y cynnydd uchaf o tua 6% ac yn Sir Fflint y bydd y gostyngiad uchaf o tua 9%.

Yn Ionawr 2011⁴, roedd cyfanswm o 466 o ysgolion Meithrin, Cynradd, Uwchradd ac Arbennig yn y chwech ALI, gyda mwy na 100,000 o ddisgyblion llawn amser a rhan amser.

² LICC, *Diffinio Ysgolion yn ôl Darpariaeth Cyfrwng Cymraeg*, Hydref 2007

³ *Cyfarwyddiaeth Ystadegol, Llywodraeth Cynulliad Cymru, Amcanestyniadau Poblogaeth Canol-Blwyddyn 2010*

⁴ *Llywodraeth Cynulliad Cymru, 2010/11 Nifer Ysgolion, yn ôl sector a Disgyblion ar y gofrestr, yn ôl rhyw a sector 2010/11*

Tabl.3

	Nifer Ysgolion				% o gyfanswm nifer yr ysgolion yng Ngogledd Cymru	Yr Holl Ddisgyblion yn ôl Rhanbarth ac ALI (Meithrin, Cyn, Uwch, ac Arbennig)	% o'r holl ddisgyblion yng Nghymru
	Meithrin	Cynradd	Uwchradd	Arbennig			
Gogledd Cymru	2	399	55	10	466	101,504	22%
Ynys Môn	0	50	5	1	12%	9,540	2%
Gwynedd	0	102	14	3	26%	17,342	4%
Conwy	0	61	7	1	15%	16,012	3%
Sir Ddinbych	0	52	8	2	14%	15,830	3%
Sir y Fflint	1	74	12	2	20%	23,800	5%
Wrecsam	1	60	9	1	16%	18,980	4%

Yng Ngwynedd y mae'r ganran uchaf o ysgolion yn y rhanbarth, wedi'i ddilyn gan; Sir y Fflint, Wrecsam, Conwy, Sir Ddinbych ac Ynys Môn.

4. Cefndir a'r Achos dros Newid

4.1 Trefniadau Presennol

Y chwech ALI yng Ngogledd Cymru yw Ynys Môn, Gwynedd, Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint a Wrecsam.

Ar draws y chwe ALI mae'r trefniadau ar gyfer darparu gwasanaethau gwella ysgolion yn amrywio.

Mae gan Gonwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint a Wrecsam dîm o swyddogion o fewn pob awdurdod i gyflawni swyddogaethau Gwella Ysgolion craidd i'r ysgolion sydd o fewn yr awdurdod hwnnw. Mae swyddogaethau Gwella Ysgolion craidd yn cyfeirio at swyddogaethau statudol ac ymgynghorol gwella ysgolion (monitro, herio, cefnogi ac ymyrryd). Cefnogir y rhain gan nifer o swyddogaethau gwella ysgolion ychwanegol e.e. Blynyddoedd Cynnar, 14-19, Cynhwysiant, Cerddoriaeth, Athrawon Bro, staff cefnogi TGCh, Ysgolion Iach, Pobl Ifanc Egnïol, Addysg Gorfforol a Chwaraeon mewn Ysgolion, System Gwybodaeth Reoli.

Mae dadansoddiad llawn o'r swyddogaethau Gwella Ysgolion a ystyrir 'o fewn y cwmpas' ar gyfer y prosiect hwn ar gael yn Atodiad 2.

Mae Ynys Môn a Gwynedd yn comisiynu Cynnal i ddarparu cefnogaeth ar gyfer swyddogaethau Gwella Ysgolion craidd ac ychwanegol.

Ar draws y 6 ALI yng Ngogledd Cymru caiff cefnogaeth ar gyfer pynciau penodol ei chomisiynu gan Cynnal neu Cymorth Cwricwlwm (CS), yn uniongyrchol gan yr ALI neu'r ysgolion.

Mae'r Gwasanaeth Addysg Awyr Agored yn wasanaeth rhanbarthol a weithredir gan Gonwy ar gyfer ysgolion yng Nghynghorau Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint a Wrecsam. Mae'r gwasanaeth hefyd yn ymgymryd â rôl statudol Ymweliadau Addysgol a'r swyddogaeth fonitro ar gyfer yr ALI hyn, yn cynnwys Ynys Môn.

4.2 Yr Achos Addysgol dros Newid

Nid yw'r safonau a gyrhaeddwyd gan ddisgyblion yng Nghymru gystal â disgyblion mewn rhai gwledydd eraill.

Mae'r disgyblion mwyaf galluog yng Nghymru flwyddyn ar ôl yn eu datblygiad o ran sgiliau llythrennedd o'u cymharu â disgyblion mewn rhai gwledydd eraill.

Ar hyn o bryd mae systemau'n cael eu dyblygu'n ddiangen ar draws y chwe Awdurdod Lleol i reoli gwasanaeth a sicrhau gofynion cyffredin, fel, penodi a hyfforddi Arweinyddion System; sefydlu Cymunedau Dysgu Proffesiynol; sefydlu Systemau Proffilio Ysgolion [systemau dadansoddi data]; cwrdd â gofynion Fframweithiau Effeithiolrwydd a Safonau Ysgol; cydweithio ag awdurdodau eraill i gydlynu'r gwaith o weithredu nifer o gynlluniau a grantiau Llywodraeth Cymru.

O ystyried yr hinsawdd ariannol bresennol, ar y cyd, mae aneffeithlonrwydd o ran defnyddio arian pan fo'n bosibl sicrhau bod llai o adnoddau'n cael eu defnyddio'n fwy effeithlon trwy arbedion maint.

Cyfleoedd

- Mae'r RSEIS yn dangos bod Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru'n deall yr angen i newid y ffordd y mae Gwasanaethau Gwella Ysgolion yn monitro, herio, cefnogi ac ymyrryd ag ysgolion er mwyn gwella ymhellach safonau addysg mewn ysgolion.
- Mae'r RSEIS yn lliniaru'r risg y gallai cyllidebau is a llai o adnoddau gan ALI gael effaith negyddol ar ansawdd Gwasanaethau Gwella Ysgolion ALI unigol.
- Mae'r RSEIS yn sicrhau bod gan bob ysgol ar draws y rhanbarth fynediad at gymorth iaith Gymraeg.
- Mae'r RSEIS yn awyddus i ddatblygu ac adeiladu ar arfer da presennol [mewn Gwasanaethau Gwella Ysgolion ALI unigol] fel y lefel ansawdd isaf i sefydlu'r gwasanaeth newydd, gan [i] gadw darpariaeth a pherchnogaeth leol lle y bo'n briodol [ii] sicrhau cyswllt â Chynhwysiant a Gwasanaethau Anghenion Dysgu Ychwanegol presennol, a, [iii] datblygu'r cydweithio sy'n digwydd yn gynyddol ar lefel Consortiwm.
- Mae'r RSEIS yn fodd i faterion allweddol o Adroddiadau Arolwg presennol gan Estyn o Wasanaethau ALI, Ysgolion a lleoliadau eraill gael sylw ar y cyd, a, pharatoi ar gyfer Arolygiadau Consortiwm newydd Estyn o 2014.
- Mae'r RSEIS yn fodd i rannu arfer da ar draws y rhanbarth.

4.3 Yr Achos Ariannol dros Newid

4.3.1 Cost Gros Bresennol / Cost fesul Disgybl

Ar sail yr wybodaeth a dderbyniwyd ac a ddilyswyd gan bob un o'r chwe Phrif Swyddog Addysg Statudol, gwnaed dadansoddiad i sefydlu'r 'gost bresennol fesul disgybl' o ddarparu'r swyddogaethau Gwella Ysgolion statudol ac ymgynghorol presennol 'o fewn y cwmpas' ar gyfer pob ALI (fe'i diffinnir yn Atodiad 2) .

Er mwyn sefydlu gwir wariant, mae'r dadansoddiad yn ystyried yr holl amser a dreuliodd yn cyflawni'r swyddogaethau, waeth pa ganran a nodwyd (e.e. dim isafswm nac uchafswm canran), ac yn cynnwys cyflogau a ariennir â grantiau ac amcangyfrif o gostau teithio.

	Cyfanswm Gweithwyr Ymgynghorol CALI (holl %au)	Cyfanswm Staff Gweinyddol CALI	Cost ar gyfer Gwasanaeth Gwella Ysgolion (holl %au)	Niferoedd Disgyblion	Cost Bresennol Fesul Disgybl
Cynnal	16.75	10.84			
Ynys Mon	0.95	0.00	489,000	9,540	51.26
Gwynedd	1.00	0.00	779,000	17,342	44.92
Conwy	10.13	1.67	724,000	16,012	45.22
Sir Ddinbych	14.01	4.65	1,004,000	15,830	63.42
Sir y Flint	17.01	5.47	1,264,000	23,800	53.11
Wrecsam	11.68	4.00	859,000	18,980	45.26
	72	27	5,119,000	101,504	50.43

Tabl.4

Nid yw cost staff gwella ysgolion o fewn Cynnal wedi ei gynnwys ar wahân yn y tabl gan fod y taliadau cysylltiedig yn gynnwysiedig yng nghostau bob ALI unigol.

Cyfanswm cost gros o ddarparu swyddogaethau 'o fewn y cwmpas' ar draws chwe ALI GC yw **£5.1m**. Mae hyn yn gyfwerth â chost gyfartalog o £51 fesul disgybl, gyda'r gost uchaf yn £63 a'r isaf yn £45. Mae'r Gweinidog wedi datgan ei fod yn disgwyl y dylai'r gost fesul disgybl leihau er mwyn rhyddhau cyllid i ysgolion, ac mae wedi cyfeirio at darged yn y rhanbarth o £33 fesul disgybl.

4.3.2 Gwariant Presennol yn Seiliedig ar Staff o fewn y Cwmpas

Mae dadansoddiad yn ôl ALI ar gael yn Atodiad 3.

I bwrpas y prosiect hwn, cytunodd Cyfarwyddwyr CCAC GC os yw aelod o staff yn treulio'r hyn sydd gyfwerth â, neu'n fwy na, 60% o'u hamser ar y swyddogaethau a nodwyd, yna ystyrir eu bod 'o fewn y cwmpas' (gweler Atodiad 2).

Mae 112 aelod o staff 'o fewn y cwmpas' ar draws y chwe ALI a Chynnal, 72 yn darparu'n uniongyrchol 60% neu fwy o'r swyddogaethau gwella ysgolion a nodwyd, a 40 o staff gweinyddol (yn cynnwys staff cyfieithu) yn cyfateb i 27 o staff cyfwerth ag amser llawn (CALI) ar y gweithgareddau hyn.

Ystyriwyd y canlynol:

- er mwyn adlewyrchu'r gwariant y gellir dylanwadu arno ym mhob ALI, cynhwysir costau cyflogau'r 72 aelod staff sydd o fewn y cwmpas ar 100% o'r gost;
- caiff costau cyflogau a theithio sy'n gysylltiedig â staff o fewn y cwmpas ar gyfer Cynnal, eu hadlewyrchu o fewn costau pob ALI fel y taliadau gwirioneddol a wnaed ar gyfer y gwasanaeth hwnnw (effeithio ar gostau Ynys Môn, Gwynedd a Chonwy);
- caiff costau cyflogau sy'n gysylltiedig â staff o fewn y cwmpas ar gyfer CS, eu cynnwys fel cyflogau staff o fewn y ALI sy'n eu cyflogi, gydag unrhyw falans yn cael ei rannu rhwng ALI y bartneriaeth (Conwy, Sir Ddinbych a Sir y Fflint);
- er mwyn canfod y costau cludo presennol cyffredinol ar gyfer staff ALLau - ar gyfer pob unigolyn, cymhwyswyd y ganran a nodwyd fel gwariant ar weithgareddau o fewn y cwmpas, i gyfanswm eu costau theithio. O ganlyniad yr amcangyfrif cyffredinol o'r gost deithio bresennol yw £97k; a
- bydd arbedion cyflogau gweinyddol gwirioneddol yn y dyfodol yn dibynnu pa staff cefnogi a drosglwyddir i'r gwasanaeth newydd, a pha rai fydd yn aros gyda'r ALI.

	Cyfanswm Nifer Gweithwyr Ymgynghorol (60%>)	Cyfanswm CALI Staff Gweinyddol	Gwariant y Gellir Dylanwadu Arno*
Cynnal	21	10.84	
Ynys Môn	0	0.00	435,000
Gwynedd	0	0.00	711,000
Conwy	11	1.67	723,000
Sir Ddinbych	10	4.65	728,000
Sir y Fflint	17	5.47	1,122,000
Wrecsam	13	4.00	684,000
	72	27	4,403,000

Tabl.5

*Costau cyflogau a theithio ar gyfer yr holl staff sydd o fewn y cwmpas, ynghyd ag unrhyw gostau am wasanaethau o fewn y cwmpas gyda Chynnal a/neu CS ac eithrio gwariant a ariennir gan grantiau allanol. Nid yw cost staff gwella ysgolion o fewn Cynnal wedi ei gynnwys ar wahân yn y tabl gan fod y taliadau cysylltiedig yn fater i bob ALI unigol.

Y gwariant y gellir dylanwadu arno, fydd yn sail i adeiladu'r model ariannol o fewn yr Achos Busnes Llawn, yw **£4.4m** (staff o fewn y cwmpas ynghyd â chostau teithio).

O'r referniw hwn mae'r prosiect wedi'i ymrwymo i sicrhau arbediad o 10%, a bydd angen i bob ALI ystyried sut byddan nhw'n cwrdd â'r gost o gomisiynu'r gwasanaeth newydd, ac o bosibl ariannu swyddi i gyflawni'r swyddogaethau Gwella Ysgolion sy'n weddill.

4.3.3 Trefniadau Datganoli Presennol

Bydd trefniadau ar gyfer ariannu gwasanaethau gwella ysgolion yn amrywio ar draws y chwe ALI. Mae rhai Awdurdodau wedi datganoli rhan o swyddogaethau gwella ysgolion i gyllidebau ysgolion unigol.

Bydd angen i bob ALI ystyried y lefel datganoli presennol wrth ariannu'r gwasanaeth rhanbarthol newydd. Cynigir bod pob ALI yn adolygu'r trefniadau presennol i sicrhau bod cyllideb ganolog ddigonol i alluogi'r ALI i dalu eu cyfran o gost y gwasanaeth rhanbarthol gan sicrhau'r cronfeydd uchaf posibl i'w datganoli i ysgolion.

Mae pob ALI yn gyfrifol am adolygu ei drefniadau ariannu ei hun. Bydd hyn yn dylanwadu ar y cam o weithredu'r prosiect hwn.

4.3.4 Swyddogaethau Gwella Ysgolion a Ariennir gan Grantiau

Ar hyn o bryd mae rhai o'r ALI yn ariannu elfennau o'r gwasanaeth gwella ysgolion gyda chyfanswm grantiau o £311k.

Mae'n bwysig nodi tra bod gwariant a ariennir gan grantiau wedi'i gynnwys yn 4.3.1. 'Cost Bresennol fesul Disgybl' i ddangos cyfanswm y costau, nid yw gwariant a ariennir gan grantiau wedi ei gynnwys yn yr ymarferiad costio yn 4.3.2 'Gwariant Presennol yn Seiliedig ar Staff o fewn y Cwmpas' er mwyn canfod cyllideb yr ALI ar gyfer y prosiect hwn, y 'gwariant y gellir dylanwadu arno'.

Gall grantiau gael eu defnyddio gan ALI a/neu ysgolion yn y dyfodol i gomisiynu gwasanaeth ychwanegol gan y gwasanaeth rhanbarthol, yn dibynnu ar amodau a thelerau unigol pob ffynhonnell ariannu.

5. Prif Swyddogaethau'r RSEIS

Y weledigaeth yw sefydlu gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion rhanbarthol i fod yn atebol i, a chyflawni cyfrifoldebau statudol y chwe Awdurdod lleol yng Ngogledd Cymru mewn perthynas â'r dyletswyddau i fonitro; herio; darparu gwasanaethau cymorth ar gyfer datblygiad proffesiynol parhaus y cwricwlwm a rheoli ysgolion, a darparu gwasanaethau y gellir eu comisiynu gan ysgolion ac awdurdodau lleol.

Mae **6 phrif swyddogaeth** y gwasanaeth rhanbarthol newydd, y mae'r egwyddor graidd o gyflwyno ar strategaethau iaith Gymraeg lleol a chenedlaethol yn sail iddynt er mwyn datblygu a chynyddu rhagoriaeth mewn addysgeg ac addysg cyfrwng Cymraeg/dwyieithog mewn cymunedau ledled Gogledd Cymru, fel a ganlyn:

1. cefnogi ALLau i gyflawni eu swyddogaethau statudol mewn perthynas ag effeithiolrwydd ysgolion;
2. rhoi cymorth i ALLau ac Ysgolion (ar y cyd ac ar wahân fel y gallai'r achos fod) mewn gweithgarwch Gwella Ysgolion;
3. ymgymryd yn benodol â'r cyfrifoldeb am Weithredu'r FfEY ac ar gyfer atebolrwydd CIF;
4. darparu ar gyfer datblygu, cynnal a chadw ac adolygu fframweithiau rhanbarthol ar sail wedi'i chomisiynu;
5. darparu canolfan arbenigedd ar gyfer gwasanaeth system gwybodaeth rheoli ac ar gyfer rheoli dadansoddi a dehongli data; a
6. darparu canolfan arbenigol ar gyfer materion Rheoli Addysg a Gwasanaeth Adnoddau Dynol Addysg i ddarparu arbenigedd a chyngor.

I gael disgrifiad llawn o'r 6 phrif swyddogaeth, gweler Atodiad 4.

5.1 Prif Nodau ac Amcanion yr RSEIS

Gan roi ystyriaeth ddyledus i'r cymhellwyr cenedlaethol a rhanbarthol, y **prif nodau** yw sefydlu gwasanaeth gwella ysgolion rhanbarthol a fydd:

- yn gweithredu'r Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgol cenedlaethol i godi safonau a gwella lles trwy leihau amrywiaeth mewn a rhwng ysgolion ac awdurdodau lleol, gan ystyried angen lleol;
- yn ymateb i gyfundrefn arolygu Estyn, sydd wedi codi'r bar ac wedi pwysleisio gweithio mewn partneriaeth yn ei feini prawf arolygu diwygiedig;
- yn dynodi arbedion effeithlonrwydd; ac yn
- darparu sylfaen sy'n galluogi i wasanaethau Addysg eraill/cysylltiedig.

Bydd y *Bwrdd Rhanbarthol Addysg a Gwasanaethau Eraill Cysylltiedig* yn anelu at gyflwyno'r prosiect yn erbyn dau **amcan** trosfwaol:

- cyflwyno'r Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion o dan y trefniadau rhanbarthol ar draws chwe Awdurdod Gogledd Cymru, erbyn mis Medi 2012; ac
- adnabod arbedion trwy gyflwyno Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion rhanbarthol o 10% o wariant Gogledd Cymru.

6. Ymgynghori â Rhanddeiliaid

6.1 Canfyddiadau'r Ymgynghoriad â Rhanddeiliaid ar Wasanaeth Rhanbarthol (Mawrth 2011)

Mae canfyddiadau'r *'Adroddiad ar Ddichonolrwydd a goblygiadau sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol i chwe Awdurdod Lleol Gogledd Cymru'*⁵, yn dynodi bod y fath wasanaeth yn ymarferol a byddai'n darparu datblygiad trawsnewidiol allweddol a allai gynnig darpariaeth ansawdd uchel a chyfrannu at gyflawni gwell canlyniadau i ddysgwyr. Byddai'n galluogi ysgolion ac ALLau hefyd i ddiwallu eu rhwymedigaethau statudol.

Ym mis Mawrth 2011, trefnwyd cyfarfodydd ymgynghori Awdurdodau unigol gyda rhanddeiliaid perthnasol ym mhob awdurdod gan y Cyfarwyddwyr/Prif Swyddogion unigol, gydag adroddiadau pellach i bwyllgorau craffu a byrddau gwaith y chwe ALI. Yn ogystal, cynhaliwyd ymgynghoriadau gyda Grwpiau Ffocws perthnasol (gyda Phenaeithiaid; Llywodraethwyr Ysgol; Undebau Llafur) a oedd yn cynnwys cynrychiolwyr ar draws y rhanbarth gan Swyddog y Consortiwm a'r Ymgynghorydd Annibynnol. Canfu'r Adroddiad⁶ dilynol gefnogaeth sylweddol i'r strategaeth; mewn llawer o achosion, croesawyd sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion rhanbarthol. Cydnabu eraill y cymhellwyr tuag at y fath wasanaeth a'u heffaith. Ar yr un pryd, roedd cefnogaeth i weithredu'r Dewis.

Penderfyniad nesaf y Bwrdd Rhanbarthol Addysg a Gwasanaethau Cysylltiedig oedd bwrw ymlaen yn gydweithredol a cheisio sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion rhanbarthol sy'n addas at ddiben y dyfodol (yn enwedig gweithredu'r SEF), sy'n adeiladu ar gryfderau presennol ac sy'n darparu gwasanaeth integredig ar draws y rhanbarth. Bydd y chwech ALI yn berchen ar y gwasanaeth rhanbarthol hwn a byddant yn gweithredu fel endid ar wahân o dan fframwaith comisiynu ar y cyd. Bydd hyn yn gofyn i'r gwasanaeth rhanbarthol fod yn broffesiynol o drylwyr a chanolbwyntio ar addysgeg, dysgu ac arweinyddiaeth wrth ddelio ag ysgolion; yn yr un modd bydd trylwyrdeb proffesiynol yn ofynnol gan ysgolion ac ALLau. Bydd y fath ddull yn hanfodol i lwyddiant a hygredd y datblygiad hwn.

6.2 Canfyddiadau Ymgynghoriad y Rhanddeiliaid ar Achos Busnes Amlinellol (ABA) RSEIS (Hydref 2011)

Ym mis Medi 2011, cyflwynwyd yr ABA drafft i bob un o'r chwe Bwrdd Gwaith a benderfynodd:

- y dylid ymgynghori'n eang â'r rhanddeiliaid ar ABA o fis Hydref 2011 ymlaen;
- sefydlu gwasanaeth rhanbarthol erbyn mis Medi 2012, yn amodol ar yr FBC; ac
- y gall y broses recriwtio i benodi Prif Swyddog ddechrau, gyda'r penodiad yn digwydd ar ôl i'r ABLI gael ei fabwysiadu ym mhob un o'r chwe awdurdod.

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad ar yr ABA gyda rhanddeiliaid ar draws y chwe awdurdod yn ystod mis Hydref a mis Tachwedd 2011. Datblygwyd Cynllun Ymgynghorol llawn ar gyfer yr ABA a darparwyd 'Pecyn Ymgynghori' i'r Awdurdod Lleol a oedd yn cynnwys copi o'r ABA, cyflwyniad generig, crynodeb gweithredol, papurau trafod, copi o'r Cynllun Ymgynghori a ffurflen adborth.

⁵ *'Adroddiad ar Ddichonolrwydd a goblygiadau sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol i Chwe Awdurdod Lleol Gogledd Cymru'* Gerson Davies, Ymgynghorydd Annibynnol, Ionawr 2011

⁶ *Adroddiad ar Ymgynghori mewn perthynas â'r cynnig i sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol i Chwe Awdurdod Lleol Gogledd Cymru'* Gerson Davies, Ymgynghorydd Annibynnol, Ebrill 2011

Dyma brif ganfyddiadau'r ymgynghoriad gyda rhanddeiliaid ABA:

MODEL CYFLAWNI	
Tîm Craidd	Bydd angen i nifer yr Arweinwyr Systemau fod yn fwy na 31.
	Nid yw 3 ymweliad y flwyddyn fesul ysgol yn ddigon.
	Mae ysgolion eisiau Arweinwyr System a chanddynt wybodaeth leol am eu hysgolion.
	Angen diffinio'n glir y Weledigaeth ar gyfer yr RSEIS yn yr FBC.
	Dylai 'Cymorth Ychwanegol' fod ar gael i bob ysgol i gymell codi safonau.
	Bydd angen dynodi a mynd i'r afael â materion daearyddol.
	Bydd angen llif / dadansoddiad data (TGCh) ar y Tîm Craidd
	Ystyriaethau ychwanegol i'r Tîm Craidd (yn seiliedig ar fodel ABA).
Tîm Estynedig Arbenigwyr Pwnc	Pryder bod yr Arbenigwyr Cwricwlwm yn Nhîm Estynedig RSEIS (nid ydynt yn swyddi parhaol)
	Byddai angen ymrwymiad sylfaenol gan Ysgolion i'r gwasanaeth gan y Tîm Estynedig (yn seiliedig ar fodel ABA).
Secondiadau	Er y cydnabyddir bod secondiad yn gyfle da i ddatblygu staff, mae ysgolion yn ei chael hi'n fwyfwy anodd ac anymarferol i ryddhau staff da.
Swyddogion yn yr ALL	Angen diffinio'r Tîm Cartref, ei gyfrifoldebau a'i berthynas gyda'r RSEIS ymhellach.
Safonau / Ansawdd	Angen dangos sut bydd yr RSEIS yn gwella safonau, gan gyflawni o leiaf, os nad mwy, na'r hyn sydd ar waith ar hyn o bryd
Iaith Gymraeg / Dwyieithrwydd	Rhaid i'r RSEIS fod yn wasanaeth dwyieithog.
	Nid oes rhaid i'r holl staff a gyflogir gan yr RSEIS fod yn ddwyieithog er mwyn sicrhau gwasanaeth dwyieithog.
Costau / Arbedion / Datganoli	Pryderon, er y croesewir mwy o datganoli, ni fydd digon o arian yn cael ei datganoli i ysgolion brynu i mewn i'r ddarpariaeth tîm estynedig.
Amserlenni'r Prosiect	Pryder bod amserlenni'r prosiect yn rhy dynn ac y gallai hyn arwain at wasanaeth aneffeithiol.
MODEL LLYWODRAETHU	
Etholaeth y Trefniadau Llywodraethu	Mae angen cael cynrychiolaeth deg yn y trefniadau Llywodraethu i gynnwys; ysgolion, llywodraethwyr a'r esgobaeth - pob un yn meddu ar hawliau i bleidleisio.
Atebolrwydd yn y Trefniadau Llywodraethu	Bydd angen i'r ABLI ddangos atebolrwydd yn y trefniadau Llywodraethu.
RÔL ARWEINYDD Y SYSTEM / ADNODDAU DYNOL	
Trefniadau Trawsnewidiol	Mae angen eglurhad o ran; diogelu cyflog, pensiynau a chyflogaeth staff wedi'u heffeithio; ymddeoliad cynnar / pecynnau diswyddiad gwirfoddol; amserlen ar gyfer newidiadau staff; y broses ddiswyddo; y broses ar gyfer penodi a strwythur arfaethedig yr RSEIS.
Swyddi Arweinydd System	Mae dull trylwyr yn ofynnol i benodi'r Arweinwyr System.

7. Model Llywodraethu

7.1 Arfarnu Dewisiadau Llywodraethu

Ym mis Gorffennaf 2011, cynhaliodd yr ABA ymarfer cychwynnol a ystyriodd yr amryw ddewisiadau ar gyfer Llywodraethu a chydabuwyd y bydd angen cyflawni mwy o waith cyn y gellid dod i benderfyniad.

Comisiynodd Cyfarwyddwyr ADEW Gogledd Cymru gyngor cyfreithiol arbenigol Trowers and Hamlins, a luniodd ddau adroddiad ar fathau, a manteision / anfanteision, yr amryw fodolau Llywodraethu. Argymhellodd yr asesiad cychwynnol gan Trowers and Hamlins ar y dewisiadau llywodraethu mewn perthynas â'r RSEIS, fod y prosiect yn ystyried y dewisiadau ar gyfer 'Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Lletyol a Chwmni Cyfyngedig drwy Warant':

- **Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Lletyol** - dirprwyir swyddogaethau gan bob ALI i Gyd-bwyllgor gydag aelodaeth pob un o'r chwech ALI a rhanddeiliaid Gwasanaeth. Nodir Awdurdod Lletyol i gyflogi staff a darparu rhai swyddogaethau cymorth.
- **Trefniadau Corfforaethol (e.e. Cwmni Cyfyngedig drwy Warant)** - byddai trefniant hyd braich yn cael ei sefydlu fel y 'cerbyd corfforaethol' i gyflwyno'r gwasanaeth. Byddai angen contract ar bob ALI gyda'r cerbyd corfforaethol hwn i brynu gwasanaethau a byddai angen i drefniadau fod ar waith ar gyfer perchenogaeth a llywodraethu.

Hwyluswyd gweithdy (a fynychwyd gan y Tîm Prosiect, Cyfarwyddwyr ADEW a Swyddogion Cyfreithiol ledled chwe Awdurdod Gogledd Cymru) gan Trowers and Hamlins i ystyried y dewisiadau yng nghyd-destun yr RSEIS. Yn dilyn hyn, cynhaliwyd Arfarniad Dewisiadau llawn gydag ystod o randdeiliaid ar fodolau llywodraethu'r 'Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Lletyol a 'Chwmni Cyfyngedig drwy Warant' (gweler Atodiad 5).

Yn seiliedig ar ganfyddiadau'r arfarniad dewisiadau, **argymhelliad y Bwrdd Addysg a'r Gwasanaethau Eraill Cysylltiedig yw bod 'Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Lletyol' yn cael ei fabwysiadu fel y model llywodraethu ar gyfer y Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol**, onibai bod y model yn cael ei adolygu fel rhan o'r adolygiad ôl-weithredu.

Yng nghyd-destun datblygu'r gwasanaeth rhanbarthol, mae'r prif anfanteision (sgorio 0 – nid yw'n bodloni'r meini prawf) sy'n gysylltiedig â model 'Cwmni' mewn perthynas â'r:

- diffyg pensiynau (gweler 7.2) - er y bydd gan y ddau ddewis werthusiad diffyg pensiynau y bydd angen ei dalu'n ôl dros nifer o flynyddoedd, hwyrach na fydd y gyfradd cyfrannu tuag at ddiffyg gwasanaeth y gorffennol yn fforddiadwy yn sgil trefniant talu'n ôl mwy cyfyngol fel cwmni yn ei hanfod (ar sail gwerthusiad yr actiwari ar ddata amcangyfrifedig); a'r
- gallu i fanteisio ar eithriad TAW – gyda chwmni cyfyngedig drwy warant yn y cyd-destun hwn, oherwydd bydd mwyafrif ei incwm yn dod o ddarparu addysg a gwasanaethau sy'n agos eu cysylltiad (wedi'u heithrio o TAW), nid oes hawl ganddo adennill TAW ar unrhyw bryniannau/gorbenion sy'n ymwneud â'r gwasanaethau hynny.

Cydnabuwyd hefyd bod:

- y costau sefydlu a chychwynnol parhaus sy'n ymwneud â TGCh ar gyfer y gwasanaeth dan fodel cwmni yn dyblu un Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Lletyol, sy'n gofyn am gaffael cymorth yn y sector preifat (byddai gwrthdaro buddiannau yn achos ALI yn darparu'r cymorth hwn);

- byddai cyfnerthiad gwleidyddol yn fwy annhebygol ym model y Cwmni wrth ystyried yr atebolrwydd personol posibl ar gyfer Cyfarwyddwyr y cwmni (ond dylid prynu yswiriant a rhoi iawndal), a'r gwrthdaro buddiannau potensial rhwng Aelodau sy'n eistedd fel Cyfarwyddwyr yn erbyn Aelodau sy'n eistedd fel Cynghorwyr; a
- byddai cyfnerthiad staff yn fwy annhebygol ym model y Cwmni gyda'r staff yn ffafrio dewis lle maent yn parhau i gael eu cyflogi gan yr ALI ac yn parhau mewn Llywodraeth Leol a Gwasanaethau Cyhoeddus ac yn debygol o arwain at wrthwynebiad gan staff a'u hundebau yn sgil pryderon canfyddedig ynghylch tâl, amodau, pensiynau etc.

7.2 Diffyg Pensiynau – Amcangyfrif Cyfraddau Cyfrannu ar gyfer RSEIS

Mae'r Actiwari ar gyfer Cronfa Bensiwn Gwynedd wedi darparu amcangyfrif cychwynnol o'r diffyg pensiwn potensial a'r gyfradd cyfraniadau pensiwn ar gyfer y gwasanaeth rhanbarthol newydd. Roedd y wybodaeth a ddarparwyd i'r actiwari i seilio'r amcangyfrif hwn yn gyfyngedig a dim ond arwydd o'r cyfraddau potensial yw'r casgliadau a wnaed gan na fydd gwybodaeth wirioneddol y gweithwyr yn hysbys hyd nes i'r broses adnoddau dynol gael ei gweithredu.

Dyma'r Dewisiadau ar gyfer trin y diffyg pensiwn a werthuswyd ar gyfer y gwasanaeth rhanbarthol:

Dewis 1: Dull a Ariennir yn Llawn (bydd y diffyg pensiwn yn aros gyda'r cyflogwr presennol)

- Byddai'r diffyg pensiwn cyffredinol i'r cyflogwr yn parhau'n ddigyfnewid.
- Gallai'r cyflogwr presennol dalu swm o'r diffyg pensiwn i'r gronfa pensiwn o'i gwirfodd a chrisialu'r swm o fewn cyfrifon yr awdurdod, mewn perthynas â'r staff yn trosglwyddo.
- Os bydd y cyflogwr presennol yn dewis peidio â chrisialu'r swm hwn, byddai'n cael ei adlewyrchu o fewn prisiad nesaf y gronfa pensiwn. Byddai llai o staff i adennill y diffyg mewn cyfraniadau a allai arwain at gyfradd cyfrannu uwch i'r cyflogwr.

Dewis 2: Dull Rhannu'r Diffyg (y diffyg pensiwn yn trosglwyddo i'r gwasanaeth rhanbarthol newydd)

- Byddai actiwari'r gronfa pensiwn yn gwneud cyfraniad mewn perthynas â'r corff rhanbarthol i asesu'r gyfradd cyfrannu ofynnol i adlewyrchu cyfraniad y gwasanaeth i'r dyfodol a diffyg y gwasanaeth yn y gorffennol

Rhagwelir y bydd pob trefniant cydweithio yn defnyddio Dewis 2, ac yn yr achos arbennig hwn nid yw Dewis 1 yn ddewis ymarferol pan rydym yn cymryd i ystyriaeth gwmni Cynnal, sydd â statws Cwmni, ond â dim oblygiad i gadw diffyg ariannol pensiwn ar gyfer y staff sy'n trosglwyddo i wasanaeth newydd.

O'r herwydd, mae'r modelu ariannol ar gyfer RSEIS wedi cynnwys yr amcangyfrifon ar sail Opsiwn 2 gyda 'Dull Cyfran o'r Diffygion' yn seiliedig ar y cyfnod taenu a ganiateir fel arfer i Awdurdod Lleol (addasiad o ran gwasanaeth yn y gorffennol 'wedi'i daenu' dros 20 mlynedd).

Mae trosolwg llawn o'r materion pensiwn ar gyfer yr RSEIS ar gael yn Atodiad 6.

7.3 Model Atebolrwydd Llywodraethu RSEIS

Mae'r model canlynol yn dangos y berthynas atebolrwydd rhwng yr Awdurdod Lleol ac RSEIS.

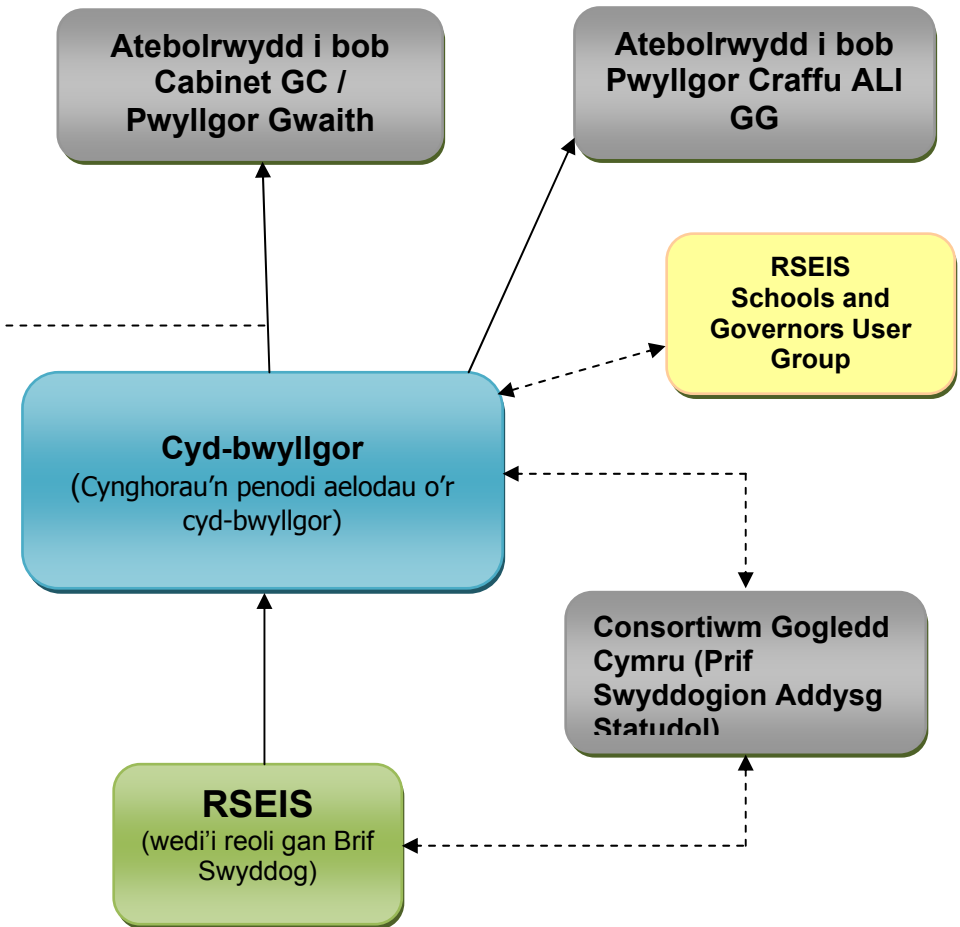
Atebolrwydd Awdurdodau Lleol

- Bydd pob awdurdod lleol (ALI) naill ai'n prynu'r gwasanaeth gan y sefydliad cydweithredol neu'n cyd-ariannu'r trefniant (yn dibynnu ar y strwythur a ddewisir)
- Bydd yr ALI yn cadw'r pwêr i negydu'r cytundeb lefel gwasanaeth neu drefniadau datganoli a allai amrywio'n lleol
- Mae'r Prif Swyddog Addysg ALI yn cadw'r cyfrifoldeb statudol dros gyflawni'r swyddogaethau gyda chefnogaeth yr Aelod Gweithredol
- Mae'r Prif Swyddog Addysg ALI a'r Aelod Gweithredol yn atebol i'r cyngor cyffredinol
- Bydd y Prif Swyddog Addysg ALI a'r Aelod Gweithredol yn sicrhau bod y gwasanaeth yn diwallu anghenion eu hysgolion

Atebolrwydd Rhanbarthol / ar y Cyd

- Cyflawnir hyn trwy fodel *Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Lletyol neu Gwmni Cyfyngedig trwy Warant*.
- Gall Cynghorau benodi aelodau o'r cyd-bwyllgor, neu gyfarwyddwyr y cwmni, sy'n gallu bod yn Aelodau neu beidio
- Mae angen i Aelodau/Cyfarwyddwyr roi didorddebau'r endid ar y cyd yn gyntaf er mwyn rheoli'r 'gwasanaeth cyfan', gan ganolbwyntio ar y diddordebau 'cydweithredol'
- Goruchwyllo'r modd y rheolir y gwasanaeth cydweithredol
- Byddai aelodau'r Cyd-bwyllgor yn atebol i'w cyngor ALI a'u haelodau craffu eu hunain
- Bydd y Prif Swyddog yn atebol i'r Cyd-bwyllgor neu'r Cwmni
- Bydd y Cyd-bwyllgor yn cael ei gefnogi a'i herio gan *Grŵp Defnyddwyr Llywodraethwyr ac Ysgolion RSEIS'*

Fig.2

7.4 Penderfynu ar yr Awdurdod Lletyol

Er mwyn cyflogi staff o dan y Cyd-bwyllgor, bydd angen i'r RSEIS ddefnyddio Awdurdod Lletyol, sef un o blith chwe awdurdod Gogledd Cymru.

I gyflenwi'r rôl 'cyflogaeth', bydd yr Awdurdod Lletyol hefyd yn gyfrifol am ddarparu cefnogaeth AD, Cyllid a Chyfreithiol i staff y gwasanaeth newydd (Haen 2).

Gwahoddwyd Awdurdodau Lleol i fynegi diddordeb i letya. Yn dilyn ystyriaeth ofalus, trwy benderfyniad y mwyafrif mae Grŵp Prif Weithredwyr Gogledd Cymru yn argymhell Gwynedd fel Awdurdod Lletyol RSEIS.

7.5 Ethol Cyd-bwyllgor

Dull amlinell yw hwn a fyddai'n cael ei ddatblygu a'i sefydlu gan 'Brif Swyddog' a 'Chyd-bwyllgor' RSEIS rhwng mis Ebrill a mis Medi, ar ôl mabwysiadu'r Achos Busnes Llawn.

Bydd y Cyd-bwyllgor yn cynnwys 'aelodau â phleidlais' ac 'aelodau cyfetholedig heb bleidlais'

Tabl.7

Aelodau â Phleidlais	Aelodau Cyfetholedig Heb Bleidlais
6 Aelod Portffolio Addysg <i>Un o bob ALI yng NgC</i>	6 Prif Swyddog Addysg Statudol <i>Un o bob ALI yng NgC</i>
1 Cynrychiolydd Esgobaeth <i>Wedi'i enwebu o ledled Esgobaeth Wrecsam, Llanelwy a Bangor, ar dymor cylchdro hanner blwyddyn</i>	1 Cynrychiolydd Cyfreithiol <i>Wedi'i enwebu gan aelodau CCAC Cyfreithiol GC, ar dymor cylchdro hanner blwyddyn</i>
1 Cynrychiolydd Ysgolion Uwchradd *	1 Cynrychiolydd S151 <i>Wedi'i enwebu gan Grŵp Trysorlys S151 GC ar dymor cylchdro hanner blwyddyn</i>
1 Cynrychiolydd Ysgolion Cynradd *	
1 Cynrychiolydd Ysgolion Arbennig*	
1 Cynrychiolydd Llywodraethwyr *	

11 aelod â phleidlais

8 aelod heb bleidlais

Cyfanswm o **19 o aelodau** (â phleidlais a heb bleidlais')

Nodiadau:

1. Yn ogystal, byddai 'Grŵp Defnyddwyr Llywodraethwyr ac Ysgolion RSEIS' yn cael ei sefydlu i roi cefnogaeth a her i'r Cyd-bwyllgor. Byddai aelodau'r grŵp hwn yn enwebu cynrychiolydd ysgolion Uwchradd, Cynradd, Arbennig a chynrychiolydd Llywodraethwyr i gymryd y seddau â phleidlais ar y Cyd-bwyllgor*. Ar dymor cylchdro hanner blwyddyn y byddai hwn.
2. Mae Trowers and Hamlins wedi cadarnhau y 'caiff y chwe Chyngor benodi trydydd partion (Esgobaethau, Ysgolion a Llywodraethwyr) i eistedd ar y Cyd-bwyllgor, ond mai mater o ddewis yw penderfynu wedyn a ydynt yn cael hawliau pleidleisio ai peidio. Heb weithredu penodol pellach, y sefyllfa dan y Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 yw y byddai ganddynt hawliau pleidleisio, o ran bod y Ddeddf yn fud ar y mater. Fodd bynnag, ni fyddai dim yn atal y Cynghorau rhag penodi ar statws arsylwr neu heb bleidlais os dewisant'. Mae'r model yn rhoi hawliau pleidleisio i'r trydydd partion hyn er mwyn bodloni'r pryderon a fynegwyd gan y rhanddeiliaid yn ymgynghoriad yr achos busnes amlinell, ac er mwyn cydnabod yr Ysgolion fel 'prynwyr' allweddol Gwasanaeth RSEIS (er mai drwy'r ALI y bydd hynny yn y rhan fwyaf o achosion).

8. Cyflawni'r 6 Phrif Swyddogaeth

Er mwyn cyflawni'r chwe phrif swyddogaeth (rhan 5), bydd y rhaglen yn cael ei chyflwyno mewn pedair haen gyd-ddibynnol:

- Bydd Haen 1 yn cyflwyno strategaeth ranbarthol Gogledd Cymru i godi safonau i fodloni'r Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgol genedlaethol, trwy Gonsortiw Gogledd Cymru.
- Bydd Haen 2 yn cyflwyno Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol Gogledd Cymru (RSEIS) i gefnogi Haen 1.
- Bydd Haen 3 yn cyflwyno Strwythur System Gwybodaeth Rheoli (Capita ONE) i gefnogi Haenau 1 a 2.
- Bydd Haen 4 yn cyflwyno'r 'Swyddogaethau Cymorth' i gefnogi Haenau 1 a 2 (Awdurdod Cyfrifol).

Er y bydd y Rhan hon (8) yn disgrifio pob un o'r pedair Haen, bydd ffocws yr Achos Busnes Llawn hwn ar brosiect Haen 2 i gyflwyno Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol Gogledd Cymru.

Tabl.8

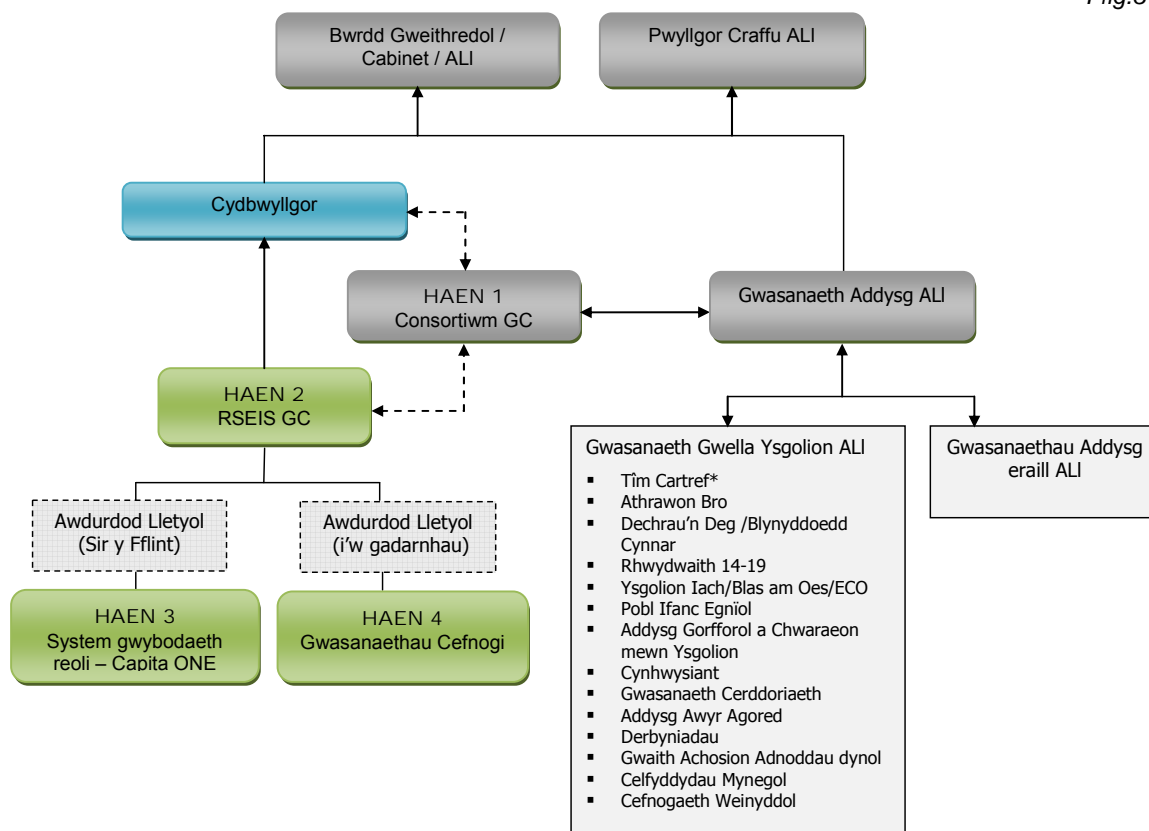
Dyddiadau Cerrig Milltir Allweddol ar gyfer Haenau 1 i 4

		Haen
Chwe / Maw 2012	Achos Busnes Llawn RSEIS i Gabinetau / Byrddau Gwaith ALI	2
Mawrth 2012	Cytuno ar yr Awdurdod Lletyol ar gyfer yr RSEIS	4
Ebrill 2012	Penodi Prif Swyddog yr RSEIS	2
	Trefnau a phrosesau wedi'u sefydlu ar gyfer rhannu a lledaenu arbenigedd o fewn a rhwng ONE a SIMS	3
	Penodi Rheolwr Gwybodaeth amser llawn i reoli'r Prosiect Gwybodaeth Reoli Rhanbarthol	3
Mehefin 2012	Trefnau a phrosesau wedi'u datblygu ar gyfer B2B (data myfyrwyr a phresenoldeb), Bases, a PULSE	3
Medi 2012	Penodi Arweinwyr System a Staff Cymorth RSEIS	2
	Cyd-bwyllgor wedi'i Sefydlu	2
	Dull Arweinwyr System Cyffredin o fonitro a herio perfformiad ysgolion.	1
	Dull Arweinwyr System Cyffredin o gefnogi ac ymyrryd mewn perfformiad ysgolion.	1
	Un casgliad cyffredin o gasglu a dadansoddi data perfformiad ysgolion.	1
	Arf Hunanwerthuso Arweinyddiaeth a Rheolaeth Ysgol	1
	Proffil Cyffredin o Berfformiad yr Awdurdod Lleol	1
	Dull Cyffredin o Hwyluso a Dal Ymarfer Da	1
	Rolau a Chyfrifoldebau Cyffredin i Benaethiaid Ysgol a Cyrff Llywodraethol mewn perthynas â Safonau	1
	Arfer cyffredin i hwyluso a chofnodi arferion da gan Gymunedau Dysgu Proffesiynol	1
	Cydlynu Strategaethau Llythrennedd, Rhifedd a Chynhwysiad rhanbarthol	1
	Datrysiaid Capita ONE yn dod yn weithredol – bydd defnyddwyr ar draws y rhanbarth yn cael mynediad i'w data oddi wrth Sir y Fflint	3
	B2B (data myfyrwyr a phresenoldeb), Bases, a modylau PULSE wedi'u gweithredu gyda mynediad i set wedi'i chysoni o adroddiadau safonol sydd wedi'i nodi a'i datblygu gyda'r holl Benaethiaid Gwella Ysgolion	3
	Protocol rhannu gwybodaeth a chytundeb trosglwyddo data wedi'u sefydlu ar gyfer yr holl Awdurdodau a'u hysgolion	3
Tach 2012 i Faw 2013	Adeiladu Tîm, gweithdai alinio diwylliannol, rhaglenni sefydlu, hyfforddiant sgiliau penodol i'r staff a benodwyd i'r RSEIS	2
Ebrill 2013	Staff yn trosglwyddo i'r RSEIS, wedi'u cyflogi gan yr Awdurdod Lletyol	2/4
	Awdurdod Lletyol i'r RSEIS yn darparu cefnogaeth Adnoddau dynol, Cyllid a Chyfreithiol i'r staff a'r gwasanaeth newydd	4

8.1 Agenda Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Gogledd Cymru yng Nghydestun Ehangach Gwella Ysgolion

Bydd Agenda Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Gogledd Cymru (Haenau 1 i 4) yn cyfrannu at y Gwasanaeth Gwella Ysgolion ehangach a gyflwynir yn lleol i ysgolion.

Fig.3

Byrr rôl statudol y Prif Swyddog Addysg yn aros gyda 'Gwasanaeth Addysg yr ALI'.

Mae 'Gwasanaeth Gwella Ysgolion yr ALI' yn cynnwys y meysydd hynny sy'n cyfrannu at 'Gwasanaeth Addysg yr ALI' trosfwaol ar hyn o bryd, ond (ac eithrio Gwaith Achos Adnoddau Dynol) nid ydynt yn cyflawni'r 6 Phrif Swyddogaeth sydd o fewn cwrpas yr RSEIS ar hyn o bryd.

Bydd y staff 'Tîm Cartref*' yn cael ei adnabod gan bob ALI fel staff sy'n ofynnol i ddiwallu'r swyddogaethau gwella ysgolion hynny nad ymdrinnir â hwy gan yr RSEIS na chan y timau eraill yng 'Ngwasanaeth Gwella Ysgolion yr Awdurdod Lleol'. Bydd y staff hyn yn parhau i gael eu cyflogi gan yr Awdurdod Lleol.

Y 'Gwasanaethau Addysg ALI Eraill' yw'r meysydd hynny e.e. Rheoli Safle, Arlwyyo, AAA, y gwaith hwnnw ochr yn ochr â'r Gwasanaeth Gwella Ysgolion, sy'n cyfrannu at y 'Gwasanaeth Addysg ALI' trosfwaol.

Caiff pedair Haen RSEIS eu harchwilio yn rhannau dilynol 8.2 i 8.5.

8.2 Haen 1 – Agenda Rhanbarthol Gogledd Cymru i Godi Safonau

O fis Medi 2012 ymlaen, bydd pob Tîm Gwella Ysgolion yr ALI (presennol), Cynnal a CS yn gweithio i strategaeth ranbarthol gytûn a fydd yn sicrhau cysondeb yn y prosesau i fonitro, herio, cefnogi ac ymyrryd mewn ysgolion ledled Gogledd Cymru.

Bydd hyn yn arwain at newid sylweddol ar draws y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru o ran y broses ar gyfer cysylltu gydag ysgolion i gymell cynyddu safonau a gwella perfformiad. Mae Awdurdodau Lleol ar draws y rhanbarth yn ymroi i sicrhau bod y ffordd newydd hon o weithio cydweithredol yn arwain at well safonau ac yn gwneud gwahaniaeth cadarnhaol i berfformiad ysgolion a disgyblion.

Cefndir

Cafodd y dull hwn ei gymell gan Consortiwm Gogledd Cymru ADEW [Cymdeithas Cyfarwyddwyr Addysg Cymru]. Mae'r grŵp yn cynnwys Prif Swyddogion Addysg pob awdurdod etholaethol ac fe'i cefnogir gan Gydlynnydd y Consortiwm a Swyddfa'r Consortiwm (a gynhelir gan ALI Gwynedd).

Yn 2009, sefydlodd y Consortiwm grŵp gweithredol – Grŵp Llywio'r Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion (SEF) i symud yr agenda Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion ymlaen ac adnabod darpar drefniadau cydweithio. Mae Grŵp Llywio'r FfEY yn cynnwys; uwch gynrychiolydd pob All, Prif Weithredwr Cynnal, ac Uwch Swyddog Gwella Ysgolion Cynradd Cynnal sy'n cynrychioli Gwynedd ac Ynys Môn (mae'r ddau awdurdod yn ystyried Cynnal yn estyniad o'r awdurdodau). Caiff y Grŵp ei gadeirio gan Gydlynnydd y Consortiwm. Mae'r Grŵp wedi gweithio ar nifer o feysydd a fydd, o fis Medi 2012 ymlaen, yn cyflwyno un strategaeth unedig a phrosesau ar gyfer dull cydweithredol sy'n galluogi chwe thîm yr awdurdod, Cynnal a CS i weithio mewn ffyrdd newydd i gyflwyno swyddogaethau statudol gwella ysgolion yr ALI a fydd yn cynyddu cyflymder gwella perfformiad ysgol.

Cyflwyno'r Strategaeth Ranbarthol

Mae gwaith Haen 1 yn ymgorffori'r cyswllt gyda Chynhwysiad, ADY a'r Gwasanaethau Cymorth Ysgolion sydd mor hanfodol i ddarparu'r cymorth angenrheidiol i ysgolion fodloni anghenion pob disgybl unigol. Mae'r cyswllt hwn hefyd yn ymestyn i waith amlasiantaeth, yn enwedig wrth ddatblygu'r Tîm o gwmpas cysyniad y teulu o fodloni anghenion unigol trwy weithio mewn partneriaeth.

O fis Medi 2012 ymlaen, bydd amryw linyddau cyd-ddibynnol o ddulliau cyffredin cydweithredol ar waith yn Haen 1 i fonitro, herio, cefnogi ac ymyrryd mewn ysgolion ar draws y rhanbarth:

Llinyn 1 – Dull Arweinwyr System Cyffredin o fonitro a herio perfformiad ysgolion.

Bydd gan bob cyfarfod monitro a herio gyda Phenaeithiaid ac uwch swyddogion yr ALI ym mhob ALI agenda cyffredin, ffocws ac ansawdd cyflwyno newydd. Bydd pob swyddog wedi cael hyfforddiant Arweinydd System.

Llinyn 2 – Dull Cyffredin i Arweinwyr System fonitro ac ymyrryd ym mherfformiad ysgolion.

Bydd yr holl gymorth ac ymyrraeth i ysgolion unigol ym mhob ALI wedi'u targedu o gasgliad o feini prawf ranbarthol cyffredin o elfen Gwella Ysgolion cyffredin newydd ym mhob Cytundeb Partneriaeth Ysgol ALI. Bydd yr holl swyddogion wedi cael hyfforddiant Arweinydd System.

Llinyn 3 – Un dull casgliad cyffredin o gasglu a dadansoddi data perfformiad ysgolion

Bydd gan bob ALI fynediad i set data craidd ranbarthol o berfformiad ysgolion unigol ar draws y rhanbarth a dadansoddiad o berfformiad sy'n defnyddio Dangosyddion Perfformiad Allweddol gyda safel sirol Prydau Ysgol am Ddim. Bydd hyn yn hwyluso defnydd cyson o ddata ar gyfer adnabod tueddiadau allweddol ar draws ac mewn ALLau, i hwyluso [i] rhannu arfer da perfformwyr uchel, a [ii] cymorth ranbarthol targedig ar gyfer grwpiau o ysgolion gydag achosion cyffredin o berfformiad gwael.

Llinyn 4 – Arf Hunanwerthuso Arweinyddiaeth a Rheolaeth Ysgol

Bydd gan bob ysgol yn y rhanbarth fynediad i gyfrwng Cyffredin ar gyfer Rheolwyr ac Arweinwyr Ysgolion a fydd yn sicrhau dealltwriaeth gyffredin o feini prawf ar gyfer ansawdd a safonau proffesiynol y cytunwyd arnynt. Bydd hyn yn cynorthwyo Arweinwyr Systemau i sicrhau dealltwriaeth gyffredin o'r meini prawf, yn caniatáu i dimau rheoli ysgolion ei ddefnyddio, yn darparu cyfrwng hyfforddi o fewn ysgolion a rhyngddynt, ac ar gyfer monitro a herio cyfarfodydd gyda swyddogion ALLau / Arweinwyr Systemau. Bydd yn sicrhau canlyniadau ansawdd asesiadau ranbarthol cyffredin ar gyfer targedu cefnogaeth ac ymyrraeth er mwyn gwella perfformiad ysgolion.

Llinyn 5 – Proffil Cyffredin o Berfformiad yr Awdurdod Lleol

Bydd proffil o berfformiad pob ALI yn erbyn cyfres o ddangosyddion perfformiad. Bydd y proffil yn adnabod [i] yr ysgolion hynny gydag arfer da mewn meysydd penodol a [ii] unigolion a grwpiau o ysgolion sy'n gofyn am lefelau cymorth penodol a materion allweddol cyffredin y mae angen sylw arnynt. Bydd hyn yn hwyluso rhannu arfer da mewn gweithgareddau cefnogi ac ymyrraeth da ar draws y rhanbarth.

Llinyn 6 – Dull Cyffredin o Hwyluso a Dal Ymarfer Da

Gwneir gwaith pellach i ffurfioli meini prawf ar gyfer ymarfer arsylwi da yn y dosbarth. Bydd hyn yn hwyluso cysondeb mewn ymarfer ansawdd ar gyfer arweinyddiaeth systemau ledled y Consortiwm.

Llinyn 7 – Rolau a Chyfrifoldebau Cyffredin i Benaethiaid Ysgol a Cyrff Llywodraethol mewn perthynas â Safonau

Bydd gwaith pellach yn cael ei gyflawni i ddatblygu protocol ranbarthol i sicrhau bod gan benaethiaid a llywodraethwyr eglurder o ran eu rolau a'u cyfrifoldebau mewn perthynas â thrafodaethau proffesiynol ar berfformiad ysgol. Bydd hyn yn hwyluso cysondeb mewn ymarfer ansawdd ar gyfer arweinyddiaeth system ar draws y bwrdd.

Llinyn 8 – Arfer cyffredin i hwyluso a chofnodi arfer da gan Gymunedau Dysgu Proffesiynol

Bydd y cyfarfodydd monitro rhwng ALLau ac ysgolion ar draws y rhanbarth yn cynnwys ffocws ar y Cymunedau Dysgu Proffesiynol sy'n datblygu o ganlyniad i raglen ranbarthol o hyfforddiant ac arweiniad yn 2010-11. Mae Llywodraeth Cymru yn llunio gwefan genedlaethol ar gyfer Cymunedau Dysgu Proffesiynol sy'n disodli cyfrwng rhyngweithiol seiliedig ar Moodle y Consortiwm sy'n canolbwyntio ar ymchwil ar gyfer gwella ac ymarfer effeithiol. Mae'r ymgyrch cenedlaethol a ranbarthol dros gydweithredu wedi amlygu'r angen i ymarferwyr rannu'r arferion gorau ac mae'r Bwrdd Rhaglenni Addysg a Gwasanaethau Cysylltiedig Rhanbarthol wedi cymeradwyo hwn yn eiddgar fel modd o godi safonau. Mae Grŵp Llywio'r FfEY wedi hwyluso'r rhaglen hyfforddiant genedlaethol ac eisoes wedi cynnal trosolwg cychwynnol o effeithiolrwydd a chanlyniadau yn ystod Ymweliad Perfformiad hydref 2011.

Llinyn 9 – Cydlynu Strategaethau Llythrennedd, Rhifedd a Chynhwysiad rhanbarthol

Bydd gwaith pellach yn cael ei gyflawni i ddatblygu'r strategaethau rhanbarthol y cânt eu cymell gan y grwpiau llywio rhanbarthol sefydledig ar gyfer Llythrennedd, Rhifedd a Chynhwysiad. Bydd y gwaith yn cysylltu â strategaethgau cenedlaethol a'r canlyniadau a fwriedir.

Yn ogystal a'r llinynnau a grybwyllwyd uchod, mae Consortiwm Gogledd Cymru ADEW yn rhan o nifer o ddatblygiadau eraill i hybu mwy o weithio cydweithredol, fel, [i] Gwasanaeth a Reolir gan TGCh Rhanbarthol [gan gynnwys amgylchedd dysgu rhithwir], [ii] Gwasanaeth Cerddoriaeth Deithiol ac Ensemble [iii] Cydlynu Trefniadau Ariannu Ysgolion Dirprwyedig.

Bydd y llinynnau a nodwyd uchod yn cefnogi'r gwaith o gyflwyno'r canlyniadau canlynol:

C.1 - Gwella safon llythrennedd (Cymraeg/Saesneg) a rhifedd (Mathemateg) sy'n cymharu'n dda gyda'r goreuon mewn gwledydd eraill
C.2 - Un gwasanaeth cydlynol ar gyfer monitro, cefnogi, herio ac ymyrryd o fewn ysgolion ar draws y rhanbarth
C.3 - Defnyddio Arweinyddion System gyda dull cyson a chefnidir o lwyddiant diweddar o ran gwella ysgolion.
C.4 - Bod pob ysgol yn gallu defnyddio ystod llawer ehangach o gefnogaeth arbenigol na'r hyn sydd ar gael mewn ALI unigol ar hyn o bryd
C.5 - Nad oes unrhyw Awdurdodau Lleol nac ysgolion [lleoliadau ysgol] mewn unrhyw gategori arolwg gan Estyn ag angen gwelliannau sylweddol neu fesurau arbennig

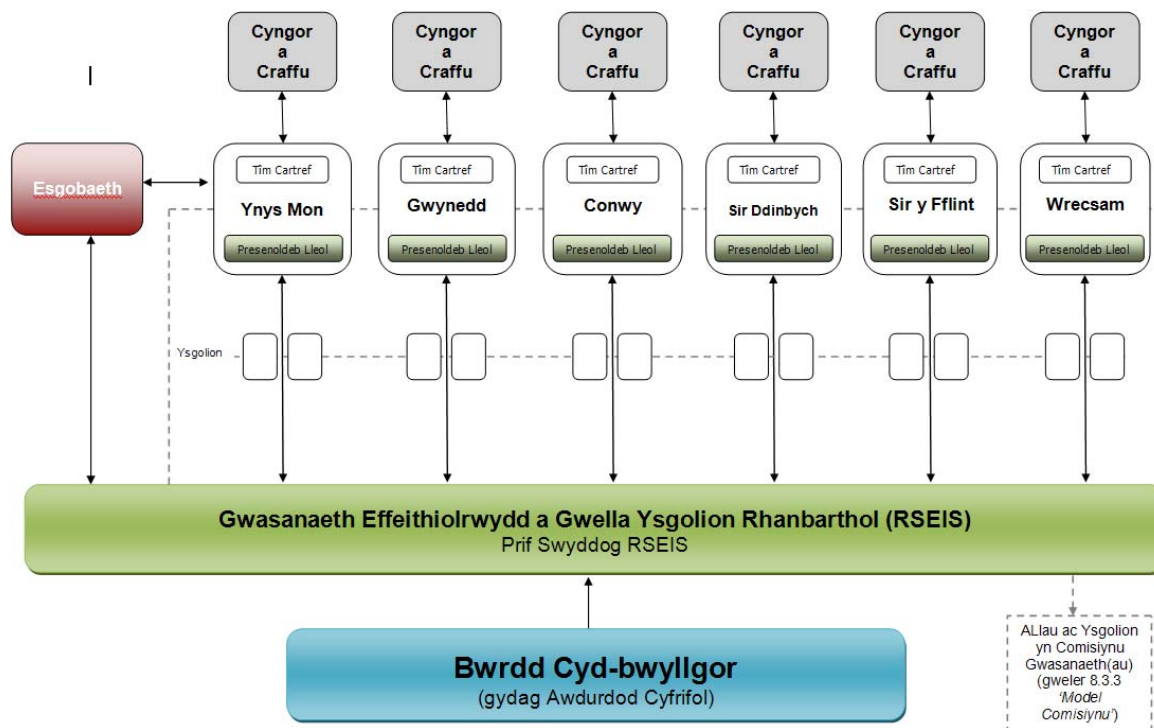
Bodloni'r Agenda Rhanbarthol ar gyfer Codi Safonau trwy'r RSEIS (Haen 2)

Bydd y dulliau cyffredin a amlinellir uchod yn arwain at y chwe awdurdod, Cynnal a CS yn gweithio ar yr un agenda safonau yn yr un ffordd o fis Medi 2012 ymlaen. I ddechrau, bydd wyth proses a strwythur rheoli yn adlewyrchu ei gilydd ar draws Gogledd Cymru.

Bydd sefydlu un strwythur, y Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol (RSEIS) yn cynnig ffordd o ddefnyddio darbodion maint a ffocws canolog i wella ysgolion ledled Gogledd Cymru. Bydd y mecanwaith cyflwyno Haen 2 hwn yn amsugno dulliau cyffredin Haen 1 a bydd yn bwerdy i gymell arfer da ar draws y rhanbarth. Bydd yn hyrwyddo ffordd newydd o gymell safonau. Bydd yn cynnig gwasanaeth gwella ac effeithiolrwydd ysgol ansawdd da mewn ffordd cost effeithiol ac effeithlon i godi safonau a 'gwneud gwahaniaeth'. Bydd yn sicrhau cysondeb o ran her a chymorth i ysgolion ar draws y chwe sir fel bod ein plant a'n pobl ifanc yn diwallu eu potensial.

8.3 Haen 2 – Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol Gogledd Cymru(RSEIS)

Fig.4

8.3.1 Y Model Cyflwyno

Bydd yr RSEIS newydd (Haen 2) yn cael ei reoli gan Brif Swyddog gyda thîm sy'n cynnwys Arweinyr Systemau, Rheolwr Busnes/Cyllid, Cymorth Gweinyddol a Chyfieithwr.

Mae Rhan 10 yr Achos Busnes Llawn hwn yn archwilio'r rolau mewn perthynas â'r Disgrifiadau Swydd a'r Manylion am yr Unigolyn, eu heffaith ar staff presennol (TUPE) a'r cyflog yn fanylach.

Y Prif Swyddog

Bydd angen i'r Prif Swyddog: siapio'r sefydliad newydd, paratoi, datblygu a chyflwyno cyfeiriad strategol y Gwasanaeth newydd; gweithredu, cadw llygad ac adolygu polisiau rhanbarthol; ac arwain, rheoli a chyfarwyddo tîm wrth gydlyn cyflwyno gwasanaeth o ansawdd, yn effeithiol, economaidd ac yn ymatebol i amgylchiadau lleol.

Fel y cytunodd chwe Bwrdd Gweithredol / Cabinet Gogledd Cymru yn Hydref 2011, mae'r broses recriwtio ar gyfer swydd y Prif Swyddog eisoes yn mynd rhagddi, a chaiff y penodiad ei wneud ar ôl i'r ABLI gael ei fabwysiadu yn y chwe awdurdod.

Arweinyr Systemau

Gyda ffocws clir ar Arweinyddiaeth a Rheolaeth, bydd yr Arweinyr Systemau hefyd yn darparu rheolaeth strategol mewn Llythrennedd a Rhifedd a meysydd y Cwricwlwm (pynciau). Bydd Arweinyr Systemau yn gyfrifol am:

Arweinyddiaeth

- Rhoi cymorth ac arweiniad i sicrhau bod gweledigaeth, ethos a phwrpas moesol yr ysgol yn cael eu rhannu gan yr holl staff a rhanddeiliaid.
- Rhoi cymorth a her i wella'r arfer o hunanwerthuso effeithiol a chynllunio gwella ysgolion.
- Rhoi cymorth ac arweiniad i sicrhau bod arweinwyr a rheolwyr yn gwneud y defnydd gorau o'u harbenigedd i wella'u heffeithiolrwydd.
- Darparu lefel o her trwy werthuso darpariaeth yn wrthrychol, gan gasglu tystiolaeth ddilys a dibynadwy o ystod o ffynonellau yn y sefydliad a thu hwnt.
- Deall data cymharol a gwerth ychwanegol a'i ddefnyddio i adnabod perfformiad uchel a thanberfformiad disgyblion, ysgolion a meysydd pwnc/adrannau.
- Dadansoddi a defnyddio data i farnu perfformiad a herio tangyflawniad grwpiau o ddysgwyr yn ôl rhyw, ethnigrwydd, anghenion addysgol arbennig a chyrhaeddiad ymlaen llaw.
- Herio'r ysgol i osod targedau uchelgeisiol ond realistig.
- Defnyddio ystod briodol o ddata meintiol ac ansoddol i syntheseiddio ystod eang o wybodaeth i ffurfio damcaniaethau.
- Darparu adborth adeiladol sy'n ffurfio'r sail ar gyfer gwelliant i'r dyfodol.
- Gallu meithrin gallu pobl eraill i gynnal hunanwerthusiad.

Addysgu a Dysgu (Addysgeg)

- Darparu cefnogaeth a chyngor ar, a gwerthuso ansawdd; arddulliau addysgu a dysgu ac arbenigedd pwnc .
- Rhoi arweiniad ar ddefnydd trylwyr o asesu ffurfiannol a chrynodol ac ar eu defnydd i wella gwaith y dysgwyr.
- Hyrwyddo a chefnogi'r gwaith o ddatblygu rhwydweithiau ymarfer proffesiynol
- Nodi arfer addysgu a dysgu effeithiol y gellir ei rannu mewn ac ar draws rhwydweithiau.
- Sicrhau bod pob ysgol yn datblygu'r agenda sgiliau'n ddigonol, yn enwedig ym maes llythrennedd a rhifedd.

Datblygu Pobl a'r Sefydliad

- Cychwyn a chefnogi ymchwil gweithredu i arfer effeithiol
- Rhoi cyngor ar sut gallai anghenion datblygu gael eu bodloni trwy gyfeirio at enghreifftiau o arfer DPP da.
- Hwyluso datblygu rhwydweithiau arfer proffesiynol.
- Rhoi cyngor ac arweiniad ar weithdrefnau, i werthuso effeithiolrwydd DPP ac effaith rhwydweithiau arfer proffesiynol.

Cwricwlwm

- Darparu cymorth a her ar gyfer datblygu cwricwlwm ac arbenigaeth pwnc.
- Darparu cymorth wrth ddatblygu cwricwlwm sy'n berthnasol, personol, yn hyrwyddo cysylltiad â dysgu ac sy'n adlewyrchu amrywiaeth ethnig, diwylliannol ac ieithyddol yr ysgol.
- Rhoi cymorth ac arweiniad ar gynllunio'r cwricwlwm a datblygu cynlluniau gwaith effeithiol, cynlluniau tymor byr a chynllunio ar gyfer asesu ar gyfer dysgu.

Agweddau'r Myfyrwyr

- Nodi asiantaethau eraill sy'n gweithio gyda'r lleoliad a natur a chwmpas eu hymwneud.
- Cefnogi'r ysgol yn ei hymdrechion i gasglu safbwyntiau'r rhieni, plant a phobl ifanc a sut gweithredir ar y rhain.
- Rhoi arweiniad ar hyrwyddo ethos cynhwysol a mwyhau cyfleoedd i blant a phobl ifanc elwa ar gysylltiadau gydag asiantaethau eraill.

Atebolrwydd Mewnol

- Darparu arweiniad a chymorth i werthuso arfer ystafell ddosbarth yn erbyn meini prawf penodol a thrylwyr er mwyn i'r staff wybod a deall nodweddion dysgu ac addysgu ansawdd uchel, cydnabod a dadansoddi agweddau ar arfer da a fydd yn trosglwyddo i gyd-destunau dysgu eraill, a darparu adborth adeiladol sy'n ffurfio'r sail ar gyfer gwelliant i'r dyfodol.
- Darparu arweiniad a chymorth i sefydlu systemau rheoli perfformiad grymus sy'n gwneud defnydd effeithiol o ddata cyrhaeddiad.
- Datblygu meini prawf sy'n sbarduno gweithdrefnau ymyrryd ar lefel ysgol gyfan ac adrannol.

Partneriaeth y Tu Hwnt i'r Ysgol

- Cefnogi dull amlasiantaeth yn seiliedig ar anghenion y gymuned ddysgu leol neu deulu o ysgolion.
- Nodi asiantaethau eraill sy'n gweithio gyda'r lleoliad a natur a chwmpas eu hymwneud.

Rhagwelir y bydd gofyniad i **30 Arweinydd Systemau CALI** gyflwyno'r meysydd gwaith uchod ar draws yr ysgolion yn rhanbarth Gogledd Cymru. Seiliwyd hyn ar y dadansoddiad canlynol o ddarpariaeth gwasanaeth (gan ystyried yr adborth ymgynghori):

(gweler y nodiadau sy'n cyd-fynd yn Atodiad 7)

	Diwrnodau
Ymweliadau ysgol (pob ysgol – 466 gan gynnwys Meithrin, Cynradd, Uwchradd, Arbennig) Dyraniad o 6 diwrnod fesul ysgol: 3 ymweliad rheolaidd 3 diwrnod o gynllunio a pharatoi (gan gynnwys Rheoli Perfformiad)	2796
Ysgolion y mae angen Cymorth Ychwanegol Arnynt* – Cefnogaeth wedi'i thargedu (yn seiliedig ar broffilio ysgolion yn rhagweithiol) : 388 ysgol 20% = 10 diwrnod x 78 ysgol = 780 19% = 6 diwrnod x 74 ysgol = 444 6% = 16 diwrnod x 23 ysgol = 368 – Ar ôl yr Arolygiad : Monitro gan Estyn = 16 x 10 diwrnod (160 diwrnod) Monitro gan yr ALI = 15 x 6 diwrnod (90 diwrnod) Gwelliant Sylweddol/Mesurau Arbennig = 5 x 32 diwrnod (160 diwrnod)	1592 410
Adolygiad Cyn-arolygiad (gan gynnwys adroddiad cyn-arolygiad) 9 Ysgol uwchradd x 10 diwrnod 'unigolyn' (90 diwrnod) 67 Ysgol gynradd x 3 diwrnod 'unigolyn' (201 diwrnod) 2 Ysgol arbennig x 10 diwrnod 'unigolyn' (20 diwrnod)	311
Cyfanswm Diwrnodau Cymorth y mae eu Hangen gan yr RSEIS	5109
Diwrnodau Cyswllt yr Ysgol Yn seiliedig ar 195 o ddiwrnodau ysgol (gan gynnwys diwrnodau hyfforddi) Minws 20 diwrnod (cronnol) i gyfrif am 5 niwrnod bob ochr i'r gwyliau haf a Nadolig Minws cyfartaledd o 3 diwrnod o absenoldeb salwch	172

Tabl.9

Nifer yr Arweinwyr Systemau y mae eu Hangen ar gyfer yr RSEIS	30 CALI
--	----------------

* Y nifer arferol sy'n ofynnol yw nifer y diwrnodau, gan ganiatáu hyblygrwydd ar gyfer rhagor neu lai yn ôl y gofyn

Mae'n bwysig nodi y bydd nifer o swyddi ychwanegol y byddant ar gael yn unol â:

- (i) nifer y staff (Tîm Cartref) y bydd eu hangen ar bob ALI i gefnogi'r swyddogaethau hynny nad ymdrinnir â hwy gan yr RSEIS na 'Thimau Gwella Ysgolion yr ALI' eraill; a
- (ii) comisiynu ychwanegol gan yr RSEIS ar gyfer Arweinwyr Systemau naill ai o'r ALI neu ysgolion, trwy gyllidebau neu grantiau. Bydd y dull hwn yn darparu

cyfleoedd proffesiynol i Benaethiaid ac Athrawon gael eu secondio am gyfnodau tymor byr i'r RSEIS, gan sicrhau bod y Gwasanaeth yn gallu defnyddio'r arferion gorau o ysgolion ar draws y rhanbarth. Bydd ysgolion yn cael y cyfle i gryfhau ac ymestyn gweithio cydweithredol ar draws y rhanbarth er mwyn comisiynu cefnogaeth wedi'i thargedu ar y cyd a rhannu arferion da.

Rheolwr Busnes/Cyllid

Gan adrodd i'r Prif Swyddog, bydd y Rheolwr Busnes/Cyllid yn rheoli tîm gweinyddol bach a fydd yn cael y dasg o reoli cyllideb cymorth busnes ac ariannol uniongyrchol y Gwasanaeth, gan adrodd bob chwarter i gyrrff llywodraethol yr ysgolion. Bydd y Rheolwr Busnes / Cyllid yn chwarae rôl allweddol wrth fonitro gwariant yn erbyn y gyllideb, gan gyflwyno diweddariadau chwarterol i'r tîm rheoli ac i randdeiliaid ehangach.

Cymorth Gweinyddol

Rhagwelir y bydd angen cymorth gweinyddol ar gymhareb o 1:5 ar yr RSEIS. Ar sail y gofyniad a ragwelir am 30 Arweinydd Systemau CALI, bydd y Gwasanaeth yn gofyn am 6 swydd weinyddol CALI. Bydd deiliaid y swyddi hyn yn adrodd i'r Rheolwr Busnes / Cyllid. Yn ogystal, bydd 1 swydd Cynorthwydd Personol CALI yn adrodd yn uniongyrchol i'r Prif Swyddog.

Cyfieithydd

Er mwyn sicrhau bod yr egwyddor greiddiol o weithredu ar strategaethau iaith Gymraeg lleol a chenedlaethol i ddatblygu a chynyddu rhagoriaeth mewn addysgeg ac addysg cyfrwng Cymraeg/dwyieithog mewn cymunedau ledled Gogledd Cymru'n sail i'r gwasanaeth rhanbarthol newydd, rhagwelir y bydd angen 2 gyfieithydd CALI ar yr RSEIS. Mae'r swyddi hyn yn adrodd i'r Rheolwr Busnes / Cyllid.

8.3.2 Gwasanaethu Anghenion Diwylliannol ac Ieithyddol y Rhanbarth

Yr hyn sy'n glir yn sgil ymgynghori â rhanddeiliaid yw'r angen i gael gwasanaeth dwyieithog a all ddarparu cymorth cyfrwng Cymraeg llawn ar draws y rhanbarth, sef nodwedd sylfaenol o'r Gwasanaeth newydd. Mae hyn yn cyfrannu at Strategaethau Iaith Gymraeg lleol a chenedlaethol i gymell datblygiad cyfrwng Cymraeg a dwyieithog i gymunedau addysg ledled Gogledd Cymru.

Yn ogystal, nododd yr ymgynghori gyda rhanddeiliaid yr angen i sicrhau bod amrywiaeth ac amrywiadau lleol yn cael eu hystyried mewn unrhyw fodel cyflwyno, ac roedd ysgolion yn arbennig eisiau cadw'r manteision y mae'r gwasanaeth lleol yn ei gynnig ar hyn o bryd - sef bod staff gwella ysgolion yn adnabod eu hysgol a'i hathrawon

Mae'r wybodaeth leol yn bwysig dros ben er mwyn helpu i adleoli ymarferwyr i weithio ochr yn ochr â'r rheini sydd mewn cyd-destunau ieithyddol tebyg a datblygu sgiliau addysgol i safon uchel. Bydd rhai ysgolion yn addysgu cyfran fwy o'r rheini sy'n dysgu Saesneg neu Gymraeg fel ail iaith nag eraill, felly mae'n rhaid i'r gefnogaeth fod yn briodol. Mewn rhai ardaloedd ceir y rheini sy'n dysgu Cymraeg a Saesneg fel ieithoedd ychwanegol a bydd angen i'r RSEIS fod yn sensitif i'r holl anghenion. Mae addysgeg effeithiol yn golygu bod â meistrolaeth dros faterion ieithyddol a chyfleoedd.

O ganlyniad, rhagwelir y bydd presenoldeb lleol swyddogion o'r gwasanaeth rhanbarthol yn gweithio gydag ysgolion lleol. Mae hyn yn gwireddu manteision dull cyson a chyffredin o droi at fframweithiau a phrotocolau, wrth fodloni anghenion ysgolion unigol ledled y rhanbarth.

8.3.3 Comisiynu o'r RSEIS

Dull amlinell a fyddai'n cael ei ddatblygu a'i sefydlu gan 'Brif Swyddog' a 'Chyd-bwyllgor' RSEIS rhwng mis Ebrill a mis Medi 2012 yw hwn, ar ôl mabwysiadu'r achos busnes llawn.

Caiff yr RSEIS ei gomisiynu drwy gyfrwng Cytundeb Lefel Gwasanaeth (CLG) Comisiynu dwy ran.

Rhan A CLG ar gyfer Prif Ddarpariaeth RSEIS

Bydd pob Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru yn ymrwmo i gomisiynu (prynu) y 'prif ddarpariaeth gan yr RSEIS.

Mae'r 'prif' wasanaeth yn cyfeirio at hawl pob ysgol yn yr ALI hwnnw i gael dyraniad 6 diwrnod, gyda; 'cefnogaeth wedi'i thargedu', 'cefnogaeth ôl arolygu' a 'chyn arolygu' yn cael ei rhoi i'r ysgolion hynny sy'n cael eu dynodi gan yr RSEIS. Caiff y gwaith hwn ei gyflawni gan dîm parhaol o 30 o Arweinwyr Systemau CALI. (*Gweler y dadansoddiad o'r ddarpariaeth gwasanaethau a chyfrifoldebau Arweinydd Systemau yn adran 8.3.1 o'r achos busnes llawn hwn.*)

Bydd Rhan A o'r CLG hefyd yn cynnwys:

- telerau ac amodau safonol
- cyfnod y cytundeb
- statws y cytundeb
- datrys anghydfodau
- trefniadau talu
- cyfnod adolygu
- taliadau cosb

Bydd y trefniadau talu yn unol â'r dull y cytunwyd arno ac a welir yn adran 9.1 o'r achos busnes llawn hwn.

Rhan B Cytundebau yn ôl y Gofyn

Gall Awdurdodau Lleol ac ysgolion, yn unigol neu ar y cyd o bob cwr o'r rhanbarth, brynu cefnogaeth ychwanegol gan Arweinwyr Systemau 'yn ôl y gofyn' (mae hyn yn cynnwys cefnogaeth arbenigwr ar y cwricwlwm) gan RSEIS. Bydd hyn yn rhoi cyfle i ysgolion gryfhau ac ymestyn gweithio cydweithredol ar draws y rhanbarth, cyd gomisiynu cefnogaeth wedi'i thargedu a rhannu arferion da.

Bydd Rhan B y CLG yn cynnwys:

- cofrestr o'r gwasanaethau ychwanegol sydd ar gael
- meini prawf cymhwyso
- buddiolwyr
- trefniadau talu
- cyfnod adolygu

Bydd y trefniadau talu yn seiliedig ar dariff am uned o wasanaeth (e.e. cost arbenigwr ar y cwricwlwm ar gyfradd ddyddiol), i gael ei gyd-drafod gan y Prif Swyddog cyn bydd y gwasanaeth ar gael. Caiff y gwaith hwn ei gyflawni gan Benaethiaid ac athrawon sy'n ymarfer ar hyn o bryd, wedi'u secondio am gyfnodau byr i'r RSEIS, gan sicrhau y gall y gwasanaeth ddefnyddio'r arferion gorau o ysgolion ar draws y rhanbarth.

8.4 Haen 3 - Strwythur y Gwasanaeth Gwybodaeth Reoli (Capita ONE)

8.4.1 Pwrpas

Dyma brosiect rhyngddibynnol tair blynedd o hyd (Haen 3) ar gyfer yr RSEIS er mwyn sefydlu Gwasanaeth Gwybodaeth Reoli Rhanbarthol a fydd yn cefnogi ac yn galluogi: cyflawni cyfrifoldebau statudol, monitro perfformiad, adolygu a gwella, ynghyd â gweithgareddau datblygu'r Consortiwm o chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru a'u hysgolion o ran y dyletswyddau i fonitro, herio, gwella perfformiad a deilliannau. Yn sgil darparu Gwasanaeth Gwybodaeth Reoli Rhanbarthol, bydd **system lletyol gyffredin** yn cael ei rhoi ar waith ar y cyd, gydag offer **meddalwedd gyffredin** yn seiliedig ar **strwythurau cronfa ddata cyffredin** a ddefnyddir gan wasanaethau sydd wedi mabwysiadu **prosesau busnes cyffredin**.

Bydd yr holl awdurdodau'n defnyddio system gwybodaeth reoli 'ONE' Capita, a all gadw cofnod unigol, manwl a chreiddiol ar gyfer pob disgybl, ac sy'n galluogi staff proffesiynol i gael mynediad ati neu adrodd arni drwy amrywiaeth o fodiwlau rhaglen.

8.4.2 Cydweithredu ONE

Mae cydweithredu Capita ONE yn seiliedig ar:

- fabwysiadu ymagwedd strategol tuag at nodi a chyflenwi gwasanaethau gwybodaeth reoli rhanbarthol sy'n cynnwys gwasanaethau i Awdurdodau ac i ysgolion; a
- datblygu a gweithredu a ysgogir gan anghenion busnes a gweithrediad prosesau busnes cyffredin effeithlon sy'n canolbwyntio ar ddeilliannau er mwyn cefnogi gwelliant, a chyfrannu'n effeithiol tuag at sicrhau'r deilliannau gorau i ddisgyblion.

Canlyniad hyn fydd cefnogaeth ranbarthol er mwyn casglu, dadansoddi, cyflwyno ac adrodd data, ar gyfer Awdurdodau Lleol unigol a'r Consortiwm, yn sail ar gyfer gwneud penderfyniadau, ac ar gyfer gwaith gwasanaethau addysg ac ysgolion er mwyn codi safonau.

Mae i'r prosiect chwe ffrwd waith.

1. Cysoni cronfeydd data - codi cronfeydd data'r holl Awdurdodau i safon uchel gyffredin, a gweithredu codau cytunedig i hwyluso chwilio, dadansoddi ac adrodd ar draws y Consortiwm.
2. Prosesau busnes – nodi, datblygu a dogfennu prosesau busnes i'w defnyddio ar draws yr holl Awdurdodau er mwyn mwyafu effeithlonrwydd gweithredol, hygyrdedd data a chipio arfer gorau.
3. Gweithredu modiwlau meddalwedd – gweithredu fesul cam, gan gynnwys nodi anghenion, hyfforddi a safoni'r dull adrodd.
4. Gweithredu technegol - pennu'r Awdurdod lletyol, dyluniad technegol a darparu amgylchedd lletyol diogel i'w ddefnyddio gan yr holl Awdurdodau.
5. Diogelwch a phreifatrwydd – cynnal asesiad o'r effaith ar breifatrwydd, nodi anghenion a datrysiadau a'u hymgorffori mewn dyluniad/darpariaeth dechnegol, a defnyddio meddalwedd wrth weithredu er mwyn sicrhau diogelwch a phreifatrwydd wrth drin data a defnyddio meddalwedd.
6. Gweithio gyda'n gilydd – nodi, datblygu a rhoi trefnau gweithredol ar waith er mwyn mwyafu cydweithio, rhoi trefnau gweithredol effeithlon ar waith er mwyn mwyafu'r cydweithio, rhoi trefnau gweithredol effeithlon ar waith a gwireddu arbedion.

Dyma'r buddiannau a ddisgwylir:

- darparu gwasanaeth rheoli gwybodaeth a rennir, gan sicrhau bod mwy o gapasiti ac arbenigedd ar gael i Awdurdodau Lleol ac ysgolion;

- gwasanaethau a chefnogaeth gyson ar gyfer y gwasanaethau addysg ar draws y Consortiwm drwy ddefnyddio prosesau busnes cyffredin ar gyfer ansawdd/hygredded data a defnyddio modiwlau meddalwedd;
- cynyddu effeithlonrwydd drwy gymhwysu prosesau a phrotocolau busnes sy'n arddangos arfer da, a ddefnyddir ar draws y Consortiwm;
- tegwch yn sgil darparu gwasanaeth o ansawdd uchel ar draws y Consortiwm drwy fabwysiadu rheolaeth ddoethach, mynediad at gefnogaeth o ansawdd uchel gan gymheiriaid a chydweithio;
- proses wneud penderfyniadau a gwella perfformiad sy'n seiliedig ar wybodaeth amserol, o ansawdd uchel, am berfformiad;
- cynyddu'r ystod o feysydd gwasanaeth swyddogaethol a gefnogir drwy ddefnyddio systemau gwybodaeth reoli;
- arbedion arian mesuradwy a gwell gwerth am arian wrth gynnal meddalwedd Capita ONE yn flynyddol;
- gwerth ychwanegol yn sgil datrysiaid technegol lleteyol ar gyfer diogelwch, cadernid a pharhad busnes; ac
- ymddiriedolaeth a hyder ymysg rhanddeiliaid yn ymrwymiad y Consortiwm a'i allu i reoli data personol mewn modd diogel, a bodloni gofynion deddfwriaethol ynghylch diogelu data.

8.4.3 Cerrig Milltir y Prosiect

- Mae Swyddogion Arweiniol wedi dechrau gweithio ar gysoni cronfeydd data ym meysydd Bases, B2B a chyfeiriadau.
- Y tablau am-edrych wedi'u hadolygu a'r cysoni wedi'i gynllunio.
- Prosesau busnes cychwynnol yn canolbwyntio ar gywirdeb ac ansawdd data wedi'u drafftio ar gyfer Bases, B2B a Pulse gydag A & T yn mynd rhagddo i'w gwblhau erbyn Mawrth.
- Symud i A & T fersiwn 4 ynghyd â'r gweithredu ar gyfer Awdurdodau nad ydynt yn defnyddio'r modwl wedi'i drefnu drwy gyfrwng pecyn cymorth i'w gyflenwi gan Capita ar gyfer y gwasanaeth hanfodol hwn sy'n wynebu'r cyhoedd.
- Ym mis Tachwedd 2011, yn dilyn proses gydweithredol a oedd yn cynnwys cytuno ar feini prawf gwerthuso a dull strwythuredig o dderbyn a gwerthuso cynigion, penderfyniad unfrydol y Penaethiaid TG oedd y dylai Sir y Fflint gynnal yr ateb technegol a rennir. Mae'r caledwedd a meddalwedd y system wedi'u llwytho.
- Allrwyd Diogel wedi'i brynu drwy gyfrwng PSBA gyda chais iddo gael ei osod erbyn diwedd Chwefror.
- Asesiad o'r Effaith ar Breifatrwydd (yn seiliedig ar arweiniad ICO) wedi'i gwblhau a'r gwaith datblygu protocolau, trefnau a chytundebau i gael ei gwblhau pan fydd yr ateb a gynhelir yn dechrau gweithredu.
- Protocol Rhannu Gwybodaeth Drafft, yn cynnwys cytundeb trosglwyddo data, ar gyfer Awdurdodau Gogledd Cymru a'u hysgolion wedi'i gwblhau yn barod i'w adolygu ac ymgynghori arno gyda'r rhanddeiliaid.
- Pecyn cymorth cydweithredol wedi'i ddyfeisio ar gyfer gweithredu B2B gyda mewnbwn allanol cyfyngedig.

8.5 Haen 4 – Swyddogaethau Cefnogi

Er mwyn cyflogi staff o dan y Cyd-bwyllgor, bydd angen i'r RSEIS ddefnyddio Awdurdod Lletyol, sef un o blith chwe awdurdod Gogledd Cymru (gweler adran 7.4 *'Dewis yr Awdurdod Lletyol'*).

I gyflenwi'r rôl 'cyflogaeth', bydd yr Awdurdod Lletyol hefyd yn gyfrifol am ddarparu cefnogaeth AD, Cyllid a Chyfreithiol i staff y gwasanaeth newydd (Haen 2).

Mewn perthynas â Swyddogaeth Allweddol 6, sef *'darparu canolfan arbenigol ar gyfer materion Rheoli Addysg a Gwasanaeth Adnoddau Dynol Addysg i ddarparu arbenigedd a chynghor'*, gan gyfeirio'n arbennig at y gwaith achos AD (e.e. darparu cefnogaeth a chynghor arbenigol i'r ysgolion), ystyrir hyn yn brosiect ar wahân mewn cydweithrediad â Bwrdd Rhanbarthol Gwasanaethau Cefnogi Gogledd Cymru. Yn y cyfamser, bydd y swyddogaeth hon yn parhau i gael ei chyflawni gan bob ALI, yn uniongyrchol â'u hysgolion.

9. Model Ariannol

9.1 Cost Haen 2 - Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol Newydd (RSEIS)

	Cyfanswm £	Tabl.10
Costau'n Gysylltiedig â Chyflogeion	2,916,689	
Costau'n Gysylltiedig ag Eiddo	49,600	
Costau'n Gysylltiedig â Chludiant	190,370	
Cyflenwadau a Gwasanaethau	57,725	
Cyllideb Comisiynu	250,000	
Gwasanaethau Cefnogi	50,647	
Cyfanswm Cost Refeniw Flynyddol	3,515,031	

Mae hyn yn seiliedig ar un adeilad, gyda phob canolfan ychwanegol angen ffigur amcangyfrifedig o £19k. Mae dadansoddiad llawn o'r costau hyn ar gael yn Atodiad 8.

Mae cost cyflenwi'r swyddogaethau gwella ysgolion statudol a chynghorol presennol sydd o fewn y cwmpas ar gyfer pob ALI yn £5.1m (adran 4.3.1).

Er mwyn canfod y gwariant y gellir dylanwadu arno a fydd yn darparu sylfaen ar gyfer creu'r model ariannol, cafodd y ffigur hwn ei addasu (i) £406k i adlewyrchu'r swyddi sydd o fewn y cwmpas (>60%) ar 100% o'r gost ac wedi'i ostwng oherwydd y swyddi nad ydynt o fewn y cwmpas (<60%), a (ii) £311k i adlewyrchu'r gwariant a ariennir drwy gyfrwng grantiau. Mae'r gwariant y gellir dylanwadu arno yn **£4.4m** (adran 4.3.2).

Cost yr RSEIS yw £3.5m, gyda chost gyfartalog y disgybl o £35 (a fyddai'n cynyddu gydag unrhyw gomisiynu ychwanegol gan AauLI neu ysgolion, trwy gyllidebau neu grantiau).

Mae cost y RSEIS o'i gymharu â'r gwariant y gellir dylanwadu arno yn dynodi arbediad rhanbarthol cyffredinol posibl o £882k (20%), swm y gellir ei ail-fuddsoddi mewn Addysg, neu ei ryddhau fel arbediad ariannol gwirioneddol, yn ddibynnol ar anghenion pob awdurdod lleol.

Mae cost yr RSEIS i bob Awdurdod Lleol i'w gweld isod:

Tabl.11

	Ynys Mon	Gwynedd	Conwy	Sir Ddinbych	Sir y Fflint	Wrecsam	Cyfanswm
Cyfanswm nifer Ysgolion	56	119	69	62	89	71	466
% disgyblion	9.4%	17.1%	15.8%	15.6%	23.4%	18.7%	100.0%
Cost Gwella Ysgolion (holl %au)	489,096	779,165	723,764	1,004,370	1,263,738	859,322	5,119,455
Addasiad i gynnwys costau cyflog ar sail 100% ar gyfer staff ymgyngorol o fewn y cwmpas (>60%), llai costau swyddi nad ydynt o fewn y cwmpas	(54,374)	(68,232)	46,972	(195,340)	(8,424)	(126,683)	(406,080)
Cost Gwasanaeth Presennol (o fewn y cwmpas)	434,722	710,933	770,736	809,031	1,255,314	732,639	4,713,374
Llai gwariant wedi'i ariannu gan grantiau	0	0	(48,020)	(81,152)	(133,309)	(48,366)	(310,847)
Gwariant y gellir Dylwanadu Arno	434,722	710,933	722,716	727,879	1,122,005	684,273	4,402,528
Cost o RSEIS (Arweinyddion System gydag ychwanegedd Arbenigeddau Llythrennedd, Rhifedd a Phwnc Strategol)							3,520,000
Methodoleg Codi Tâl	10.25%	18.02%	15.70%	15.32%	22.39%	18.32%	100.00%
Codi Tâl am RSEIS	360,800	634,304	552,640	539,264	788,128	644,864	3,520,000
Arbediad o'i gymharu â Gwariant y gellir Dylwanadu Arno	73,922	76,629	170,076	188,615	333,877	39,409	882,528
Arbediad fel % o'r Gwariant y gellir Dylwanadu Arno	17.0%	10.8%	23.5%	25.9%	29.8%	5.8%	20.0%

Mae'r fethodoleg codi tâl a ddewiswyd i ddyrannu'r gost i'r 6 ALI yn seiliedig ar '*Ddyraniad ar Sail Dangosyddion ar gyfer Ariannu Addysg*', blynyddol Llywodraeth Cymru. Mae'r fethodoleg yn cymryd y ganran ar gyfer pob ALI (wedi'i dyrannu ar gyfer cydrannau'r gwasanaeth, addysgu mewn ysgolion Cynradd a Meithrin, ac addysgu mewn ysgolion Uwchradd) ac yn ei chymhwyso i'r RSEIS. Mae'r fformwla yn cynnwys ffactorau i adlewyrchu niferoedd disgyblion, trothwy setliadau a nifer y disgyblion sy'n gymwys am ginio ysgol am ddim.

9.2 Costau Gweithredu'r RSEIS

Er mwyn sefydlu'r gwasanaeth newydd, nodwyd costau gweithredu o oddeutu £1.2m. Mae'r rhain yn cynnwys costau untro'n gysylltiedig â:

- diswyddiadau posibl (ceir archwiliad pellach o'r rhain yn adran 9.1.2);
- trosglwyddo a recriwtio staff (h.y. canolfan asesu ar gyfer penodiadau newydd, dadansoddiad o anghenion hyfforddi, meithrin tîm a chysoni diwylliannau, cynefino);
- costau swyddfa (h.y. dodrefn swyddfa ac adnoddau sylfaenol); a
- chostau TGCh (h.y. seilwaith, systemau gwybodaeth, cefnogi ac ymgynghori)

	Cyfalaf £	Refeniw £	Cyfanswm £
Cost Diswyddiadau		1,027,000	1,027,000
Recriwtio/Trosglwyddo Staff		34,000	34,000
Costau Swyddfa	27,000	5,000	32,000
Costau TGCh	107,000		107,000
Cyfanswm y Costau Gweithredu	134,000	1,066,000	1,200,000

Tabl.12

Ceir dadansoddiad llawn o'r costau gweithredu hyn yn Atodiad 9.

Mae'r chwe Awdurdod yng Ngogledd Cymru wrthi'n gweithio gyda Llywodraeth Cymru i sicrhau cymorth ar gyfer y costau hyn.

9.2.1 Costau Gadael

Ar draws y chwe ALI a Cynnal, ceir 112 aelod o staff o fewn y cwmpas, 72 yn cyflenwi 60% neu fwy o'r swyddogaethau gwella ysgolion a nodwyd yn uniongyrchol, a 40 o aelodau staff gweinyddol (gan gynnwys staff cyfieithu) sy'n cyfrannu 27 CALI tuag at y gweithgareddau hyn.

O blith yr 72 o aelodau staff cynghori sydd o fewn y cwmpas, bydd 1 swydd yn troi'n wag, ac mae 16 aelod o staff ar secondiad ar hyn o bryd, a byddant yn dychwelyd i'w swyddi parhaol blaenorol pan fydd y gwasanaeth rhanbarthol newydd yn weithredol. Disgwylir y bydd gofyn i'r ALLau gael 8 swydd yn eu Tîm Cartref i gefnogi'r swyddogaethau hynny na chânt eu cyflawni gan yr RSEIS na'r 'Tîmau Gwella Ysgolion ALI' eraill. Bydd y 47 sy'n weddill yn trosglwyddo i'r gwasanaeth newydd.

O'r 40 aelod o staff gweinyddol a nodwyd yn cefnogi staff cynghori cefnogol sy'n cyflenwi'r swyddogaethau o fewn y cwmpas, mae cyfanswm canran yr amser a dreulir ganddynt ar y gweithgarwch hwn wedi'i dalgrynnu i 27 CALI. Felly, er mwyn nodi'r costau gadael posibl yn gysylltiedig â staff gweinyddol, caiff cyflog cyfartalog y 40 aelod o staff ei lluosu â'r 27 o swyddi CALI.

Mae'r Achos Busnes Llawn (ABLI) yn seiliedig ar gyflenwi gwasanaeth lle bydd angen 30 o Arweinwyr Systemau a 9 swydd cefnogi.

Wrth ystyried y 47 o swyddi cynghori sydd o fewn y cwmpas yn erbyn y gofyniad posibl am 30 o arweinwyr systemau yn y gwasanaeth newydd, ac o dybio y bydd gan bob un o'r 47 aelod o staff yr hawl i drosglwyddo i'r gwasanaeth newydd o dan TUPE, amcangyfrifir y ceir 17 aelod o staff dros ben. Mae'n bwysig nodi y bydd nifer o swyddi ychwanegol ar gael i'r 17 aelod staff ymgeisio amdanynt yn unol ag (i) nifer ychwanegol y staff (Tîm Cartref) y bydd eu hangen ar bob ALI i gefnogi'r swyddogaethau hynny nad ymdrinnir â hwy gan yr RSEIS na 'Thimau Gwella Ysgolion yr ALI' eraill, a (ii) comisiynu ychwanegol gan yr RSEIS ar gyfer Arweinwyr Systemau naill ai o'r ALI neu ysgolion, trwy gyllidebau neu grantiau. Yn seiliedig ar gyfartaledd o'u cyflogau cyfredol, amcangyfrifir bod hyn yn creu cyfanswm o £705k o dan bolisiau lleol a £867k o dan bolisi wedi'i gysoni (gweler Atodiad 10).

Rhagwelir y ceir cyfradd o 1:5 ar gyfer cefnogaeth weinyddol yn y gwasanaeth newydd, a allai ddarparu 9 o swyddi gweinyddol (gan gynnwys cyfieithu). Gan fod 27 CALI wedi'u nodi yn y trefniadau cyfredol, gallai hyn olygu bod 20 o swyddi dros ben. Yn seiliedig ar gyfartaledd o'u cyflogau cyfredol, amcangyfrifir bod hyn yn creu cyfanswm o £141k o dan bolisiau lleol a £160m o dan bolisi wedi'i gysoni.

Tabl.13

	Nifer o Staff	Taliad Diswyddiadau	
		Polisi Lleol £	Polisi wedi'i gysoni £
Staff Cynghori o fewn y cwmpas <small>(ag eithrio swyddi secondiad a gwag)</small>	55	2,280,000	2,806,000
Gofyniad RSEIS	30		
Gofyniad Tîm Cartref Disgwyliedig	8		
Potensial nifer o Swyddi Cynghori dros ben	17	705,000	867,000
Staff Gweinyddol o fewn y cwmpas <small>(yn seiliedig ar gyfartaledd)</small>	27	211,000	241,000
Gofyniad RSEIS	9		
Potensial nifer o Swyddi Gweinyddol dros ben	18	141,000	160,000
Taliad Diswyddiadau posibl	35	846,000	1,027,000

£1m yw cyfanswm y costau gadael posibl ar gyfer staff cynghori a gweinyddol, yn seiliedig ar delerau ac amodau wedi'u cysoni.

Mae Adroddiad Ariannol Llawn RSEIS ar Gostau Gadael Posibl ar gael yn llawn yn Atodiad 10.

10. Model Adnoddau Dynol (AD)

10.1 Amserlen AD Allweddol ar gyfer y RSEIS

Ebrill 2012	Penodi Prif Swyddog yr RSEIS
Ebrill - Mai 2012	Ymgynghoriad ffurfiol â'r staff, i gynnwys mynegiannau o ddiddordeb ar gyfer ymddeol a diswyddo gwirfoddol.
Mai 2012	Cadarnhau'r swyddi a fydd ar gael yn 'Nhimau Cartref' yr ALLau.
Gorffennaf 2012	Proses asesu ar gyfer swyddi yng ngwasanaeth newydd yr RSEIS.
Awst 2012	Penodi i'r swyddi yn yr RSEIS newydd.
Medi 2012 Cartref ALL	Ymgynghoriad pellach â'r staff na chawsant eu penodi i'r swyddi Tîm nac i'r RSEIS newydd.
Tachwedd 2012 - Mawrth 2013	Meithrin tîm, gweithdai cysoni diwylliannau, rhaglenni cynefino, Mawrth hyfforddiant ar sgiliau penodol i'r holl staff a benodwyd i'r RSEIS newydd.
Ebrill 2013	(i) Trosglwyddo staff i'r RSEIS newydd a (ii) terfynu contractau'r staff na chawsant eu penodi naill ai i swyddi'r Tîm Cartref ALL neu'r swyddi yn yr RSEIS newydd.

10.2 Cynllunio ar gyfer Newid

Bydd angen ymgynghori â'r undebau ar y broses ar gyfer rheoli newid gyda'r staff. Mae dau siart lif wedi cael eu llunio i roi crynodeb o'r broses ar gyfer newid o'r trefniadau presennol i'r gwasanaeth RSEIS newydd, a'r broses ar gyfer diswyddo (gweler Atodiad 11). Bydd hefyd angen cytuno â'r holl sefydliadau sy'n cyflogi a'r undebau ar amserlen fanwl ar gyfer ymgynghori, recriwtio, adleoli a gweithgarwch diswyddo. Darperir yr amserlen i'r holl staff yn ystod yr ymgynghoriad ffurfiol â'r staff yn ystod mis Ebrill a mis Mai 2012.

Gwnaed nifer o ddarnau o waith eisoes ar gysoni diwylliannau a chynefino mewn sefydliad newydd, a'r rhain fydd yn ffurfio sylfeini'r dull ar gyfer yr RSEIS. Yn ogystal, mae trafodaeth bellach yn ofynnol i ganfod cyfleoedd i gysoni diwylliannau a meithrin yr ethos tîm newydd yn y gwasanaeth.

Ymysg y meysydd allweddol i'w hystyried y mae:

- Ymatebolrwydd a Diwylliant, a fydd yn cynnwys adolygu gofynion TG y gwasanaeth gan y bydd hyn yn effeithio'n uniongyrchol ar allu'r gwasanaeth newydd i fod yn hyblyg, yn ystwyth ac yn ymatebol;
- Amgyffredion o ddylanwad gan gynnwys amgyffrediad cyflogwyr/gweithwyr er mwyn sicrhau dull unedig o gyflenwi gwasanaeth gwella ysgolion rhanbarthol;
- Cyswllt llawn gyda phob Awdurdod Lleol o safbwynt sut y bydd y timau cartref a'r gwasanaeth newydd yn gweithio gyda'i gilydd i sicrhau cysondeb ar draws Gogledd Cymru;
- Darparu adnoddau ar gyfer y materion Adnoddau Dynol fel nad ydynt yn oedi gweithredu'r gwasanaeth newydd yn ormodol; a
- Datblygu strategaeth leoli ac adeiladau priodol ar gyfer y gwasanaeth newydd.

10.3 Rolau sydd ar gael yn y RSEIS

10.3.1 Rolau Arweinwyr Systemau

Ar hyn o bryd mae pob ALI yn darparu monitro, cefnogaeth, ymyrraeth a her i ysgolion ar bob agwedd ar wella ysgolion. Bydd y model gwasanaeth newydd yn golygu y bydd yr Arweinwyr Systemau newydd yn ymwneud â chefnogi, monitro, herio ac ymyrryd yn uniongyrchol gydag ysgolion ar 7 maes Gwella Ysgolion allweddol; arweinyddiaeth, addysgu a dysgu, datblygu pobl a sefydliadau, cwricwlwm, agweddau myfyrwyr, atebolrwydd mewnol, a phartneriaeth y tu hwnt i'r ysgolion.

O'r 30 o rolau Arweinwyr Systemau a ddynodwyd ceir 4 'arweinydd tîm' i ddarparu goruchwyliaeth reoli dydd i ddydd i'r 26 Arweinydd Systemau sy'n weddill. Bydd yr 'arweinwyr tîm' yn adrodd yn uniongyrchol i'r Prif Swyddog. Bydd gan yr Arweinwyr Systemau gyfrifoldeb dros y meysydd gwaith a gofnodir yn adran 8.3.1.

Er na fydd yn ofynnol i'r holl staff fod yn gallu gweithio'n ddwyieithog, er mwyn sicrhau cydbwysedd ieithyddol caiff rhai o'r swyddi eu dynodi yn rolau lle mae'r Gymraeg yn hanfodol. Mater i Brif Swyddog RSEIS roi sylw iddo ar ôl iddo ddechrau yn ei swydd fydd y cydbwysedd hwn, a gallai amrywio yn dilyn ymgynghori pellach gydag ysgolion. Bydd unrhyw ofynion dwyieithrwydd ar gyfer rolau ychwanegol, a gomisiynir yn ychwanegol at y tîm craidd, yn cael eu pennu yn ôl yr angen.

Gweler Atodiad 12, am Swydd-ddisgrifiadau a Manylebau Person drafft ar gyfer Arweinwyr Systemau, a gaiff eu llunio gan y Prif Swyddog ar ôl ei benodi, mewn ymgynghoriad â'r staff a'r undebau.

10.3.2 Cyfleoedd i Arweinwyr Systemau gael eu Secondio

Bydd cyfle i Benaethiaid ac Athrawon mewn-swydd gymryd secondiadau tymor byr gyda'r RSEIS yn unol â chomisiynu ychwanegol gan yr RSEIS am Arweinwyr Systemau gan naill ai'r ALI neu'r ysgolion, drwy gyfrwng cyllidebau neu grantiau. Bydd y dull hwn yn rhoi cyfleoedd proffesiynol i Benaethiaid, gan sicrhau y gall y Gwasanaeth ddefnyddio'r arferion gorau o ysgolion ar draws y rhanbarth.

Bydd angen i Benaethiaid sy'n dymuno manteisio ar gyfleoedd i gymryd secondiad gael eu rhyddhau o'u swyddi presennol gyda chytundeb Corff Llywodraethu'r ysgol.

10.3.3 Rolau Cefnogi

Rheolwr Cyllid/Busnes

Gan adrodd i'r Prif Swyddog, bydd y Rheolwr Cyllid/Busnes yn rheoli tîm gweinyddol bychan a fydd â'r dasg o reoli cyllideb ariannol a chefnogaeth fusnes y Gwasanaeth yn uniongyrchol, gan adrodd yn chwarterol i gyrff llywodraethu ysgolion. Bydd gan y Rheolwr Cyllid/Busnes rôl allweddol i fonitro gwariant yn erbyn y gyllideb, cyflenwi diweddariadau chwarterol i'r tîm rheoli a rhanddeiliaid ehangach.

Cefnogaeth Weinyddol

Disgwylir y bydd ar yr RSEIS angen cefnogaeth weinyddol ar gymhareb o 1:5. Yn seiliedig ar disgwyl y bydd gofyn cael 30 o Arweinwyr Systemau CALI, bydd yn rhaid i'r Gwasanaeth felly gael 6 o swyddi gweinyddol CALI. Bydd y swyddi hyn yn adrodd wrth y Rheolwr Cyllid/Busnes. Yn ogystal, bydd 1 swydd Cynorthwydd Personol CALI a fydd yn adrodd yn uniongyrchol i'r Prif Swyddog. Ni fydd rôl y gweinyddwr yn amrywio llawer, fodd bynnag, bydd angen adolygu'r tasgau a wnânt yn unol â'r model cyflenwi gwasanaeth newydd.

Cyfieithydd

Er mwyn sicrhau bod y gwasanaeth rhanbarthol newydd yn cael ei sylfaenu ar egwyddor graidd cyflawni ar strategaethau iaith Gymraeg lleol a chenedlaethol er mwyn datblygu a chynyddu rhagoriaeth mewn addysgeg ac addysg ddwyieithog/cyfrwng Gymraeg mewn cymunedau ar draws Gogledd Cymru, rhagwelir y bydd ar yr RSEIS angen 2 Gyfieithydd CALI. Bydd y swydd hon yn adrodd i'r Rheolwr Cyllid/Busnes.

Gweler Atodiad 13, am Swydd-ddisgrifiadau a Manylebau Swydd drafft Arweinwyr Systemau, a gaiff eu llunio gan y Prif Swyddog ar ôl ei benodi, mewn ymgynghoriad â'r staff a'r undebau.

10.4 Trefniadau TUPE

Mae'n bosibl y bydd gan yr aelodau o staff sydd ar hyn o bryd yn ymwneud â chyflenwi'r swyddogaethau sydd 'o fewn y cwmpas' drwy eu sefydliadau unigol yr hawl i drosglwyddo i'r sefydliad newydd, a fydd yn darparu'r swyddogaeth honno'n seiliedig ar wasanaeth a rennir. Byddai'r trosglwyddo'n amodol ar reoliadau TUPE. O dan y rheoliadau hyn, bydd aelodau o staff yn trosglwyddo gyda'u hawliau statudol presennol a'r hawliau yn eu contract o leiaf.

Cyfrifoldeb y sefydliad newydd fyddai unrhyw ddiswyddiadau canlyniadol.

10.5 Ystodau Cyflog

Mae pob awdurdod yn defnyddio gwerthusiad swyddi GLPC a chynllun Soulbury. Fodd bynnag, mae'r dull o ddefnyddio'r rhain yn amrywio rhwng y chwe awdurdod.

Cyn gynted ag y cytunir ar awdurdod lletyol, dylid cyflawni'r holl werthusiadau swyddi yn y dyfodol yn unol â chynlluniau gwerthuso'r awdurdod lletyol.

Ar gyfer y modelu ariannol, rydym wedi defnyddio'r cynlluniau uchod a phenodi gwasanaethau gwerthuso swyddi Hay i feincnodi'r gwerthoedd yn rhanbarthol ac yn genedlaethol. Mae ystod cyflog felly wedi cael ei dyfarnu ar gyfer pob un o'r rolau drwy ddefnyddio'r lefelau isaf ac uchaf o gyflogau mewn cynghorau.

Tabl.14

Rôl	Cyfanswm Pwyntiau	Chwartel Uchaf	Canolog	Chwartel Isaf
Uwch Arweinydd Systemau	702	67,349	59,949	54,570
Arweinydd Systemau	634	60,609	54,489	49,762
Rheolwr Cyllid/Busnes	406	42,890	38,730	34,569
Cyfieithydd	240	29,470	26,137	23,583
Gweinyddwr	144	22,094	19,602	17,213

10.6 Polisiau a Threfnau

Bydd angen cynnal adolygiad llawn o'r gwahaniaethau rhwng polisiau a threfnau ar draws y 6 awdurdod. Bydd angen i'r adolygiad hwn gael ei gynnal gan yr awdurdod lletyol er mwyn sicrhau bod y polisiau, y trefnau a'r telerau ac amodau'n cael eu cymhwysu i'r cyflogai. Bydd angen i'r cyflogwr newydd hefyd ymrwymo i gytuno i strategaeth cysoni cyflogau, telerau ac amodau cyn pen 3-5 mlynedd ar ôl ffurfio'r gwasanaeth newydd, er mwyn rhoi sylw i unrhyw faterion cyflog cyfartal yn unol â'r ddeddfwriaeth.

Fodd bynnag, er mwyn rheoli'r broses drosglwyddo, mae angen proses a pholisiau cyffredin ar gyfer:

- **Adleoli** (y broses nid hawliadau megis diogelu cyflogau);
- **Ceisiadau am ymddeoliadau cynnar** (y broses nid yr hawliadau);
- **Paru â swyddi;**
- **Recriwtio a Dethol i'r swyddi newydd;**
- **Rheoli Diswyddiadau** (fodd bynnag, o safbwynt hawliadau diswyddo bydd telerau ac amodau cyfredol y gweithwyr yn weithredol ac felly ni fydd gofyn ymgynghori ar yr agwedd hon);
- **Y Polisi Absenoldeb drwy Salwch;** a'r
- Trefniadau **gweithio oriau hyblyg.**

Caiff y rhain eu datblygu gyda'r chwe ALI a'r undebau yn ystod mis Chwefror a mis Mai 2012.

Proffil Economaidd-gymdeithasol Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru

Cyngor Sir **Ynys Môn**⁷ yw'r awdurdod lleiaf ond un yng Nghymru, a chanddo boblogaeth o oddeutu 69,000. Er y cafwyd cynnydd o 900 ym mhoblogaeth y sir rhwng 1997 a 2007, mae nifer y plant o dan 10 a'r bobl ifanc 20-30 oed wedi gostwng.

Ar y cyfan, mae'r sir, ac iddi arwynebedd o 714km², yn weddol wledig ac nid yw'n cynnwys ond pedair canolfan drefol, sef Caerdybi, Llangefni, Amlwch a Phorthaethwy. Mae dros 60% o'r boblogaeth (dros dair oed) yn siarad Cymraeg.

Er bod cyflog wythnosol cyfartalog y sir [£427.90] fymryn yn uwch na'r cyfartaledd ar gyfer Cymru [£425.30], ceir lefel uchel o amddifadedd yn rhannau o'r sir gyda 15.3% o'r boblogaeth rhwng 16 a 54 yn economaidd anweithgar.

Ceir chwe ward Cymunedau yn Gyntaf yn y sir - pedair ohonynt yng Nghaerdybi, a'r ddau olaf yn Amlwch ac yn Llangefni. Mae oddeutu 15% o'r boblogaeth yn derbyn budd-dal tai a budd dal treth y cyngor, ac mae 18.4% o ddisgyblion ysgol gynradd, 14.4% o ddisgyblion ysgol uwchradd a 45.3% o ddisgyblion yn yr ysgol arbennig yn derbyn prydau ysgol am ddim.

Sir wledig yw **Gwynedd** a chanddi aneddiadau bychain gwasgaredig ac aneddiadau trefol mwy, gan gynnwys Bangor a Chaernarfon yn y gogledd, Pwllheli yn y gorllewin, Porthmadog a Blaenau Ffestiniog yng nghanol y sir a Thywyn a Dolgellau yn y de. Mae economi Gwynedd wedi'i seilio'n bennaf ar amaethyddiaeth a'r sector gwasanaethau. Mae'n cynnwys ardaloedd sylweddol o amddifadedd economaidd a chymdeithasol.

Mae dwysedd y boblogaeth yng Ngwynedd yn isel. Mae'r sir yn gorchuddio mwy na 12% o arwynebedd Cymru ond nid yw ond yn cynnwys ond tua 4% o'r boblogaeth. Amcangyfrif canol blwyddyn 2010 ar gyfer poblogaeth Gwynedd oedd 119,007. Ceir oddeutu 28,135 o blant a phobl ifanc 0 - 19 oed yn y sir. Erbyn 2021, rhagwelir y ceir gostyngiad o tua 4% yn y boblogaeth dan 16 oed.

Mae dros 60% o boblogaeth Gwynedd (dros dai blwydd oed) yn siarad, yn darllen ac yn ysgrifennu Cymraeg, o'i gymharu ag 16% yng ngweddill Cymru. Mae gweinyddiaeth gyhoeddus y cyngor yn ddwyieithog, ac mae'r cyngor yn ceisio sicrhau bod pobl yn derbyn gwasanaethau yn yr iaith a ddewisir ganddynt, boed yr iaith honno'n Gymraeg neu'n Saesneg. Yn rhan o gynllun iaith addysg y sir, mae'r awdurdod lleol wedi mabwysiadu polisi addysg ddwyieithog a weithredir mewn ysgolion ledled y sir.

Mae **Conwy**⁸ yng nghanol gogledd Cymru. Mae ganddi boblogaeth o 111,400. Yng Nghonwy, mae 34.3% o bobl dros dair oed yn siarad Cymraeg o'i gymharu â chyfartaledd Cymru o 25.6%.

Mae Conwy'n cynnwys y gyfran isaf o breswylwyr o oedran gweithio yng Nghymru, sef 58.7% O bliith y rhain, mae 26.8% yn economaidd anweithgar, sydd ychydig yn is na'r 27.2% ar draws Cymru gyfan. O'r boblogaeth o oedran gweithio yng Nghonwy, mae ychydig llai na 13% ohonynt heb gymwysterau, sy'n is na chyfartaledd Cymru o 15%.

18.1% yw canran y disgyblion ysgol yng Nghonwy o oedran ysgol gorfodol sy'n gymwys i dderbyn prydau ysgol am ddim, sy'n debyg i'r ffigur cenedlaethol o 18.9%. Dyma'r 11eg

⁷ ESTYN 'Adroddiad ar ansawdd awdurdod lleol Ynys Môn, Tachwedd 2009'

⁸ ESTYN 'Adroddiad ar ansawdd gwasanaethau addysg awdurdodau lleol ar gyfer plant a phobl ifanc yng Nghyngor Bwrdeistref Sirol Conwy - Mawrth 2011

uchaf yng Nghymru o ran lefel cymhwyso. Dim ond pedair o'r 71 o ardaloedd yng Nghonwy sydd wedi'u cynnwys yn y 10% o ardaloedd lle ceir y mwyaf o amddifadedd yng Nghymru.

Mae 1.1% o'r boblogaeth yn lleiafrifoedd ethnig, sy'n is na chyfartaledd Cymru.

Asesiad Gwariant Safonol Llywodraeth Cymru ar gyfer Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy yn 2010-11 oedd £1,698 am bob aelod o'r boblogaeth. Dyma'r lefel gyfartalog ar draws Cymru. Yn yr un modd ag a wnaed yn y gorffennol, pennodd y Cyngor ei gyllideb referniw cyffredinol yn seiliedig ar tua 98% o'r Asesiad Gwariant Safonol, gan alluogi iddo gadw Treth y Cyngor yn isel iawn.

Ardal wledig i raddau helaeth yw **Sir Ddinbych**⁹. Mae'r sir yng ngogledd Cymru ac yn cynnwys poblogaeth o 97,000. Mae'n cynnwys rhai o ardaloedd mwyaf ffyniannus Cymru ynghyd â rhai o'r ardaloedd lle ceir y mwyaf o amddifadedd yn y wlad. Mae'n cynnwys ardal sy'n cychwyn yng nghyrchfannau glan môr Rhyl a Phrestatyn gan barhau i lawr drwy Ddyffryn Clwyd, ac i'r de hyd at Gorwen a Llangollen. Mae oddeutu chwarter y boblogaeth gyfan yn siarad Cymraeg, ond bydd hyn yn codi i 60% mewn rhai ardaloedd gwledig.

Diwydiannau gwasanaeth a thwristiaeth yw'r prif gyflogwyr yn Sir Ddinbych. Gyda'i gilydd, mae'r grwpiau hyn yn darparu oddeutu 64% o'r holl swyddi. Darperir 13% o swyddi drwy weithgynhyrchu, ac mae 3% o'r swyddi ym myd amaeth.

Mae 62.4% o'r oedolion o oedran gweithio yn Sir Ddinbych yn economaidd weithgar o'i gymharu â 61.0% ar gyfer Cymru. Mae'r gyfran o weithwyr hunangyflogedig (9.8%) yn uwch na'r gyfran ar gyfer Cymru (7.7%) Mae chwarter y gweithlu heb unrhyw sgiliau neu a chanddynt ryw faint o sgiliau. 4.2% yw'r gyfradd diweithdra yn y Sir, o'i gymharu â 4.3% ar gyfer Cymru gyfan. Lefel uchel o gyflogaeth dymhorol yw'r rheswm am natur newidiol y boblogaeth ysgolion mewn un ardal yn Y Rhyl.

Mae **Sir y Fflint** mewn lleoliad unigryw yng ngogledd ddwyrain Cymru ac yn rhannu ei ffiniau â Sir Ddinbych yn y gorllewin, Wrecsam yn y de a Swydd Gaer yn y dwyrain a'r de ddwyrain. Mae Aber Afon Dyfrdwy yn rhedeg ar hyd y rhan fwyaf o'i ffin ogleddol. Mae'n gweithredu fel prif borth i ymwelwyr ac ar gyfer busnes rhwng Gogledd Cymru a Lloegr, ac yn cyflawni swyddogaeth bwysig yng ngweithrediad economaidd isranbarth Gogledd Ddwyrain Cymru. Nodweddir y sir gan amrywiaeth, ac mae'n cynnwys bro ddiwydiannol sylweddol a ffyniannus, a phatrwm cymysg o aneddiadau gwledig, lled wledig a threfol, y mae'r mwyafrif ohonynt yn cynnal poblogaeth gynyddol.

Yn ôl yr Amcangyfrifon Canol-blwyddyn Blynyddol o'r Boblogaeth, tyfodd poblogaeth Sir y Fflint o 142,036 ym 1991 i 149,709 yn 2010.

Yn ôl Cyfrifiad Poblogaeth 2001, gallai 20,599 o'r bobl yn Sir y Fflint siarad Cymraeg; mae hyn yn cynrychioli 14.4% o'r boblogaeth 3 blwydd oed a throsodd, ac o gymharu â Chyfrifiad 1991, yn gynydd o 2,200 o breswylwyr yn Sir y Fflint. Er mai 14.4% yw'r ffigur cyffredinol ar gyfer siaradwyr Cymraeg yn Sir y Fflint, mae amryw o wardiau yn Sir y Fflint yn cynnwys cyfran uwch o siaradwyr Cymraeg na'r cyfartaledd cenedlaethol (20.8%).

Yn ôl Y Swyddfa Ystadegau Gwladol, mae 71.8% o breswylwyr Sir y Fflint mewn cyflogaeth o'i gymharu â 66.4% yng Nghymru a 70.3% ym Mhrydain.

⁹ ESTYN 'Adroddiad ar ansawdd Awdurdod Lleol Sir Ddinbych, Mawrth 2009

Mae **Wrecsam**¹⁰ wedi'i lleoli yng ngogledd ddwyrain Cymru ac yn ffinio â Sir y Fflint i'r gogledd orllewin, Sir Ddinbych i'r gorllewin, Powys i'r de a Lloegr i'r dwyrain. Cyfanswm y boblogaeth yw 133,207.

Yn Wrecsam, mae gan 17.6% o bobl dros dair oed o leiaf un neu fwy o sgiliau yn y Gymraeg (h.y. siarad, darllen neu ysgrifennu) o'i gymharu â chyfartaledd Cymru, sef 25.6%.

Mae 64.3% o gyfanswm poblogaeth Wrecsam o oedran gweithio. O blith y rhain, mae 18.5% yn economaidd anweithgar, sy'n sylweddol is na'r 24.6% ar draws Cymru. Mae 13.8% yn hawlio rhyw fath o lwfans gan yr Adran Gwaith a Phensiynau (DWP). O'r rhai sy'n hawlio lwfans ceisio swydd, mae 31.3% dan 25 oed. Mae hyn yn is na'r 34.2% ar gyfer Cymru.

O blith y boblogaeth sy'n gweithio yn Wrecsam, mae 11.2% heb gymwysterau, sy'n is na chyfartaledd Cymru gyfan o 13.7%.

19% yw canran y disgyblion ysgol yn Wrecsam o oedran ysgol gorfodol sy'n gymwys i dderbyn prydau ysgol am ddim, sy'n debyg i'r ffigur cenedlaethol o 18.9%. Mae'r lefel hon o gymhwys y 10fed uchaf yng Nghymru. Bellach, dim ond chwech o'r 85 o ardaloedd yn Wrecsam sydd wedi'u cynnwys yn y 10% o ardaloedd lle ceir y mwyaf o amddifadedd yng Nghymru.

O 31 Mawrth 2010, roedd gan Wrecsam 100 o blant a oedd yn derbyn gofal gan yr awdurdod. Roedd 119 o blant ar y gofrestr Amddiffyn Plant. Mae 3.5% o'r boblogaeth yn lleiafrifoedd ethnig, sy'n debyg i gyfartaledd Cymru.

¹⁰*ESTYN 'Adroddiad ar ansawdd gwasanaethau addysg awdurdodau lleol ar gyfer plant a phobl ifanc yng Nghyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam Tachwedd 2010'*

Swyddogaethau Gwella Ysgolion yr Ystyrir eu bod o Fewn y Cwmpas

Categoriâu NAD YDYNT o fewn y Cwmpas

- Athrawon Bro (athrawon)
- Dechrau'n Deg / Y Cyfnod Sylfaen / Y Blynyddoedd Cynnar
- Rhwydwaith 14-19
- Cefnogaeth TGCh Dechnegol / Systemau / System Gwybodaeth Reoli
- Ysgolion Iach / Blas am Oes / ECO
- Pobl Ifanc Weithgar
- Addysg Gorfforol a Chwaraeon mewn Ysgolion
- Cynhwysiad
- Y Gwasanaeth Cerddoriaeth
- Addysg Awyr Agored
- Cynorthwydd Personol y Prif Swyddog Addysg Statudol / Pennaeth Gwasanaeth
- Derbyniadau
- Gwaith Achos AD
- Y Celfyddydau Mynegiannol

Categoriâu sydd O FEWN y Cwmpas

- Arolygydd / Cynghorwyr Cynradd neu Uwchradd
- Cynghorwyr Pwnc
- Cynghorwyr Llythrennedd / Rhifedd
- Casglu Data ar Berfformiad Ysgolion/Swyddogion Dadansoddi
- Staff Gweinyddol (gweler yr adran isod)

Staff Gweinyddol

Ar draws y nifer o staff gweinyddol a gyflogir o fewn yr Adran/y Gwasanaeth Gwella Ysgolion, ystyriwch y gyfran o amser a dreulir yn rhoi cefnogaeth uniongyrchol i'r categorïau sydd 'O FEWN y cwmpas'. Dylid cyflwyno hyn ar ffurf ffigur CALL ar y templed casglu, ac yna nodi manylion y staff gweinyddol sy'n cyfrannu at y ffigur CALL.

Meini Prawf er mwyn Pennu bod Aelodau Unigol o Staff o Fewn y Cwmpas

Unrhyw aelod o staff sy'n ymwneud ag un neu fwy o'r gweithgareddau a restrir isod, sydd gyfwerth â mwy na 60% o'u hamser:

1. Lleoli, rheoli, recriwtio a datblygiad proffesiynol parhaus Gweithwyr Proffesiynol Gwella Ysgolion (a elwir o hyn allan yn Arweinwyr Systemau).
2. Ymweliadau Rheolaidd (tair bob blwyddyn fesul Ysgol o hyn allan) ag Ysgolion er mwyn monitro perfformiad yr ysgol.
3. Cynnal a rheoli ymyraethau mewn Ysgolion sy'n Destun Pryder.
4. Ymyraethau Thematig, e.e. yn ymwneud â grwpiau penodol o ddysgwyr, sydd fel arfer yn tangyflawni (e.e. nad Cymraeg neu Saesneg yw eu hiaith gyntaf, Anghenion Dysgu Ychwanegol, Plant sy'n Derbynn Gofal ac ati.)
5. Casglu, dehongli a dosbarthu Data Ysgolion a Pherfformiad Disgyblion i Ysgolion, oddi mewn i'r ALL, i Aelodau Etholedig, et al.
6. Darparu adroddiadau ynglŷn â Safonau a Pherfformiad Ysgolion i Aelodau Etholedig, ESTYN, Llywodraeth Cymru a'r cyhoedd. (Sylwer: mae'n ofyniad statudol i'r ALL roi

sylwebaeth ar Ysgol cyn iddi gael ei Harolygu).

7. Sylwebaeth ar Gynllun Gweithredu Ysgol yn Dilyn Arolwg, a chymeradwyo'r Cynllun hwnnw. (Ceir mwy o waith yn gysylltiedig â'r dyletswyddau hyn yn achos Ysgol sydd wedi cael ei rhoi mewn categori ffurfiol gan ESTYN).
8. Presenoldeb wrth benodi Pennaeth, a phresenoldeb arferol wrth benodi i swyddi heblaw am Benaethiaid.
9. Rheoli Strategaeth Llythrennedd a Rhifedd a lleoli arbenigwyr llythrennedd a rhifedd a chynnal rhaglenni datblygiad proffesiynol parhaus llythrennedd a rhifedd.
10. Herio Ysgolion drwy Arweinyddiaeth, Addysgu, Dysgu, Grwpiau sy'n Tangyflawni, Presenoldeb, Ymddygiad, Rheoli Cyllid, Defnyddio Data ar Berfformiad ac Asesu, Plant sy'n Derbyn Gofal, Cymunedau Dysgu Proffesiynol a defnyddio adnoddau i gefnogi gwelliant.
11. Cefnogaeth ac arweiniad i Athrawon newydd gymhwyso.
12. Arwain datblygiad gwaith rhwng ysgolion.
13. Cefnogaeth ar gyfer y cwricwlwm, gan gynnwys cyngor am bynciau a chyngor am gyfnodau ac agweddau penodol.
14. Cyflenwi mentrau lleol.
15. Cyflawni cyfrifoldebau a swyddogaethau'r cynllun rheoli perfformiad.
16. Cyngor a chefnogaeth TGCh.
17. Cynnull a rheoli grwpiau sy'n ymwneud â themâu neu gyfnodau penodol.
18. Canolfannau Datblygiad Proffesiynol.
19. Cyflawni ymchwil.

Trefniadau Cyflenwi Gwasanaethau Gwella Ysgolion Awdurdodau Lleol

Cwmni Cynnal

Sefydlwyd Cynnal yn ôl ym 1996 gan Wynedd ac Ynys Môn i ddarparu gwasanaethau cefnogi i ysgolion o fewn y ddau awdurdod. Cofrestrwyd Cynnal fel cwmni cyfyngedig o dan warant, a rhoddwyd y cyfrifoldeb o reoli'r cwmni i Fwrdd Cyfarwyddwyr a gynrychiolai'r ddau awdurdod a'u hysgolion.

Prif amcanion Cynnal yw darparu gwasanaethau cefnogi'r cwricwlwm drwy dîm o gynghorwyr pwnc ac athrawon ymgynghorol, a gwasanaethau cefnogi technoleg gwybodaeth drwy dîm o dechnegwyr cyfrifiaduron a rhwydwaith.

Mae Ynys Môn a Gwynedd yn comisiynu Cynnal i ddarparu cefnogaeth ar gyfer gwella ysgolion a swyddogaethau'r cwricwlwm drwy gyfres o gytundebau lefel gwasanaeth. Yn ychwanegol at hyn, mae Conwy'n comisiynu cefnogaeth cwricwlwm, gyda sefydliadau eraill fel ESTYN a Llywodraeth Cymru'n comisiynu gwasanaethau ad hoc.

Mae gan Cynnal dîm o swyddogion i gyflenwi'r swyddogaethau craidd ar gyfer gwella ysgolion. Ar hyn o bryd mae cyfanswm o 21 o aelodau o staff yn treulio'r rhan fwyaf o'u hamser yn cyflenwi swyddogaethau gwella ysgolion sydd gyfwerth ag 16.75 o weithwyr amser llawn (CALI). Ystyrir bod pob un o'r 21 o aelodau o staff o fewn y cwmpas (60% >), y mae 1 ohonynt ar drefniant secondiad. Yn ychwanegol at hyn, mae 13 o aelodau o staff (10 CALI) yn darparu cefnogaeth (e.e. gweinyddu, cyfieithu) ac mae pob un o'r 13 aelod o staff o fewn y cwmpas hyd yma.

Oddi mewn i Cynnal, ceir cyfanswm o 33 aelod o staff o fewn y cwmpas.

Mae'r staff cynghori sydd o fewn y cwmpas ar hyn o bryd yn treulio amser ar swyddogaethau eraill sydd gyfwerth ag 1.65 CALI. Bydd angen i Cynnal adolygu'r swyddogaethau eraill hyn er mwyn ystyried a ellir rhoi'r gwaith hwn i swyddogion eraill yn y Cwmni, ynteu a fydd angen datblygu swyddi newydd.

Cost yr amser y mae aelodau o staff Cynnal yn ei dreulio ar swyddogaethau gwella ysgolion, gan gynnwys cludiant, yw £1,605k. Codir cyfanswm o £1,192k gan Ynys Môn, Gwynedd a Chonwy am hyn. Costau llawn y staff o fewn y cwmpas, gan gynnwys cludiant, yw £1,725k.

Ynys Môn

Mae Ynys Môn yn comisiynu Cynnal i ddarparu cefnogaeth ar gyfer swyddogaethau gwella ysgolion drwy gyfres o gytundebau lefel gwasanaeth. Mae Ynys Môn yn datganoli rhai agweddau ar y gwasanaeth gwella ysgolion, gyda'r ysgolion yn comisiynu'n uniongyrchol â Cynnal.

Cost gyfredol y cytundeb lefel gwasanaeth â Cynnal ar gyfer swyddogaethau gwella ysgolion yw £435k, y telir £139k ohono o gyllidebau a ddatganolir i'r ysgolion, ac y telir £296k ohono o'r gyllideb ALI nad yw wedi'i ddatganolir.

Yn ychwanegol at y gefnogaeth gan Cynnal, mae 4 aelod o staff o fewn yr ALI yn treulio rhywfaint o'u hamser yn cyflawni swyddogaethau gwella ysgolion sydd gyfwerth ag 0.95 CALI, ac ni nodir unrhyw staff cefnogi.. Cefnogir yr aelodau hyn o staff gan 0.95 CALI o waith gweinyddol. Bydd gan Ynys Môn gapasiti o oddeutu 1.15 CALI mewn perthynas â'r ganran o waith swyddogion a gaiff ei throsglwyddo i'r gwasanaeth newydd. Cost yr amser y mae aelodau o staff yr ALI yn ei dreulio ar swyddogaethau ysgolion yw £54k.

O'r 72 o'r aelodau o staff cynghori y nodir eu bod o fewn y cwmpas (60% neu fwy), ni chyflogir yr un o'r rhain gan Ynys Môn.

Gwynedd

Mae Gwynedd yn comisiynu Cynnal i ddarparu cefnogaeth ar gyfer swyddogaethau Gwella Ysgolion drwy gyfres o gytundebau lefel gwasanaeth. Mae Gwynedd yn datganoli rhai agweddau ar y gwasanaeth gwella ysgolion, gyda'r ysgolion yn comisiynu Cynnal yn uniongyrchol.

Cost gyfredol y cytundeb lefel gwasanaeth â Cynnal ar gyfer swyddogaethau gwella ysgolion yw £711k, y telir £254k ohono o gyllidebau a datganoli i'r ysgolion, ac y telir £457k ohono o'r gyllideb ALI sydd heb ei datganoli.

Yn ychwanegol at y gefnogaeth gan Cynnal, mae 7 aelod o staff o fewn yr ALI yn treulio rhywfaint o'u hamser yn cyflawni swyddogaethau gwella ysgolion sy'n gyfwerth ag 1 CALI, ac ni nodir unrhyw staff cefnogi. Bydd gan Wunedd gapasiti o oddeutu 1 CALI mewn perthynas â'r ganran o waith swyddogion a gaiff ei throsglwyddo i'r gwasanaeth newydd. Cost yr amser y mae aelodau o staff yr ALI yn ei dreulio ar swyddogaethau ysgolion yw £68k.

O'r 72 o'r aelodau o staff cynghori y nodir eu bod o fewn y cwmpas (60% neu fwy), ni chyflogir yr un o'r rhain gan Wunedd.

Conwy

Mae gan Conwy dîm o swyddogion wedi'u lleoli o fewn yr awdurdod sy'n cyflenwi'r swyddogaethau craidd ar gyfer gwella ysgolion. Bydd Conwy'n datganoli rhai agweddau ar y gwasanaeth gwella ysgolion, gydag ysgolion cynradd yn comisiynu gan yr ALI, a rhai o'r ysgolion uwchradd yn comisiynu Cynnal yn uniongyrchol.

Mae cyfanswm o 12 aelod o staff ar hyn o bryd yn treulio amser yn cyflenwi swyddogaethau gwella ysgolion, sydd gyfwerth â 10.13 CALI. O'r rhain, ystyrir bod 11 aelod o fewn y cwmpas (60% >), y mae 1 ohonynt ar drefniant secondiad. Yn ogystal â hyn, mae 6 aelod o staff (1.67 CALI) yn darparu cefnogaeth (e.e. gweinyddu, cyfieithu) ac mae pob un o'r 6 rhain wedi'u cynnwys o fewn y cwmpas hyd yma.

Yng Nghonwy, mae cyfanswm o 16 aelod o staff o fewn y cwmpas.

Mae'r staff cynghori sydd o fewn y cwmpas ar hyn o bryd yn treulio amser ar swyddogaethau eraill sydd gyfwerth â 1.15 o waith amser llawn. Bydd angen i Conwy adolygu'r swyddogaethau eraill hyn er mwyn ystyried a all swyddogion eraill gyflawni'r gwaith, ynteu a fydd angen datblygu swyddi newydd.

Ar y llaw arall, bydd gan Conwy gapasiti o oddeutu 0.4 CALI mewn perthynas â'r ganran o waith swyddogion a gaiff ei throsglwyddo i'r gwasanaeth newydd.

Mae cost y gwasanaethau gwella ysgolion yn £724k ar hyn o bryd, sy'n cynnwys unrhyw gomisiynu am gefnogaeth i'r cwricwlwm gan Cynnal a Cefnogaeth Cwricwlwm (CS), gwerth hyd at £22k. Mae'r gwariant y gellir dylanwadu arno yng Nghonwy yn £723k, gyda £311k yn cael ei dalu o gyllideb yr ALI na chaiff ei datganoli a £412k yn cael ei dalu o gyllidebau dirprwyedig yr ysgolion.

Sir Ddinbych

Mae gan Sir Ddinbych dîm o swyddogion yn yr awdurdod i gyflenwi'r swyddogaethau ar gyfer gwella ysgolion.

Ar hyn o bryd, mae cyfanswm o 25 o aelodau staff yn treulio amser yn cyflenwi swyddogaethau gwella ysgolion sydd gyfwerth ag 14.01 CALI. O'r rhain, ystyrir bod 10 o fewn y cwmpas (60% >), y mae 2 ohonynt ar drefniant secondiad. Yn ychwanegol at hyn mae 6 aelod o staff (4.65 CALI) yn darparu cefnogaeth (e.e. gweinyddu, cyfieithu), gyda phob un o'r 6 aelod o staff o fewn y cwmpas hyd yma.

Yn Sir Ddinbych mae cyfanswm o 14 aelod o staff o fewn y cwmpas.

Ar hyn o bryd, mae'r staff cynghori o fewn y cwmpas yn treulio amser ar swyddogaethau eraill, sydd gyfwerth â 1.92 CALI. Bydd angen i Sir Ddinbych adolygu'r swyddogaethau eraill hyn gan ystyried a all swyddogion eraill gyflawni'r gwaith, ynteu a fydd angen datblygu swyddi newydd.

Ar y llaw arall, bydd gan Sir Ddinbych gapasiti o tua 6.53 CALI mewn perthynas â'r ganran o waith swyddogion a drosglwyddir i'r gwasanaeth newydd. Mae hyn yn uwch na'r cyfartaledd ar draws y chwe awdurdod, gan fod 15 gweithiwr yn aros yn eu swyddi cyfredol sydd ar hyn o bryd yn treulio hyd at 50% o'u hamser ar swyddogaethau gwella ysgolion. Bydd angen i Sir Ddinbych wneud dadansoddiad pellach o'r swyddi hyn, gyda'r potensial i ganfod arbedion pellach.

£1m yw cyfanswm y gost am y staff sydd o fewn y cwmpas, gan gynnwys cludiant, ac mae hyn yn cynnwys comisiynu gwerth £21k gan Cefnogaeth Cwricwlwm (CS). Mae'r gwariant y gellir dylanwadu arno yn Sir Ddinbych yn £728k. Ni ddatganolir unrhyw ran o'r gyllideb hon i'r ysgolion.

Sir y Fflint

Mae gan Sir y Fflint dîm o swyddogion yn yr awdurdod i gyflenwi swyddogaethau craidd ar gyfer gwella ysgolion. Mae Sir y Fflint yn datganoli rhai agweddau ar y gwasanaeth gwella ysgolion, gyda'r ysgolion yn comisiynu'n uniongyrchol gan yr ALI.

Ar hyn o bryd, mae cyfanswm o 20 o aelodau staff yn treulio amser yn cyflenwi swyddogaethau gwella ysgolion sy'n gyfwerth ag 17.01 CALI. O'r rhain, ystyrir bod 17 o fewn y cwmpas (60% >), y mae 5 ohonynt ar drefniant secondiad. Yn ychwanegol at hyn mae 7 aelod o staff (5.47 CALI) yn darparu cefnogaeth (e.e. gweinyddu, cyfieithu), ac mae pob un o'r 7 aelod o staff o fewn y cwmpas hyd yma.

Yn Sir y Fflint mae cyfanswm o 19 aelod o staff o fewn y cwmpas.

Ar hyn o bryd, mae'r staff cynghori o fewn y cwmpas yn treulio amser ar swyddogaethau eraill, sydd gyfwerth â 1.2 CALI. Bydd angen i Sir y Fflint adolygu'r swyddogaethau eraill hyn gan ystyried a all swyddogion eraill gyflawni'r gwaith, ynteu a fydd angen datblygu swyddi newydd.

Ar y llaw arall, bydd gan Sir y Fflint gapasiti o tua 1.3 CALI mewn perthynas â'r ganran o waith swyddogion a drosglwyddir i'r gwasanaeth newydd.

£1,246k yw cyfanswm y gost am y staff sydd o fewn y cwmpas, gan gynnwys cludiant, ac mae hyn yn cynnwys comisiynu gwerth £11k gan Cafnogaeth Cwricwlwm (CS). Mae'r gwariant y gellir dylanwadu arno yn Sir y Fflint yn £1,122k, gyda £990k yn cael ei dalu o gyllideb yr ALI na chaiff ei datganoli a £132k yn cael ei dalu o gyllidebau dirprwyedig yr ysgolion.

Wreccsam

Mae gan Wreccsam dîm o swyddogion yn yr awdurdod i gyflenwi'r swyddogaethau craidd ar gyfer gwella ysgolion.

Ar hyn o bryd, mae cyfanswm o 22 o aelodau staff yn treulio amser yn cyflenwi swyddogaethau gwella ysgolion, sydd gyfwerth ag 11.68 CALI.

O'r rhain, ystyrir bod 13 o fewn y cwmpas (60% >), y mae 7 ohonynt ar drefniant secondiad tra bod un swydd ar fin dod yn wag. Yn ychwanegol at hyn mae 8 aelod o staff (4.00 CALI) yn darparu cefnogaeth (e.e. gweinyddu, cyfieithu), gyda phob un o'r 8 aelod o staff o fewn y cwmpas hyd yma.

Yn Wreccsam mae cyfanswm o 13 aelod o staff o fewn y cwmpas.

Ar hyn o bryd, mae'r staff cynghori o fewn y cwmpas yn treulio amser ar swyddogaethau eraill, sydd gyfwerth â 0.40 CALI. Bydd angen i Wreccsam adolygu'r swyddogaethau eraill hyn gan ystyried a all swyddogion eraill gyflawni'r gwaith, ynteu a fydd angen datblygu swyddi newydd.

Ar y llaw arall, bydd gan Wreccsam gapasiti o tua 2.38 cyfwerth ag amser llawn mewn perthynas â chanran gwaith y swyddogion a drosglwyddir i'r gwasanaeth newydd. Mae hyn yn uwch na'r cyfartaledd ar draws y chwe awdurdod, gan fod 9 gweithiwr yn aros yn eu swyddi cyfredol sydd ar hyn o bryd yn treulio rhwng 5% a 50% o'u hamser ar swyddogaethau gwella ysgolion. Bydd angen i Wreccsam wneud dadansoddiad pellach o'r swyddi hyn, gyda'r potensial i ganfod arbedion pellach.

Mae cost y gwasanaethau gwella ysgolion yn £859k ar hyn o bryd. Nid yw Wreccsam yn comisiynu dim cefnogaeth ychwanegol ar hyn o bryd. Mae'r gwariant y gellir dylanwadu arno yn Wreccsam yn £684k. Ni ddirprwyir dim o'r gyllideb hon i'r ysgolion.

ATODIAD 4

Chwe Swyddogaeth Allweddol Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol¹¹

Dyma'r 6 swyddogaeth:

1. **Cynorthwyo'r Awdurdodau Lleol i gyflawni eu swyddogaethau statudol mewn perthynas ag effeithiolrwydd ysgolion drwy:**
 - Ffonitro gwaith a pherfformiad ysgolion ar sail ystod o dystiolaeth ac adrodd yn ôl ar hyn.
 - Herio ysgolion ar sail perfformiad a darpariaeth ysgol gyfan, ac mewn perthynas â rhaglenni dysgu unigol a threfniadau cefnogi disgyblion er mwyn hybu gwelliant yn neilliannau'r disgyblion
 - Ymyrryd yn y ddarpariaeth a wneir gan ysgol pan fo angen am hynny, a chefnogi'r ysgolion hynny sy'n ei chael hi'n anodd a'r rhai a chanddynt wendidau difrifol.
 - Hyrwyddo defnyddio a dehongli data i sicrhau atebolrwydd deallus.
2. **Darparu Cefnogaeth ar gyfer Awdurdodau Lleol ac Ysgolion, y naill a'r llall, (gyda'i gilydd neu ar wahân yn ôl yr angen) wrth weithredu i wella ysgolion drwy:**
 - Gynorthwyo ysgolion i fynd i'r afael â materion effeithiolrwydd/gwella ysgol a deilliannau disgyblion.
 - Darparu cyngor a chefnogaeth ar gyfer addysgeg (dysgu ac addysgu), arwain a rheoli, ac o ran atebolrwydd deallus a datblygiad proffesiynol. (Hunanwerthuso, asesu a monitro).
 - Datblygu a rhoi arweinydd systemau ar waith, drwy ddull cysylltai, a bod yn rhagweithiol wrth hybu'r agenda arweinyddiaeth systemau.
 - Hwyluso rhwydweithio a rhwydweithiau ymarfer proffesiynol a'u cefnogi yn ôl yr angen.
 - Mynd i'r afael â materion sy'n peri pryder i ysgolion ac Awdurdodau Lleol a chefnogi'r ysgolion hynny sydd angen gwella'n sylweddol.
 - Darparu arbenigedd ar TG (Cwricwlwm ac Addysgeg) a'r Rhith-amgylchedd Dysgu
3. **Ysgwyddo cyfrifoldeb penodol am weithredu'r Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion (FfEY) ac am atebolrwydd y Fframwaith Arolygu Cyffredin drwy:**
 - Ddarparu a datblygu arbenigeddau'r staff a gwybodaeth reolaethol mewn dysgu ac addysgu.
 - Cefnogi hunan werthusiad ysgolion.
 - Cefnogi'r Awdurdodau Lleol a'r ysgolion wrth iddynt weithredu eu cyfrifoldebau mewn perthynas â'r FfEY – gan gynnwys gwella deilliannau a lles y disgyblion.

¹¹ 'Adroddiad ar ddichonadwyedd a goblygiadau sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol ar gyfer chwe Awdurdod Lleol Gogledd Cymru' Gerson Davies, Ymgynghorydd Annibynnol, Ionawr 2011

- Sicrhau y cyflawnir holl weithgareddau gwasanaeth rhanbarthol yng nghydestun y FfEY.
- Hwyluso datblygiad a gwaith Cymunedau Dysgu Proffesiynol.
- Darparu cefnogaeth ar gyfer Ysgolion sy'n Destun Pryder gan geisio bodloni eu hanghenion
- Cyfrannu at baratodau ar gyfer arolygon Estyn o ysgolion unigol ac arolygon eraill.
- Gwneud trefniadau ar gyfer datblygiad proffesiynol parhaus drwy gyrsiau, broceriaeth, casglu a rhannu ymarfer da, a datblygu Porth rhanbarthol.

4. Darparu ar gyfer datblygu fframweithiau rhanbarthol, eu cynnal a'u hadolygu ar sail comisiynu, i gynnwys:

- Protocolau.
- Canllawiau gweithredol a dogfennaeth.
- Dogfennaeth a bwletinau.

5. Darparu canolfan arbenigedd ar gyfer gwasanaeth y system gwybodaeth reoli (MIS) ac ar gyfer rheoli, dadansoddi a dehongli data.

6. Darparu canolfan arbenigol ar gyfer materion Rheoli Addysg a Gwasanaeth Adnoddau Dynol Addysg i ddarparu arbenigedd a chyngor.

Er bod y cyfrifoldebau a nodir uchod yn darparu fframwaith ar gyfer y gwasanaeth rhanbarthol, byddai'n rhaid i'r trefniadau sicrhau bod anghenion awdurdodau ac ysgolion unigol yn cael eu hadlewyrchu yn narpariaeth y gwasanaeth; cyfrifoldeb y Cyd-bwyllgor Comisiynu fydd hyn. Os mai cyfrifoldeb gwasanaeth rhanbarthol fydd y swyddogaethau hyn, ni ddylai fod ynghlwm â gweithgareddau eraill oni chaiff ei gomisiynu'n benodol.

Arfarniad Opsiynau

Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol (RSEIS)

Modelau Llywodraethu

Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys y canlynol:

1. Methodoleg
2. Opsiynau Llywodraethu ar gyfer y Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol
 - 2.1 Trefniadau Llywodraethu o ran Aelodau ac Awdurdodau Lleol Unigol
 - 2.2 Model Atebolrwydd Llywodraethu RSEIS
3. Pwysoli'r Meini Prawf
4. Rhoi Sgôr i'r Opsiynau
5. Casgliadau'r Arfarniad Opsiynau

1. Methodoleg

Pwrpas yr adroddiad hwn yw ystyried yr opsiynau Llywodraethu o ran datblygu'r Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol (RSEIS).

Cymerwyd rhan yn yr arfarniad opsiynau hwn gan y rhanddeiliaid canlynol:

- Swyddogion S151 GC
- Cyfarwyddwyr CCAC GC
- Swyddogion Cyfreithiol GC
- Tîm Prosiect RSEIS
- Bwrdd Addysg Rhanbarthol GC a Gwasanaethau Cysylltiedig Eraill (*aelodaeth: Noddwr y Prosiect, Aelodau Gweithredol, Cyfarwyddwyr CCAC GC*)

Ym Mehefin 2011, sefydlwyd Tîm Prosiect gan y Bwrdd Addysg Rhanbarthol a Gwasanaethau Cysylltiedig Eraill i gefnogi Cyfarwyddwyr CCAC GC i ysgrifennu Achos Busnes Amlinellol (OBC) er mwyn datblygu'r Gwasanaeth newydd. Gwnaed ymarferiad cychwynnol gan yr OBC i ystyried y gwahanol opsiynau Llywodraethu, a gwelwyd y byddai angen gwneud gwaith pellach cyn y gellid dod i benderfyniad.

Comisiynodd Cyfarwyddwyr CCAC GC gyngor cyfreithiol arbenigol gan arbenigwyr Trowers and Hamlins, a chafwyd dau adroddiad ganddynt ar y mathau o wahanol fodolau Llywodraethu, eu manteision a'u hanfanteision. Yna hwyluswyd gweithdy (a fynychwyd gan y Tîm Prosiect, Cyfarwyddwyr CCAC GC a Swyddogion Cyfreithiol ar draws chwe Awdurdod Gogledd Cymru) gan Trowers and Hamlins i ystyried yr opsiynau yng nghyd-destun y RSEIS.

Yn ystod y gweithdy, datblygwyd meini prawf ar gyfer asesu gan ystyried yr Achos Busnes Amlinellol a'r adborth gan Bwyllgorau Gwaith y chwe Awdurdod.

Gwnaed y gwaith o bwysoli'r meini prawf gan Gyfarwyddwyr CCAC GC.

Mae'r templed Arfarnu Opsiynau'n ddull cydnabyddedig gan CLILC, ac mae wedi ei brofi ar gyfer ei ddefnyddio o fewn y sector cyhoeddus.

Dilynwyd y drefn ganlynol:

- ystyriwyd a datblygwyd y drafft cychwynnol gan Swyddogion Cyfreithiol GC, yn cynnwys ymgais i roi sgôr i'r opsiynau yn erbyn y meini prawf;
- yna rhannwyd y drafft llawn gyda Swyddogion S151 GC, a wahoddwyd i roi sgôr i'r opsiynau (heb weld y sgorau a roddwyd gan y Swyddogion Cyfreithiol);
- yna rhannwyd y drafft llawn â Chyfarwyddwyr CCAC GC, a wahoddwyd i roi sgôr i'r opsiynau (heb weld y sgorau a roddwyd gan y Swyddogion Cyfreithiol na'r Swyddogion S151); ac yn olaf
- cyflwynwyd y drafft llawn i Fwrdd Addysg Rhanbarthol a Gwasanaethau Cysylltiedig Eraill GC, a ystyriodd y sgorau blaenorol er mwyn cytuno ar set o sgorau terfynol, ac argymhell model Llywodraethu ar gyfer y RSEIS.

Bydd yr argymhelliad yn dylanwadu ar yr Achos Busnes Llawn, a gyflwynir i chwe Bwrdd Gweithredol yr Awdurdodau Lleol yn Chwefror 2011.

2. Opsiynau Llywodraethu ar gyfer y Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol (RSEIS)

Llywodraethu yw'r ffordd y mae Awdurdodau Lleol (ALI) yn llywodraethu, perchnogi a sicrhau bod gwasanaethau'n atebol. Mae nifer o strwythurau cyfreithiol y gall awdurdodau lleol eu mabwysiadu i gefnogi cytundeb gwasanaeth cyffredin:

- **Secondio** – byddai rhai ALI naill ai'n sicrhau bod staff ar gael i'r cyngor arall, neu'n derbyn staff o'r llall.
- **Dirprwyo i Un Awdurdod** - bod swyddogaethau'n cael eu dirprwyo gan bob ALI i un ohonynt, sydd wedyn yn cyflawni'r swyddogaethau ar ran y lleill.
- **Dirprwyo i Gyd-bwyllgor (gydag Awdurdod Lletyol)** – bod swyddogaethau'n cael eu dirprwyo gan bob ALI i Gyd-bwyllgor sy'n cynnwys aelodau o bob un o'r chwe ALI.
- **Trefniadau Cytundebol Masnachol (Model Cytundebol)** - bod un ALI yn darparu gwasanaethau i gyrrff sector cyhoeddus arall yn gyfnewid am dâl o dan Ddeddf Awdurdodau Lleol (Nwyddau a Gwasanaethau) 1970.
- **Trefniadau Corfforaethol (e.e. Cwmni Cyfyngedig trwy Warrant)** - gwneud trefniant hyd braich - 'trefniant corfforaethol' - i ddarparu'r gwasanaeth. Byddai angen i bob ALI gael contract gyda'r trefniant corfforaethol i brynu gwasanaethau, a byddai angen gwneud trefniadau ar gyfer perchnogaeth a llywodraethu.
- **Trefniadau Cydweithredol** - fel gyda'r Trefniadau Cytundebol Masnachol mae'n cynnwys trefniant cadarn rhwng y chwe ALI, a bydd yn osgoi rhwystrau caffael os gwneir y trefniadau'n briodol.

Yn asesiad cychwynnol Trowers and Hamlins ar yr opsiynau ar gyfer y prosiect gwelwyd:

- ✗ *'nad yw'n ymddangos y byddai'r model **Secondio** (ynddo'i hun) yn addas yn nhermau masnachol na chyfreithiol i'r trefniant arfaethedig ar gyfer y prosiect trawsnewid addysg.* Fodd bynnag byddai'n opsiwn ymarferol i rai staff arbenigol a fyddai'n darparu gwasanaethau ar wahân (Tîm Estynedig). Er ei fod yn osgoi goblygiadau caffael ac yn gallu bod yn ddewis defnyddiol yn hytrach na throsglwyddo staff – ar y cyfan mae'n gyfyngedig o ran ei ddefnydd, ac yn fwy addas i brosiectau tymor byr, yn hytrach na fel dull o ddarparu gwasanaethau cyffredin.
- ✗ mae'r opsiwn o **Dirprwyo i Awdurdod Arall** yn *'annhebygol o fod yn ddeniadol am resymau gwleidyddol ac ymarferol'*. Er ei fod yn hysbys mewn llywodraeth leol, ei fod yn gallu osgoi rheolau caffael, a bod pwerau statudol clir yn bodoli i hwyluso trefniant o'r fath - mae'n gallu bod yn anodd yn wleidyddol os yw gwasanaethau rheng flaen dan sylw, mae'n dibynnu'n drwm ar ymddiriedaeth ac mae'n cynnwys trosglwyddo arian yn hytrach na chael tâl am wasanaeth, a allai olygu diffyg atebolrwydd.
- ✓ *'byddai **dirprwyaeth** gan bob un o'r chwe ALI i **Gyd-bwyllgor** a gyfansoddir yn unol ag Adran 102 (o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972) yn fwy deniadol na dirprwyo o un awdurdod i un arall'*, ond byddai angen Awdurdod Lletyol i gyflogi staff a llunio contractau, gan na fyddai Cyd-bwyllgor yn gallu gwneud hyn.

Roedd yr asesiad cychwynnol yn cydnabod bod iddo'r un manteision â dirprwyo i awdurdod arall (mae'n hysbys mewn llywodraeth leol, ei fod yn gallu osgoi rheolau caffael, a bod pwerau statudol clir yn bodoli i hwyluso trefniant o'r fath), ond mae hefyd yn gallu sicrhau cydraddoldeb rhwng ALI a thryloywder gwleidyddol.

Mae'r anfanteision yn debyg i ddirprwyo i awdurdod arall (er ei fod yn dibynnu'n drwm ar ymddiriedaeth ac yn cynnwys trosglwyddo arian), ond mae'n cydnabod hefyd bod cynrychiolaeth gytbwys yn gallu bod yn anodd, a rhaid sefydlu trefniadau cyfansoddiadol trylwyr o'r cychwyn.

- ✗ ystyrid hefyd nad oedd **Model Cytundebol** *'yn addas yn nhermau masnachol na chyfreithiol i'r trefniant arfaethedig ar gyfer y prosiect trawsnewid addysg'*. Y brif

broblem yw bod rheolau caffael yn berthnasol i'r rhan fwyaf o contractau, fydd yn golygu na ellir rhoi contract uniongyrchol i ALI arall heb brofi'r farchnad yn gyntaf.

- ✓ *'byddai Trefniant Corfforaethol (e.e. Cwmni Cyfyngedig trwy Warant) fel y trefniant darparu yn gallu bod yn effeithiol trwy nifer o wahanol strwythurau, ac ni fyddai gan un model achos cyfreithiol cryfach nag un arall'.*

Mantais y model hwn yw'r hyblygrwydd y mae'n ei roi i reoli'r Gwasanaeth, gyda phosibilrwydd o ddiwylliant newydd, llai o fiwrocraetiaeth a phroses gynt o wneud penderfyniadau na'r sector cyhoeddus. Gall y trefniant corfforaethol gyflogi ei staff ei hun, masnachu a llunio contractau.

Fodd bynnag, Mae'r Trefniant Corfforaethol yn llai syml na'r holl fodelau eraill. Os bydd model corfforaethol yn cael ei ddewis, byddai angen gwneud dadansoddiad manylach o faterion yn gysylltiedig â risg a chyllid (yn cynnwys treth). Rhaid i fodel corfforaethol fod â chyfansoddiad a chael ei redeg fel bod modd eithrio rhag gofynion caffael (Teckal), gydag ALI fel rhanddeiliaid sy'n rheoli. Bydd gan drefniant corfforaethol erthyglau cymdeithasu sy'n amlinellu ei bŵer a'i amcanion, a bydd angen sefydlu contractau a chytundeb rhanddeiliaid gyda phob ALI.

- ✗ *'nid yw'n ymddangos y byddai'r model Trefniant Cydweithredol yn addas yn nhermau masnachol na chyfreithiol i'r trefniant arfaethedig ar gyfer y prosiect trawsnewid addysg'.*

Cysyniad sy'n datblygu yw hwn ac mae'n dibynnu ar achos Comisiwn v Yr Almaen a gadarnhaodd na fyddai angen tendro'n ffurfiol ar gyfer trefniant cydweithredol gwirioneddol.

Tra bod hyn yn gallu gweithio'n dda i ddau awdurdod sy'n dymuno darparu gwasanaeth heb ddilyn llwybr dirprwyo neu contractau ffurfiol, wrth i'r niferoedd dyfu daw'n fwyfwy anodd gorfodi'r trefniadau. Wrth weithio i weithredu set glir o swyddogaethau ar draws chwe ALI, mae angen peth ffurfioldeb i'r trefniadau.

2.1 Trefniadau Llywodraethu o ran Aelodau ac ALI Unigol

Nid yw gweithredu'r cynnig i sefydlu gwasanaeth rhanbarthol yn lleihau rôl a chyfrifoldebau ALI unigol o ran effeithiolrwydd a gwella ysgolion. Mae'r cyfrifoldebau statudol yn dal i fod yn berthnasol i'r ALI. Mae'r datganiadau canlynol yn berthnasol i'r holl fodelau:

- bydd y chwe ALI yn dal i fod yn berchen ar y gwasanaeth rhanbarthol;
- bydd monitro'r ffordd y mae'r gwasanaeth yn cyflawni'r swyddogaethau'n cael ei wneud gan y Cyd-bwyllgor / Aelodau'r Cwmni Cyfyngedig a benodir gan ALI, bydd eu haelodau'n cynnwys; deiliaid portffolio, Cyfarwyddwr Addysg/Prif Swyddogion Addysg unigol y chwe ALI, ac ysgolion;
- bydd y Cyd-bwyllgor / Aelodau Cwmni Cyfyngedig yn sicrhau bod gofynion ALI yn cael eu bodloni trwy'r swyddogaethau a'r cyfrifoldebau a ddarperir gan y Gwasanaeth;
- bydd yn dal angen i ALI unigol fonitro a chraffu ar y gwasanaethau a dderbynnir trwy fonitro rheolaidd yn cynnwys eu swyddogaeth graffu a phrosesau gwleidyddol perthnasol eraill; a
- byddai cyfle i Bwyllgorau Craffu ofyn am adroddiadau penodol ar faterion yn ymwneud ag effeithiolrwydd ysgolion yn ychwanegol at drefniadau gweithredol y gwasanaeth.

Mae'r trefniadau hyn yn sicrhau bod aelodau lleol yn dal yn atebol yn wleidyddol. Mewn gwirionedd, mae cyfle i unrhyw un o'r modelau llywodraethu gryfhau atebolrwydd lleol trwy sicrhau bod aelodau lleol yn dod yn eiriolwyr i blant ac yn hyrwyddwyr i anghenion y gymuned.

2.2 Model Atebolrwydd Llywodraethu RSEIS

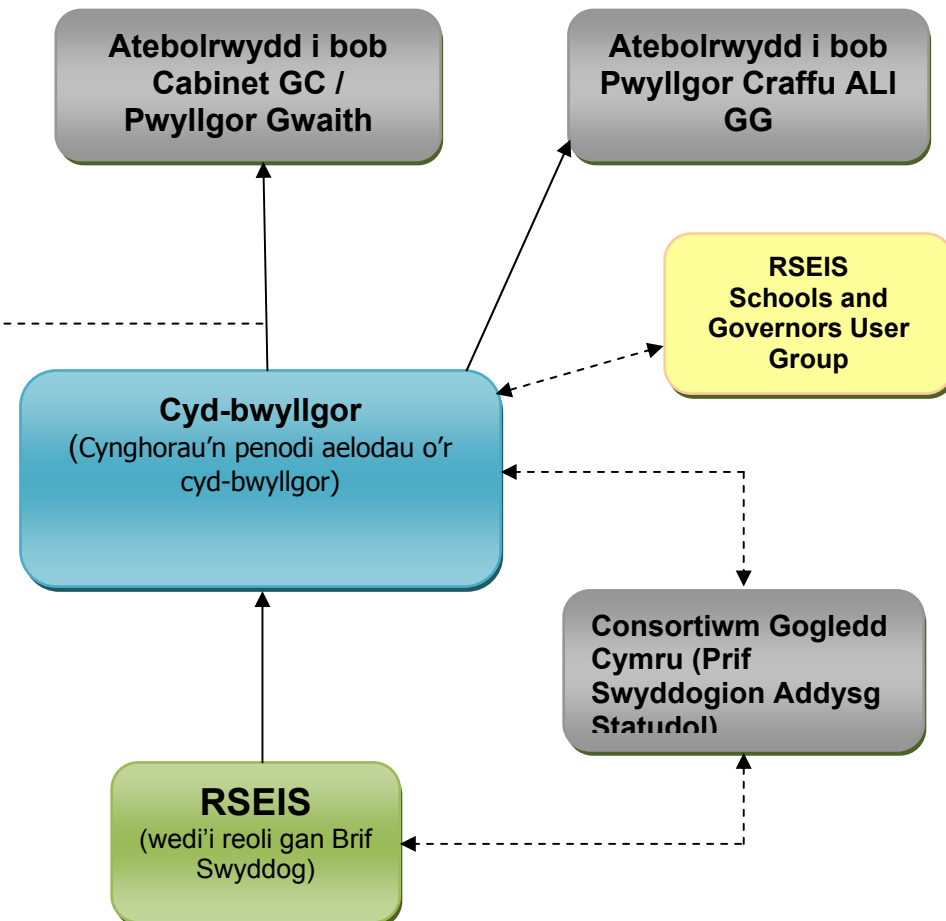
Mae'r model canlynol yn dangos y berthynas atebolrwydd rhwng yr Awdurdod Lleol ac RSEIS.

Atebolrwydd Awdurdodau Lleol

- Bydd pob awdurdod lleol (ALI) naill ai'n prynu'r gwasanaeth gan y sefydliad cydweithredol neu'n cyd-ariannu'r trefniant (yn dibynnu ar y strwythur a ddewisir)
- Bydd yr ALI yn cadw'r pwêr i negydu'r cytundeb lefel gwasanaeth neu drefniadau datganoli a allai amrywio'n lleol
- Mae'r Prif Swyddog Addysg ALI yn cadw'r cyfrifoldeb statudol dros gyflawni'r swyddogaethau gyda chefnogaeth yr Aelod Gweithredol
- Mae'r Prif Swyddog Addysg ALI a'r Aelod Gweithredol yn atebol i'r cyngor cyffredinol
- Bydd y Prif Swyddog Addysg ALI a'r Aelod Gweithredol yn sicrhau bod y gwasanaeth yn diwallu anghenion eu hysgolion

Atebolrwydd Rhanbarthol / ar y Cyd

- Cyflawnir hyn trwy fodel *Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Lletyol neu Gwmni Cyfyngedig trwy Warant*.
- Gall Cynghorau benodi aelodau o'r cyd-bwyllgor, neu gyfarwyddwyr y cwmni, sy'n gallu bod yn Aelodau neu beidio
- Mae angen i Aelodau/Cyfarwyddwyr roi didorddebau'r endid ar y cyd yn gyntaf er mwyn rheoli'r 'gwasanaeth cyfan', gan ganolbwyntio ar y diddordebau 'cydweithredol'
- Goruchwyllo'r modd y rheolir y gwasanaeth cydweithredol
- Byddai aelodau'r Cyd-bwyllgor yn atebol i'w cyngor ALI a'u haelodau craffu eu hunain
- Bydd y Prif Swyddog yn atebol i'r Cyd-bwyllgor neu'r Cwmni
- Bydd y Cyd-bwyllgor yn cael eu cefnogi a'u herio gan y 'Grŵp Defnyddwyr Ysgolion a Llywodraethwyr RSEIS'

3. Pwysoli'r Meini Prawf

Mae'r meini prawf ar gyfer yr arfarniad opsiynau wedi eu rhestru isod. Mae Cyfarwyddwyr CCAC GC wedi ystyried eu pwysigrwydd cymharol trwy ddsbarthu 100 o bwyntiau rhyngddynt.

Tabl 1

Modelau Llywodraethu – Meini Prawf <i>(mae mwy o ddiffiniadau os oes angen yn Nhabl 2 isod)</i>		Pwyntiau a Ddyfarnwyd
1	Ffit Strategol	
1.1	Modd trosglwyddo'r Prif Swyddogaethau (4 o'r 6) i'r Gwasanaeth newydd	6
1.2	Rhaid gallu cefnogi'r egwyddor graidd o weithredu strategaethau iaith Gymraeg lleol a chenedlaethol er mwyn datblygu a chynyddu rhagoriaeth mewn addysgeg ac addysg cyfrwng Cymraeg/dwyieithog mewn cymunedau trwy Ogledd Cymru	6
2	Gwerth am Arian	
2.1	Sicrhau Nod 2 ' <i>nod arbodion o 10% o wariant Gogledd Cymru trwy ddarparu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion rhanbarthol</i> '	6
2.2	Rhaid bod â'r potensial i sicrhau arbodion yn y dyfodol	4
2.3	Galluogi gwireddu Prif Amcanion yr Achos Busnes Amlinellol	6
2.4	Ni ddylai gael costau <i>Diffygion Pensiwn</i> anfforddiadwy	4
2.5	Ni ddylai gael costau staffio cychwynnol anfforddiadwy e.e. adleoli, diswyddo	4
2.6	Ni ddylai gael costau TGCh cychwynnol anfforddiadwy	4
2.7	Rhaid iddo allu manteisio ar eithrio rhag TAW	3
3	Gallu i Ddarparu	
3.1	Sicrhau Nod 1 ' <i>darparu'r Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion o dan y trefniadau rhanbarthol ar draws y chwe Awdurdod yng Ngogledd Cymru, erbyn Medi 2012</i> '	6
3.2	Rhaid cyfyngu ar fiwrocratiaeth	3
3.3	Rhaid gallu cyflogi staff	6
3.4	Rhaid gallu llunio contractau	3
3.5	Rhaid gallu masnachu	3
4	Cynaliadwyedd	
4.1	Rhaid gallu tyfu a newid	6
4.2	Rhaid gallu sicrhau gwasanaethau cefnogi priodol (e.e. cyfreithiol, cyllid, AD)	6
5	Derbynioldeb	
5.1	Rhaid gallu lliniaru tensiynau gyda phrif randdeiliaid (Ysgolion a'u Cyrff Llywodraethu)	6
5.2	Rhaid bod yn dderbyniol i reolyddion (e.e. ESTYN, CLILC, LIC)	6
5.3	Rhaid bod yn debygol o gael cefnogaeth Wleidyddol	6
5.4	Rhaid cael cefnogaeth staff neu'r potensial i oresgyn gwrthwynebiad staff	6
Cyfanswm		100

Tabl 2 – Diffiniadau ar gyfer Tabl 1

1.1	<p>Y 4 o'r 6 Prif Swyddogaeth o ran cwmpas y prosiect hwn yw:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ cefnogi ALI i gyflawni eu swyddogaethau statudol o ran effeithiolrwydd ysgolion; ▪ rhoi cefnogaeth i ALI ac Ysgolion (ar y cyd ac ar wahân yn ôl y sefyllfa) o ran Gwella Ysgolion; ▪ cymryd cyfrifoldeb penodol am Weithredu'r Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion ac atebolrwydd Fframwaith Arolygu Cyffredin; ▪ sicrhau darpariaeth ar gyfer datblygu, cynnal, ac adolygu'r fframweithiau rhanbarthol ar sail comisiynu;
2.3	<p>Y Prif Nodau yw:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ gweithredu'r Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion er mwyn codi safonau a gwella lles trwy leihau amrywiaeth o fewn a rhwng ysgolion ac awdurdodau lleol, gan ystyried angen lleol; ▪ ymateb i drefn arolygu Estyn, sydd wedi codi'r gofynion a phwysleisio gweithio mewn partneriaeth o safbwynt ei feini prawf arolygu diwygiedig; ▪ nodi arbedion effeithiolrwydd; a ▪ darparu sail sy'n caniatáu i wasanaethau Addysg eraill/cysylltiedig gael eu rhesymoli yn y dyfodol e.e. Cynhwysiant
2.4	Angen rhoi ystyriaeth yma i'r effaith bosibl ar Cynnal o safbwynt eu statws fel cwmni
4.1	Ydi'r model yn caniatáu i Wasanaethau (Addysg ac Eraill) ychwanegol gael eu cynnwys yn y cwmpas?
5.1	A oes modd cael Ysgolion fel Rhanddeiliaid ffurfiol, beth yw lefel bosibl yr effaith ar staff ALI dan sylw?
5.3	Mae angen cefnogaeth wleidyddol ar lefel Leol a Chenedlaethol - rhaid cyfyngu'r rhwymedigaeth i un, neu bob un o chwe awdurdod Gogledd Cymru

4. Rhoi Sgôr i'r Opsiynau

- Trosglwyddwyd y pwysoliadau i'r golofn 'Pwysoliad y Cytunwyd arno'.
- Rhoddwyd sgôr o rhwng 0 a 3 i bob opsiwn a'u cynnwys yn y golofn 'Sgôr Grai'.
- Lluoswyd y 'Sgôr Grai' â'r sgôr 'Pwysoliad y Cytunwyd arno' i gael y sgorau wedi'u pwysoli.

3 – Cyflawni'r holl feini prawf
 2 – Cyflawni rhai o'r meini prawf, ond nid pob un
 1 – Cyflawni rhai o'r meini prawf
 0 – Nid yw'n cyflawni'r meini prawf

Yn seiliedig ar asesiad cychwynnol Trowers and Hamlins (adran 2), y Modelau Llywodraethu a ystyrir yn yr arfarniad opsiynau hwn yw 'Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Cyfrifol' a 'Cwmni Cyfyngedig trwy Warant'.

Tabl 3 (gweler Tabl 1)

Modelau Llywodraethu– Meini Prawf		Pwysoliad y Cytunwyd arno	Opsiwn A Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Cyfrifol		Opsiwn B Cwmni Cyfyngedig trwy Warant		Ffactorau sy'n Cyfrannu (a gafwyd gan Gynrychiolwyr Cyfreithiol ALI)
			Sgôr Grai	Wedi'u pwysoli	Sgôr Grai	Wedi'u pwysoli	
1.1	Galluogi trosglwyddo'r Prif Swyddogaethau (4 o'r 6) i'r Gwasanaeth newydd	6	3	18	3	18	<p>Mae'r ddau opsiwn yn gallu cyflawni'r pedair swyddogaeth gydag amodau yn y cytundeb. Hefyd:</p> <p>Opsiwn A</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bydd staff yn trosglwyddo o dan drefn TUPE i Awdurdod Cyfrifol ▪ Mae pob Awdurdod yn gallu dirprwyo eu swyddogaethau i'r Cyd-bwyllgor ▪ Gall trydydd parti fod ar Gyd-bwyllgor (e.e. Llywodraethwyr Ysgol neu Benaethiaid) ▪ Angen lefel o ymddiriedaeth ac ewyllys da rhwng y partneriaid ▪ Angen sefydlu mesurau i atal anghydbwysedd ▪ Bydd yr Awdurdodau'n llunio cytundeb dirprwyo, yn cynnwys trefniadau cyfansoddiadol ar gyfer y Cyd-bwyllgor <p>Opsiwn B</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bydd staff yn trosglwyddo o dan drefn TUPE i'r Cwmni ▪ Gall cwmni lunio contractau yn ei enw ei hun ▪ Ni all Awdurdodau Lleol ddirprwyo eu swyddogaethau i Gwmni ▪ Mae'r Bwrdd Cyfarwyddwyr yn gallu cynnwys aelodau o'r Awdurdod Lleol, eraill neu gyfuniad o'r ddau

Modelau Llywodraethu– Meini Prawf		Pwysoliad y Cytunwyd arno	Opsw'n A Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Cyfrifol		Opsw'n B Cwmni Cyfyngedig trwy Warrant		Ffactorau sy'n Cyfrannu (a gafwyd gan Gynrychiolwyr Cyfreithiol ALI)
			Sgôr Grai	Wedi'u pwysoli	Sgôr Grai	Wedi'u pwysoli	
1.2	Rhaid gallu cefnogi'r egwyddor graidd o ddarparu strategaethau iaith Gymraeg lleol a chenedlaethol er mwyn datblygu a chynyddu rhagoriaeth mewn addysgeg ac addysg cyfrwng Cymraeg/dwyieithog mewn cymunedau trwy Ogledd Cymru	6	3	18	3	18	<p>Opsw'n A</p> <ul style="list-style-type: none"> Gall hwn fod yn un o'r amodau pan sefydlir y Cyd-bwyllgor <p>Opsw'n B</p> <ul style="list-style-type: none"> Gall hwn fod yn un o'r amodau trwy Gytundeb Rhanddeiliaid
2.1	Sicrhau Nod 2 'nodi arbedion o 10% o wariant Gogledd Cymru trwy ddarparu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion rhanbarthol'	6	3	18	3	18	<p>Bydd y ddau opsiwn yn arwain at gostau yn gysylltiedig â brandio, costau gadael, swyddfeydd, TUPE ac argostau cyffredinol (a ystyrir oll yn rhan o'r Achos Busnes Llawn).</p> <p>Opsw'n A</p> <ul style="list-style-type: none"> Dim costau cychwynnol fwy neu lai ar gyfer y Cyd-bwyllgor ei hun <p>Opsw'n B</p> <ul style="list-style-type: none"> Cost gychwynnol ar gyfer cofrestru'r Cwmni - enwol Bydd y strwythur yn rhydd o amodau a thelerau awdurdod lleol ac yn gallu sicrhau effeithlonrwydd pellach yn haws
2.2	Rhaid bod â'r potensial i sicrhau arbedion yn y dyfodol	4	2	8	3	12	<p>Mae'r ddau opsiwn yn caniatáu i Wasanaethau ALI eraill ymuno, a gwerthu i'r sector cyhoeddus (e.e. addysg bellach ac uwch).</p> <p>Opsw'n A</p> <ul style="list-style-type: none"> Nid yw Cyd-bwyllgor yn gallu masnachu â'r sector preifat <p>Opsw'n B</p> <ul style="list-style-type: none"> Yn gallu masnachu a chreu elw (yn dibynnu ar y model a ddewisir)

Modelau Llywodraethu– Meini Prawf		Pwysoliad y Cytunwyd arno	Opsiw A Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Cyfrifol		Opsiw B Cwmni Cyfyngedig trwy Warant		Ffactorau sy'n Cyfrannu (a gafwyd gan Gynrychiolwyr Cyfreithiol ALI)
			Sgôr Grai	Wedi'u pwysoli	Sgôr Grai	Wedi'u pwysoli	
2.3	Ni ddylai gael costau Diffygion Pensiwn anfforddiadwy	6	3	18	3	18	<p>Mae'r ddau opsiwn yn caniatáu i Wasanaethau ALI eraill ymuno, a gwerthu i'r sector cyhoeddus (e.e. addysg bellach ac uwch), ac mae'r ddau'n ymateb i drefn arolygu Estyn sydd wedi pwysleisio gweithio mewn partneriaeth yn ei feini prawf arolygu diwygiedig.</p> <p>Opsiw A</p> <ul style="list-style-type: none"> Byddai Cyd-bwyllgor yn lleihau amrywiadau o fewn a rhwng ysgolion ac ALI, gan ganiatáu mwy o hyblygrwydd i ymateb i anghenion lleol sy'n newid Byddai rhesymoli staff yn cynyddu effeithlonrwydd <p>Opsiw B</p> <ul style="list-style-type: none"> Byddai Cwmni yn lleihau amrywiadau o fewn a rhwng ysgolion ac ALI. Ond, tra byddai'n anos newid y contract a rhagweld angen yn y dyfodol – byddai modd goresgyn hyn trwy reolaeth rhandeiliaid Byddai rhesymoli staff yn cynyddu effeithlonrwydd
2.4	Ni ddylai gael costau <i>Diffygion Pensiwn</i> anfforddiadwy	4	2	8	0	0	<p>Bydd y ddau opsiwn yn cynnwys gwerthuso diffygion pensiwn y bydd angen ei ad-dalu dros nifer o flynyddoedd. Gallai cyfradd y cyfraniad tuag at ddiffyg o ran gwasanaeth yn y gorffennol:</p> <p>Opsiw A</p> <ul style="list-style-type: none"> Fod yn is yn sgil trefniant ad-dalu mwy ffafriol (yn debyg i ALI presennol) <p>Opsiw B</p> <ul style="list-style-type: none"> Fod yn uwch yn sgil trefniant ad-dalu mwy cyfyngol (fel cwmni yn ei hawl ei hun)
2.5	Ni ddylai gael costau staffio cychwynnol anfforddiadwy e.e. adleoli, diswyddo	4	2	8	2	8	<p>Byddai costau cychwynnol o ran adleoli a diswyddo yr un fath i'r ddau Opsiwn, gydag unrhyw amrywiant yn deillio o'r model darparu, yn hytrach na'r model Llywodraethu.</p>

Modelau Llywodraethu– Meini Prawf		Pwysoliad y Cytunwyd arno	Opswn A Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Cyfrifol		Opswn B Cwmni Cyfyngedig trwy Warant		Ffactorau sy'n Cyfrannu (a gafwyd gan Gynrychiolwyr Cyfreithiol ALI)
			Sgôr Grai	Wedi'u pwysoli	Sgôr Grai	Wedi'u pwysoli	
2.6	Ni ddylai gael costau TGCh cychwynnol anfforddiadwy	4	2	8	1	4	Byddai costau TGCh cychwynnol a pharhaus sylweddol i'r ddau opsiwn Opswn A <ul style="list-style-type: none"> Byddai'r ALI Lletyol yn gallu darparu cefnogaeth TGCh i'r Cyd-bwyllgor, gan gynnig cyfle i leihau costau cychwynnol a pharhaus Opswn B <ul style="list-style-type: none"> Ni fyddai unrhyw ALI yn gallu cefnogi'r Cwmni pe bai gwrthdaro buddiannau – byddai angen caffael TGCh yn y sector preifat, a allai ddyblu costau cychwynnol a pharhaus o'i gymharu â Chyd-bwyllgor
2.7	Rhaid iddo allu manteisio ar eithrio rhag TAW	3	2	6	0	0	Opswn A <ul style="list-style-type: none"> Pe bai Cyd-bwyllgor yn cael ei gynnwys o dan un o'r awdurdodau lleol rhiant fel corff cyfrifyddu wrth gofrestru ar gyfer TAW (nid yn anghyffredin, ond yn dechnegol byddai angen cymeradwyaeth Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi), yna byddai'r TAW ar y nwyddau "wedi eu heithrio" a brynid gan y cydbwyllgor o fewn terfynau "de-minimis" ar gyfer Eithrio Rhannol. Opswn B <ul style="list-style-type: none"> Gyda chwmni cyfyngedig trwy warant yn y cyd-destun hwn, oherwydd y bydd y rhan fwyaf o'i incwm yn dod o'r ddarpariaeth addysg a gwasanaethau cysylltiedig eraill (sydd wedi eu heithrio rhag TAW), ni chaniateir adennill TAW ar unrhyw nwyddau a brynir/gorbenion sy'n gysylltiedig â'r gwasanaethau hynny.
3.1	Sicrhau Nod 1 'darparu'r Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion o dan y trefniadau rhanbarthol ar draws y chwe Awdurdod yng Ngogledd Cymru, erbyn Medi 2012'	6	3	18	3	18	Opswn A <ul style="list-style-type: none"> Mae'r modd cyflawni'r amserlen Opswn B <ul style="list-style-type: none"> Mae'r modd cyflawni'r amserlen

Modelau Llywodraethu– Meini Prawf		Pwysoliad y Cytunwyd arno	Opsiw A Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Cyfrifol		Opsiw B Cwmni Cyfyngedig trwy Warant		Ffactorau sy'n Cyfrannu (a gafwyd gan Gynrychiolwyr Cyfreithiol ALI)
			Sgôr Grai	Wedi'u pwysoli	Sgôr Grai	Wedi'u pwysoli	
3.2	Rhaid cyfyngu ar fiwrocratiaeth	3	2	6	2	6	<p>Opsiw A</p> <ul style="list-style-type: none"> Mae Cyd-bwyllgor yn bodoli rhwng pob Cyngor a'r gwasanaeth a dirprwyir ei swyddogaethau iddo gan bob Awdurdod Byddai'n dal angen i aelodau'r Cyd-bwyllgor adrodd yn ôl i bob Awdurdod trwy'r swyddogaeth graffu Byddai lefel y dirpwyo'n cael ei phennu gan Cabinet/ Pwyllgor Gwaith pob Awdurdod Byddai'r Awdurdodau'n llunio cytundeb dirpwyo a Cyd-bwyllgor, a fyddai'n cynnwys mesurau i ddigolledu'r Awdurdod Lletyol ar gyfer staff, llety ac ati Gall y Cyd-bwyllgor ddirpwyo swyddogaethau dydd i ddydd i'r Pennaeth Gwasanaeth neu is-bwyllgorau <p>Opsiw B</p> <ul style="list-style-type: none"> Mae'r Cwmni'n annibynnol i'r ALI Mae'n bosibl i'r ALI sefydlu Cyd-bwyllgor i oruchwylio gwaith y Cwmni fel bod rheolaeth y rhanddeiliaid yn cael ei reoli ar y cyd, ond bod hyn yn ychwanegu haen o fiwrocratiaeth Byddai'n rhaid i bob ALI gael contract gyda'r Cwmni Byddai'r Cwmni'n adrodd yn ôl i bob ALI a byddai Cytundeb Cyfranddalwyr yn sail i'r berthynas
3.3	Rhaid gallu cyflogi staff	6	3	18	3	18	<p>Opsiw A</p> <ul style="list-style-type: none"> Ni all y Cyd-bwyllgor gyflogi staff – rhaid gwneud hyn trwy'r Awdurdod Cyfrifol <p>Opsiw B</p> <ul style="list-style-type: none"> Gall y Cwmni gyflogi staff yn uniongyrchol
3.4	Rhaid gallu llunio contractau	3	3	9	3	9	<p>Opsiw A</p> <ul style="list-style-type: none"> Ni all y Cyd-bwyllgor lunio contractau - rhaid gwneud hyn trwy'r Awdurdod Cyfrifol <p>Opsiw B</p> <ul style="list-style-type: none"> Gall y Cwmni lunio contractau

Modelau Llywodraethu– Meini Prawf		Pwysoliad y Cytunwyd arno	Opsw'n A Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Cyfrifol		Opsw'n B Cwmni Cyfyngedig trwy Warant		Ffactorau sy'n Cyfrannu (a gafwyd gan Gynrychiolwyr Cyfreithiol ALI)
			Sgôr Grai	Wedi'u pwysoli	Sgôr Grai	Wedi'u pwysoli	
3.5	Rhaid gallu masnachu	3	2	6	3	9	<p>Opsw'n A</p> <ul style="list-style-type: none"> Dim cyfle i fasnachu y tu allan i'r sector cyhoeddus <p>Opsw'n B</p> <ul style="list-style-type: none"> Yn gallu masnachu, yn amodol ar fodloni darpariaethau yn Adran 95 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003
4.1	Rhaid gallu tyfu a newid	6	3	18	3	18	<p>Opsw'n A</p> <ul style="list-style-type: none"> Mae ganddo hyblygrwydd i dyfu a bod yn garreg camu i fodel arall os yw'n briodol h.y. os yw'n llwyddiannus ac eisiau masnachu, yna gall ddod yn Gwmni yn ddiweddarach <p>Opsw'n B</p> <ul style="list-style-type: none"> Yn gallu tyfu a newid heb lawer o ffurfioldeb – fformat hyblyg iawn
4.2	Rhaid gallu sicrhau gwasanaethau cefnogi priodol (e.e. cyfreithiol, cyllid, AD)	6	3	18	3	18	<p>Opsw'n A</p> <ul style="list-style-type: none"> Byddai'r ALI Lletyol yn gallu darparu Gwasanaethau Cefnogi i'r Cyd-bwyllgor– gan gytuno y bydd angen proses adnabod ar yr Awdurdod Cyfrifol. <p>Opsw'n B</p> <ul style="list-style-type: none"> Ni fyddai unrhyw ALI yn gallu cefnogi'r Cwmni pe bai gwrthdaro buddiannau – byddai angen caffael Gwasanaethau Cefnogi yn y sector preifat
5.1	Rhaid gallu lliniaru tensiynau gyda phrif randdeiliaid (Ysgolion a'u Cyrff Llywodraethu) (Ar gyfer Swyddogion Gwella Ysgolion ac Undebau gweler 5.4)	6	3	18	3	18	<p>Opsw'n A</p> <ul style="list-style-type: none"> Mae'n bosibl i gyrff allanol gael aelodau ar Gyd-bwyllgor <p>Opsw'n B</p> <ul style="list-style-type: none"> Mae'n bosibl i gyrff allanol gael aelodau ar Fwrdd Cyfarwyddwyr Cwmni dan reolaeth ALI Efallai bydd gan Gorff newydd ddiwylliant a hunaniaeth cwbl newydd y bydd angen i randdeiliaid addasu iddo

Modelau Llywodraethu– Meini Prawf		Pwysoliad y Cytunwyd arno	Opsiw A Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Cyfrifol		Opsiw B Cwmni Cyfyngedig trwy Warant		Ffactorau sy'n Cyfrannu (a gafwyd gan Gynrychiolwyr Cyfreithiol ALI)
			Sgôr Grai	Wedi'u pwysoli	Sgôr Grai	Wedi'u pwysoli	
5.2	Rhaid bod yn dderbyniol i reolyddion (e.e. ESTYN, CLILC, LIC)	6	3	18	3	18	<p>Mae'r ddau opsiwn yn ymateb i drefn arolygu Estyn sydd wedi pwysleisio gweithio mewn partneriaeth yn ei feini prawf arolygu diwygiedig.</p> <p>Opsiw A</p> <ul style="list-style-type: none"> Corff Llywodraeth Leol yn agored i reolau ALI <p>Opsiw B</p> <ul style="list-style-type: none"> Y tu allan i faes rheoleiddio Llywodraeth Leol – ond mae tystiolaeth gref ei fod yn dderbyniol e.e. Cynnal
5.3	Rhaid bod yn debygol o gael cefnogaeth Wleidyddol	6	2	12	1	6	<p>Opsiw A</p> <ul style="list-style-type: none"> Cysyniad cyfarwydd a hysbys Efallai y bydd ALI heblaw am yr Awdurdod Lletyol yn ofni colli pŵer/mewnbwn ond y Cyd-bwyllgor nid yr Awdurdod Lletyol sy'n rheoli'r gwasanaeth ac mae'n bosibl cynnwys rheolau cydbwysu yn rhan o'r trefniant. <p>Opsiw B</p> <ul style="list-style-type: none"> Yn aml mae ofn ynglŷn â sefydlu Cwmni er bod hon yn gallu bod yn ffordd dda o fanteisio i'r eithaf ar botensial y gwasanaeth yn arbennig os oes cyfleoedd i fasnachu Atebolrwydd personol posibl i Gyfarwyddwyr y cwmni er y dylid codi yswiriant a sicrhau indemniati Gwrthdaro buddiannau posibl rhwng Aelodau sy'n Gyfarwyddwyr ac Aelodau sydd yn Gynghorwyr
5.4	Rhaid cael cefnogaeth staff neu'r posiblwydd i oresgyn gwrthwynebiad staff	6	2	12	1	6	<p>Opsiw A</p> <ul style="list-style-type: none"> Bydd staff ac Undebau'n debygol o ffafrio opsiwn lle maent yn dal i gael eu cyflogi gan yr ALI ac aros yng Nghynllun Pensiwn Llywodraeth Leol <p>Opsiw B</p> <ul style="list-style-type: none"> Yn debygol o gael ei wrthwynebu oherwydd pryderon canfyddedig am dâl, amodau, pensiynau ac ati

5. Casgliadau'r Arfarniad Opsiynau

	Opsiw A Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Cyfrifol	Opsiw B Cwmni Cyfyngedig trwy Warant
Cyfansymiau (sgorau wedi'u pwysoli)	263	240

Ar sail canfyddiadau'r arfarniad opsiynau hwn, **argymhelliad y Bwrdd Addysg a Gwasanaethau Cysylltiedig Eraill yw mabwysiadu 'Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Cyfrifol' fel y model llywodraethu ar gyfer y Gwasanaethau Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol'.**

Yng nghyd-destun y gwasanaeth rhanbarthol a ddatblygir, mae'r prif anfanteision (gyda sgôr o 0 – nid yw'n cyflawni'r meini prawf) sy'n gysylltiedig â'r model 'Cwmni' yn gysylltiedig â'r:

- diffygion pensiynau – tra bydd y ddau opsiwn yn cynnwys gwerthuso diffygion pensiwn y bydd angen ei ad-dalu dros nifer o flynyddoedd, bydd cyfradd y cyfraniad tuag at ddiffyg o ran gwasanaeth yn y gorffennol yn anfforddiadwy yn sgil trefnaint ad-dalu mwy cyfyngol fel cwmni yn ei hawl ei hun (yn seiliedig ar werthusiad actiwri o ddata a amcangyfrifir): a'r
- gallu i fanteisio ar eithrio rhag TAW - gyda chwmni cyfyngedig trwy warant yn y cyd-destun hwn, gan fod y rhan fwyaf o'i incwm yn dod o'r ddarpariaeth addysg a gwasanaethau cysylltiedig agos (sydd wedi eu heithrio rhag TAW), ni chaniateir adennill TAW ar unrhyw nwyddau a brynir/gorbenion sy'n gysylltiedig â'r gwasanaethau hynny.

Cydnabyddir hefyd:

- y byddai costau cychwynnol a pharhaus yn gysylltiedig â TGCh ar gyfer y gwasanaeth o dan fodel cwmni'n ddwbl o'i gymharu â Chyd-bwyllgor gydag Awdurdod Cyfrifol, a byddai angen caffael cefnogaeth yn y sector preifat (gan y byddai gwrthdaro buddiannau pe bai ALI yn darparu'r gefnogaeth hon);
- byddai cefnogaeth wleidyddol yn annhebygol yn y model Cwmni wrth ystyried yr atebolrwydd personol posibl i Gyfarwyddwyr y cwmni (er y dylid codi yswiriant a sicrhau indemniti), a'r gwrthdaro buddiannau posibl rhwng Aelodau sy'n Gyfarwyddwyr ac Aelodau sydd yn Gynghorwyr; a
- byddai cefnogaeth staff yn annhebygol yn y model Cwmni, gan y byddai staff yn ffafrio opsiwn o ddal i gael eu cyflogi gan yr ALI ac aros yng Nghynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, ac mae'n debygol o arwain at wrthwynebiad gan staff a'u hundebau oherwydd pryderon canfyddedig am dâl, amodau, pensiynau ac ati.

Trosolwg ar y Materion Pensiwn i'r RSEIS

1. Cyfraddau Cyfraniadau Amcangyfrifedig i'r RSEIS

Mae'r Actwari ar gyfer Cronfa Bensiwn Gwynedd wedi darparu amcangyfrif cychwynnol o'r gyfradd cyfraniadau pensiwn a'r diffygion pensiwn posibl ar gyfer y gwasanaeth rhanbarthol newydd. Cyfyngedig oedd y wybodaeth a ddarparwyd i'r actwari i sylfaenu'r amcangyfrif hwn arni ac ni all y casgliadau y daethpwyd iddynt ond bod yn arwydd o'r cyfraddau posibl gan na fydd y wybodaeth wirioneddol am y gweithwyr yn hysbys nes i'r broses adnoddau dynol gael ei gweithredu.

Opsiwn 1: Dull Ariannu'n Llawn (y diffygion pensiwn yn aros gyda'r cyflogwr presennol)

Ni fyddai gan yr RSEIS diffygion cychwynnol a chyfradd gyfraniadau'r cyflogwr yw cyfradd 'gwasanaeth y dyfodol' heb ddim addasu o ran y gwasanaeth yn y gorffennol.

Opsiwn 2: Dull Cyfran o'r Diffygion (y diffygion pensiwn yn trosglwyddo i'r gwasanaeth rhanbarthol newydd)

Mae cyfanswm y gyfradd gyfraniadau yn cynnwys cyfradd 'gwasanaeth y dyfodol' a chyfradd 'addasu o ran gwasanaeth yn y gorffennol'. Mae'r gyfradd 'addasu o ran gwasanaeth yn y gorffennol' yn ddibynnol ar werth cyffredinol yr addasu o ran gwasanaeth yn y gorffennol a'r 'cyfnod taenu'. Pennir y 'cyfnod taenu' yn seiliedig ar risg ganfyddadwy'r cyflogwr newydd. Po fwyaf o risg yr ystyrir sydd i'r cyflogwr, byrraf fydd y cyfnod taenu diffygion.

Mae'r modelu ariannol ar gyfer RSEIS wedi cynnwys yr amcangyfrifon ar sail opsiwn 2 gyda 'Dull Cyfran o'r Diffygion' yn seiliedig ar y cyfnod taenu a ganiateir fel arfer i Awdurdod Lleol (addasiad o ran gwasanaeth yn y gorffennol 'wedi'i daenu' dros 20 mlynedd). Os mai model cwmni yw'r model llywodraethu gallai'r gyfradd fod yn llawer iawn uwch, yn ddibynnol ar y cyfnod taenu a bennir (e.e. addasiad o ran gwasanaeth yn y gorffennol 'wedi'i daenu' dros 8 neu 10 mlynedd). Mae swm cyffredinol yr addasiad o ran gwasanaeth yn y gorffennol yr un fath yn yr holl amgylchiadau; y cyfnod taenu sy'n creu gwahaniaeth yn y fforddiadwyedd rhwng y modelau llywodraethu.

2. Y Trefniadau Pensiwn Presennol

Mae'r gweithwyr gyda'r 6 ALI a Cynnal wedi dewis ymuno â'r cynllun pensiwn cyflogwr perthnasol

- Cronfa Bensiwn Gwynedd
- Cronfa Bensiwn Clwyd
- Cynllun Pensiwn Athrawon (eithriadau)

Mae Gwynedd, Ynys Môn, Conwy a Chwmni Cynnal yn gyflogwyr gyda Chronfa Bensiwn Gwynedd, ac mae Sir y Fflint, Sir Ddinbych a Wrecsam yn gyflogwyr gyda Chronfa Bensiwn Clwyd. Bydd y gwasanaeth rhanbarthol newydd yn gofyn am gael bod yn gorff derbyniedig gydag un o'r 2 gronfa hon, dan y Cynlluniau Pensiwn Llywodraeth Leol (LGPS). Adeg trosglwyddo i'r gwasanaeth rhanbarthol newydd, bydd y staff yn dechrau cyfrannu i'r gronfa pensiwn honno, drwy gyfrwng eu cyflogwr newydd.

3. Corff derbyniedig cronfa pensiwn

Os yw'r gwasanaeth rhanbarthol yn gweithredu gydag awdurdod lletyol, byddai'r gronfa pensiwn yr un fath â chronfa'r awdurdod lletyol. Byddai ar yr awdurdod lletyol angen cytundeb gyda'r 5 ALI arall y dylai'r gwasanaeth rhanbarthol gael ei drin fel endid ar wahân i'r awdurdod lletyol a chael adroddiadau actwaraidd ar wahân a chyfradd cyfraniadau cyflogwr.

Os yw'r gwasanaeth rhanbarthol wedi'i sefydlu fel cwmni, byddai angen iddo wneud cais i fod yn gorff derbyniedig dan yr LGPS naill ai yng Nghronfa Bensiwn Gwynedd neu Glwyd.

4. Priso trosglwyddo diffygion pensiwn staff

Bydd y gronfa pensiwn yn priso o safbwynt bod yr holl staff yn trosglwyddo oddi wrth eu cyflogwr blaenorol i'r corff derbyniedig newydd. Bydd y gwerth hwn yn dibynnu ar oedran a gwasanaeth y staff unigol, ond bydd yn dibynnu'n bennaf ar ffactorau'r farchnad (elw bondiau, ayb) adeg y trosglwyddo.

Y diffygion pensiwn ar hyn o bryd ar gyfer pob cyflogwr presennol (6 ALL a Cynnal)

Ar hyn o bryd mae'r gronfa pensiwn yn priso'r diffygion pensiwn bob tair blynedd ar gyfer pob corff derbyniedig yn y gronfa pensiwn ac mae'n gosod y gyfradd gyfraniadau ar gyfer y tair blynedd ddilynol ar ôl priso er mwyn adlewyrchu nodweddion unigol pob cyflogwr. Ni chaiff y diffygion pensiwn eu creu drwy fod staff yn trosglwyddo i gyflogwr arall, ond mae gofyn eu priso adeg trosglwyddo.

Opsiynau ar gyfer trin y diffygion pensiwn a gafodd eu gwerthuso ar gyfer y gwasanaeth rhanbarthol

Opsiwn 1: Dull Ariannu'n Llawn (y diffygion pensiwn yn aros gyda'r cyflogwr presennol)

- Byddai'r diffygion pensiwn cyffredinol i'r cyflogwr yn aros yn ddigynnewid.
- Gallai'r cyflogwr presennol dalu yn wirfoddol swm o'r diffygion pensiwn i'r gronfa pensiwn a chrisialu'r swm yng nghyfrifon yr awdurdod, o safbwynt y staff sy'n trosglwyddo.
- Os yw'r cyflogwr presennol yn dewis peidio â chrisialu'r swm byddai hyn yn cael ei adlewyrchu pan gaiff y gronfa pensiwn ei phrisio nesaf. Ceid llai o staff i ddigolledu'r diffygion ganddynt mewn cyfraniadau a gallai hyn arwain at gyfradd gyfraniadau uwch i'r cyflogwr.

Opsiwn 2: Dull Cyfran o'r Diffygion (y diffygion pensiwn yn trosglwyddo i'r gwasanaeth rhanbarthol newydd)

- Byddai'r actwari i'r gronfa pensiwn yn priso o safbwynt y corff rhanbarthol er mwyn asesu'r gyfradd gyfraniadau sy'n ofynnol i adlewyrchu cyfraniad y gwasanaeth i'r dyfodol a'r diffygion o ran y gwasanaeth yn y gorffennol.

Priso'r gronfa pensiwn o safbwynt cyfradd cyfraniadau cyflogwyr

Caiff cyfraniadau cyflogwyr i gronfa LGPS eu gosod er mwyn 'sicrhau hydaledd y gronfa', ond mae'n rhaid i'r actwari hefyd ystyried ei bod yn ddymunol cynnal cyfradd gyfraniadau bron mor gyson â phosibl (dros amser) ac am gost resymol.

Caiff cyfraddau cyfraniadau cyflogwyr unigol eu hasesu gan yr actwari ar gyfer pob cyflogwr sy'n cyfranogi. Caiff y cyfraddau eu hasesu gan roi ystyriaeth i brofiad ac amgylchiadau pob cyflogwr, gan ddilyn egwyddor o ddim croes-gymhorthdal rhwng y gwahanol gyflogwyr yn y gronfa. Wrth briodoli perfformiad cyffredinol y buddsoddiadau a gafwyd ar asedau'r gronfa i bob cyflogwr, defnyddir egwyddor pro-rata.

Mae'n bosibl i'r gyfradd ar gyfer awdurdod lleol adlewyrchu digolledu diffygion o ran gwasanaeth yn y gorffennol dros gyfnod o 20 mlynedd ond gallai'r gwasanaeth rhanbarthol (os mai cwmni yw'r model llywodraethu) gael ei asesu i adlewyrchu digolledu dros 8 neu 10 mlynedd. Yn gyffredinol, caiff hyn ei asesu o safbwynt 'gweddill oes gweithio' cyfartalog gweithwyr y corff derbyniedig.

Bydd recriwtio staff o'r newydd yn effeithio ar y gwasanaeth rhanbarthol

Caiff diffygion pensiwn pob recriwtiaid ei brisio a thrwy hyn mae'r diffygion o ran gwasanaeth yn y gorffennol yn trosglwyddo oddi wrth y cyflogwr presennol i'r cyflogwr newydd. Gallai'r gwasanaeth rhanbarthol fod yn agored iawn i ddiffygion pensiwn gan recriwtiaid newydd gyda nifer fawr ohonynt o bosibl yn gofyn am drosglwyddiadau "clwb" drud oddi wrth y Cynllun Pensiwn Athrawon i'r LGPS.

5. Cynllun Pensiwn Athrawon (TPS)

Cynllun cyfrannol a gaiff ei weinyddu gan Bensiynau Athrawon (TP) ar ran yr Adran Addysg (DfE) yw TPS. Cynllun 'cyflog terfynol' â buddion wedi eu diffinio ydyw. Mae'n gynllun statudol a reolir gan y Rheoliadau Pensiynau Athrawon (1997).

Pan fydd aelod o staff yn trosglwyddo oddi wrth y TPS i'r LGPS caiff y diffygion pensiwn eu prisio a gwneir trefniadau ar gyfer 'trosglwyddiad clwb'. Mae'r TPS yn gwerthuso'r cyfraniadau pensiwn a dalwyd i'r cynllun ac yn trosglwyddo'r rhain i gronfa'r LGPS. Bydd cronfa'r LGPS yn cael y cyfraniadau a dalwyd e.e. dros 20 mlynedd ond bydd hefyd yn etifeddu'r hawliau pensiwn cronnus dros yr 20 mlynedd. Bydd yr hawliau pensiynau cronnus yn uwch na'r hyn a dalwyd eisoes mewn cyfraniadau (yn enwedig os yw cyflogau gweithwyr wedi cynyddu yn ystod eu gyfaoedd gyda chynyddrannau a dyrchafiadau) ac o'r herwydd ceir diffygion pensiwn adeg trosglwyddo.

6. Cynlluniau Pensiwn Llywodraeth Leol (LGPS)

Cynllun cyflog terfynol sydd â buddion wedi eu diffinio yw'r LGPS a chaiff y buddion eu dynodi yn y ddeddfwriaeth lywodraethu (Rheoliadau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol). Caiff lefelau gofynnol cyfraniadau gweithwyr eu nodi yn y Rheoliadau. Caiff cyfraniadau cyflogwyr eu pennu yn unol â'r Rheoliadau ac mae'n ofynnol cynnal prisiad actiwaraid bob tair blynedd.

Mae ariannu buddion sydd wedi eu diffinio, oherwydd ei natur, yn ansicr ac mae'n seiliedig ar dybiaethau demograffig ac ariannol fel ei gilydd. Pan nad yw'r profiad gwirioneddol yn cydfynd â'r tybiaethau a ddefnyddiwyd bydd gwarged neu ddiffyg yn ymddangos yn asesiad nesaf yr actwari a bydd gofyn addasu'r cyfraniadau o'r herwydd er mwyn dod â'r arian yn ôl ar drywydd y targed. Cynhaliwyd y prisiad actiwaraid diwethaf ym Mawrth 2010. Bydd y prisiad nesaf yn gwerthuso effaith yr argyfwng economaidd diweddar ar y marchnadoedd ariannol ac ar berfformiad cyffredinol buddsoddiadau cronfeydd pensiwn.

Bydd gan y gronfa strategaeth fuddsoddi ynghyd â nod i gynhyrchu elw i fodloni atebolrwydd pensiynau'r dyfodol a chyfrannu tuag at ad-dalu'r diffygion presennol. Yn ddelfrydol, byddai'r elw ar y buddsoddiadau yn y gronfa yn ariannu cyfran sylweddol o'r atebolrwydd pensiynau, yn hytrach na chyfraniadau'r gweithiwr a'r cyflogwr.

Cynllun Adennill Diffygion

Os yw asedau'r cynllun sy'n gysylltiedig â chyflogwr yn llai na'r targed ariannu ar ddyddiad prisiad yr actwari, caiff cynllun adennill ei sefydlu, ac mae hwn yn gofyn am gyfraniadau cynyddol gan y cyflogwr i gwrdd â'r diffyg.

Gallai'r ffactorau canlynol bennu'r cyfnod adennill gwirioneddol i'w weithredu ar gyfer unrhyw gyflogwr penodol:

- Maint y diffyg ariannol (yn gymesur â chyflogres y cyflogwyr).
- Cynllun busnes y cyflogwr (ansawdd y rhagolygon busnes a'r Cynllun ariannol tymor canolig).
- Sicrwydd llifoedd incwm i'r dyfodol (yn sicr i gyrff codi treth).
- Unrhyw ernes wrth gefn (e.e. gwarant neu fond).
- Am ba hyd y disgwylir cyfranogi yn y gronfa (proffil demograffig y staff a'r polisïau adnoddau dynol).

Model Cyflawni RSEIS (Haen 2)**ATODIAD 7**

	Diwrnodau
Ymweliadau ysgol (pob ysgol – 466 gan gynnwys Meithrin, Cynradd, Uwchradd, Arbennig) Dyraniad o 6 diwrnod fesul ysgol: 3 ymweliad rheolaidd 3 diwrnod o gynllunio a pharatoi (gan gynnwys Rheoli Perfformiad)	2796
Ysgolion y mae angen Cymorth Ychwanegol Arnynt* - Cefnogaeth wedi'i thargedu (yn seiliedig ar broffilio ysgolion yn rhagweithiol) : 388 ysgol 20% = 10 diwrnod x 78 ysgol = 780 19% = 6 diwrnod x 74 ysgol = 444 6% = 16 diwrnod x 23 ysgol = 368 - Ar ôl yr Arolygiad : Monitro gan Estyn = 16 x 10 diwrnod (160 diwrnod) Monitro gan yr ALI = 15 x 6 diwrnod (90 diwrnod) Gwelliant Sylweddol/Mesurau Arbennig = 5 x 32 diwrnod (160 diwrnod)	1592 410
Adolygiad Cyn-arolygiad (gan gynnwys adroddiad cyn-arolygiad)* 9 Ysgol uwchradd x 10 diwrnod 'unigolyn' (90 diwrnod) 67 Ysgol gynradd x 3 diwrnod 'unigolyn' (201 diwrnod) 2 Ysgol arbennig x 10 diwrnod 'unigolyn' (20 diwrnod)	311
Cyfanswm Diwrnodau Cymorth y mae eu Hangen gan yr RSEIS	5109
Diwrnodau Cyswllt yr Ysgol Yn seiliedig ar 195 o ddiwrnodau ysgol (gan gynnwys diwrnodau hyfforddi) Minws 20 diwrnod (cronnol) i gyfrif am 5 niwrnod bob ochr i'r gwyliau haf a Nadolig Minws cyfartaledd o 3 diwrnod o absenoldeb salwch	172
Nifer yr Arweinwyr Systemau y mae eu Hangen ar gyfer yr RSEIS	30 CALI

* Y nifer arferol sy'n ofynnol yw nifer y diwrnodau, gan ganiatáu hyblygrwydd ar gyfer rhagor neu lai yn ôl y gofyn

Nodiadau:

- Yn seiliedig ar raglen dreigl 6 mlynedd ESTYN, 466 cyfanswm ysgolion GC / 6 = ar gyfartaledd caiff 78 ysgol ei harolygu bob blwyddyn.
- Yn ystod y cyfnod Medi 2010 (dechrau trefniadau newydd ESTYN) i Hydref 2011.
 - Roedd 20% (neu 13 ysgol) yn y categori Monitro gan ESTYN
 - Roedd 19% (neu 12 ysgol) yn y categori Monitro gan yr Awdurdod Lleol
 - Roedd 6% (neu 4 ysgol) yn y categori Gwelliant Sylweddol (3) neu Fesurau Arbennig (1)
- Yn seiliedig ar y ciplun un flwyddyn (Nodyn 2) a'r ffigur amcangyfrifedig o 78 ysgol yn cael eu harolygu mewn un flwyddyn (Nodyn 1)
 - Gallai 20% (neu 16 ysgol) fod yn y categori Monitro gan ESTYN
 - Gallai 19% (neu 15 ysgol) fod yn y categori Monitro gan yr Awdurdod Lleol
 - Gallai 6% (neu 5 ysgol) fod yn y categori Gwelliant Sylweddol neu Fesurau Arbennig
- Mae nifer y diwrnodau 'unigolion' o gefnogaeth sy'n ofynnol mewn un flwyddyn wedi'i ddyrannu i bob categori yn seiliedig ar brofiad ALI
 - Monitro gan Estyn = 10 diwrnod
 - Monitro gan yr ALI = 6 diwrnod
 - Gwelliant Sylweddol / Mesurau Arbennig = 16 diwrnod x 2 (mae ysgolion yn aros yn y categori hwn am gyfnod o 2 flynedd)
- Yn y cyfnod hwn arolygwyd cyfanswm o 64 ysgol allan o gyfanswm o 466 (M, C, Uwch, Arb)
 - 2 Meithrin
 - 399 Cynradd
 - 55 Uwchradd
 - 10 Arbennig
- Yn seiliedig ar Nodyn 1 – mae hyn gadael 388 o ysgolion, ac o'r rhain disgwylir
 - Y bydd ar 20% angen cefnogaeth ychwanegol i roi sylw i faterion sy'n cyfateb i lefel gweithgaredd dilynol Monitro gan Estyn,
 - Y bydd ar 19% angen cefnogaeth ychwanegol i roi sylw i faterion sy'n cyfateb i lefel gweithgaredd dilynol Monitro gan yr ALI,
 - Y bydd ar 6% angen cefnogaeth ychwanegol i roi sylw i faterion sy'n cyfateb i lefel gweithgaredd dilynol Gwelliant Sylweddol / Mesurau Arbennig.

ATODIAD 8

Cost Haen 2 – RSEIS

Costau Cyflogeion	Prif Swyddog	Uwch		Cyfieithydd	Gwein.	Rheolwr Busnes	Cyfanswm
		Arweinydd Systemau	Arweinydd Systemau				
1 Nifer y swyddi	1	4	26	2	7	1	41
2 Cost Cyflogeion - Cyflog	86,000	60,609	56,000	29,470	22,094	42,890	297,063
3 Costau ychwanegol cyflogau	0.417	35,862	25,274	12,289	9,213	17,885	123,875
4 Costau cyflogeion	121,862	85,883	79,352	41,759	31,307	60,775	420,938
5 Cyfanswm Costau Cyflogeion	121,862	343,532	2,063,152	83,518	219,150	60,775	2,891,989
Costau'n Gysylltiedig â Chyflogeion	fesul cyf.	fesul AS					
6 Hyfforddiant	100	300					13,100
7 Lwfans Band Eang		332					9,960
8 Meddygol	20						820
9 Yswiriant	20						820
10 Cyfanswm yn Gysylltiedig â Chyflogeion	140	632	-	-			24,700
Costau'n Gysylltiedig ag Eiddo			fesul eiddo	fesul gwas.			
11 Nifer yr Adeiladau			1				
12 Trwsio a Chynnal			500	2,000			2,500
13 Rhent			5,000	22,000			27,000
14 NNDR (Ardrethi Busnes)			1,000	7,000			8,000
15 Cyfleustodau: Dŵr			400	1,600			2,000
16 Cyfleustodau: Trydan / Nwy			900	4,800			5,700
17 Glanhau Adeiladau			500	2,500			3,000
18 Glanhau Ffenestri			100	100			200
19 Gwaredu Gwastraff			100	200			300
20 Yswiriant			100	800			900
21 Cyfanswm Costau Eiddo	-	-	8,600	41,000			49,600
Costau'n Gysylltiedig â Chludiant	fesul cyf.	fesul AS	fesul eiddo	fesul gwas.			
22 Swyddi Defnyddiwr Hanfodol		1,239					37,170
23 Milltiroedd Hanfodol		3,700					111,000
24 Milltiroedd Achlysurol	1,000						41,000
25 Lwfansau ar gyfer Aelodau'r Bwrdd				1,200			1,200
26 Cyfanswm Costau Cludiant	1,000	4,939	-	1,200			190,370
Cyflenwadau a Gwasanaethau	fesul cyf.	fesul AS	fesul eiddo	fesul gwas.			
27 Swyddfa: Cyfarpar a Dodrefn	50		500				2,550
28 Swyddfa: Argraffu a Llungopio	50		2,500				4,550
29 Swyddfa: Offer Swyddfa	50						2,050
30 Cyfathrebu: Post	50						2,050
31 Cyfathrebu: Ffonau	25						1,025
32 Cyfathrebu: TG	500		7,000	13,500			41,000
33 Costau: Tanysgrifiadau Proffesiynol		100					3,000
34 Costau: Cynhaliath		50					1,500
35 Cyfanswm y Cyflenwadau a'r Gwasanaethau	725	150	10,000	13,500			57,725
Broceru	fesul cyf.	fesul AS	fesul eiddo	fesul gwas.			
36 Y Gyllideb Comisiynu a ddefnyddir fesul Arweinydd Systemau				250,000			250,000
Cyfanswm y Gyllideb Comisiynu	-	-	-	250,000			250,000
Costau Gwasanaethau Cefnogi	fesul cyf.	fesul AS	fesul eiddo	fesul gwas.			
37 Cyfreithiol				5,000			5,000
38 AD	148			2,500			8,572
39 Cyllid	75			34,000			37,075
40 TG (gweler Cyflenwadau a Gwasanaethau)							-
41 Cyfanswm Costau'r Gwasanaethau Cefnogi	223	-	-	41,500			50,647
		per employee	per SL	per premises	per service		
42 Cyfanswm Cost Refeniw Blynyddol	2,088	5,721	18,600	347,200			3,515,031
43 Cyfanswm cost y gwasanaeth newydd							3,520,000

Nodiadau:

1	Nifer y swyddi	Yn seiliedig ar y model cyflenwi gyda 30 o Arweinwyr Systemau.
2	Cost Cyflogeion - Cyflog	Mae'r cyflogau'n seiliedig ar ymarfer meincnodi gan Wasanaethau Gwerthuso Swyddi Hay. Bydd cynlluniau gwerthuso swyddi'r Awdurdod Lletyol yn berthnasol i'r holl swyddi.
3	Costau ychwanegol cyflogau	Yn cynnwys amcangyfrif ar gyfer cyfraniadau Yswiriant Gwladol a phensiwn.
4	Costau cyflogeion	Cost cyflog sylfaenol a'r costau ychwanegol fesul swydd.
5	Cyfanswm Costau Cyflogeion	Cyfanswm y costau'n dibynnu ar nifer y swyddi.
10	Cyfanswm yn Gysylltiedig â Chyflogeion	Yn cynnwys amcangyfrifon ar gyfer hyfforddiant, mynediad at ywe, costau meddygol a thaliadau yswiriant.
11	Nifer yr Adeiladau	Mae cyfanswm costau'r gwasanaeth newydd yn seiliedig ar 1 lleoliad. Nodir y costau ychwanegol fesul lleoliad yn y model.
21	Cyfanswm Costau Eiddo	Yn seiliedig ar gymhariaeth â chostau llety gwasanaethau o faint tebyg yng Nghonwy a Wrecsam.
26	Cyfanswm Costau Cludiant	Yn seiliedig ar y lefel gyfredol o gostau trafnidiaeth y staff sydd o fewn y cwmpas. Er y bydd gan y gwasanaeth newydd lai o staff, ni ragwelir y gellir lleihau costau trafnidiaeth i raddau cymharol.
35	Cyfanswm y Cyflenwadau a'r Gwasanaethau	Yn cynnwys costau swyddfa, cyfathrebu a threuliau. Nodir cost ychwanegol o £10k am lungopio a TGCh fesul lleoliad.
36	Y Gyllidem Comisiynu a Ddefnyddir fesul AS	Amcangyfrif o'r gyllideb sydd ei hangen i froceru cefnogaeth ychwanegol ar gyfer ALLau ac Ysgolion.
41	Cyfanswm Costau'r Gwasanaethau Cefnogi	Yn cynnwys amcangyfrifon ar gyfer y gwasanaethau cyfreithiol, AD, a Chyllid.
42	Cyfanswm Cost Refeniw Flynyddol	Cyfanswm cost y gwasanaeth newydd, gan nodi amcangyfrif o £19k o gynnydd am bob eiddo ychwanegol.
43	Cyfanswm cost y gwasanaeth newydd	Cyfanswm y costau yr ailgodir tâl amdanynt gan y 6 ALI, drwy fethodoleg gytunedig.

RSEIS GC - Dadansoddiad Llawn o'r Costau Gweithredu

	Cost Cyfalaf	Cost Refeniw	
<i>Costau Diswyddo</i>			
Staff Cyngori		867,000	Yn seiliedig ar bolisi wedi'i gysoni ar y telerau mwyaf ffafrid
Staff Cefnogi		<u>160,000</u>	
		1,027,000	
<i>Trosglwyddo / Recriwtio Staff</i>			
Costau'r Ganolfan Asesu ar gyfer swyddi'r Gwasanaeth Newydd		21,000	Mae'r ffigurau'n seiliedig ar gynnwys 62 o SEPO/cyngorwyr a 50 o Weinyddwyr o fewn y cwmpas gyda chostau'r ganolfan asesu'n seiliedig ar gyfradd ddyddiol ar gyfer swydd y Prif Swyddog a chan gynnwys Holiadur Personoliaeth Galwedigaethol a phroffion arweinyddiaeth
Dadansoddiad o anghenion hyfforddi		3,000	Yn seiliedig ar 31 o Arweinwyr Systemau a 6 gweinyddwr a 3 uwch reolwr 40 aelod o staff
Meithrin Tîm a Chysoni Diwylliannau		8,000	amcangyfrif 4 gr?p ffocws/gweithdy yn seiliedig ar gydweithio blaenorol
Cynefino		<u>2,000</u>	yn seiliedig ar raglen deuddydd o hyd gyda dau hwylusydd
		34,000	
<i>Costau Swyddfa - gan dybio bod y carped mewn cyflwr da a'r swyddfeydd mewn cyflwr addurnol da</i>			
Desg grom (1600mm)	202		
Cadair gweithiwr (gyda breichiau)	150		
Pedestal uchder desg (600mm, 3 drôr)	58		DESK CENTRE (Fframwaith Cymru Gyfan - cyn-tendro)
Cwprdd ffeilio (4 drôr)	85		
Silff lyfrau blaen agored (2004mm) 5 silff	86		
Bwrdd gwyn (900mm x 600mm)	23	8	
Ffeiliau lifer A4 x20		93	BANNER (Mandad Corfforaethol)
Waledi ffeilio crog x 200		<u>8</u>	
Blychau desg (tair haen gan gynnwys codwyr)		4,348	Lluosi efo 40
Cost am y Gwasanaeth (yn seiliedig ar 40 aelod o staff)	<u>24,200</u>		
Bleindiau ffenestr (cyfartaledd fesul 4 aelod o staff)	<u>250</u>		Aberconwy Blinds Ltd (Total Blinds yn flaenorol)
Cost am y Gwasanaeth (yn seiliedig ar 40 aelod o staff)	2,500		Lluosi costau'r bleindiau â (tua) 10
<i>Costau TGCh</i>			
Seilwaith	89,000		Gan gynnwys Canolfan Ddata, Ceblu, Gweinyddwyr, Cyfathrebu, Diogelwch a Chadernid, Caledwedd Bwrdd Gwaith, Ffonau, Argraffwyr, Ffonau Blackberry
Systemau Gwybodaeth	10,000		Gan gynnwys Mudo, Cyfuno a Chaffael Systemau Newydd - Cyllid, AD, e-bost, EDRMS, Y We, GIS, CRM
Cefnogi ac Ymgynghori	<u>8,000</u>		Gan gynnwys Costau Staff TGCh, Hyfforddiant Sgiliau, Gwasanaethau Technegol ac Ymgynghori
		107,000	
			1,065,348
CYFANSYMAU	133,700		
Cyfanswm y Cyfalaf a'r Refeniw - £1.2m		1,199,000	

RSEIS – Adroddiad Ariannol ar Gostau Gadael Posibl

1. Cyflwyniad

Y chwe Awdurdod Lleol (ALI) yng Ngogledd Cymru yw Ynys Môn, Gwynedd, Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint a Wrecsam.

Darparodd pob ALI wybodaeth yn erbyn meini prawf er mwyn canfod canran yr amser a dreulir ar y swyddogaethau gwella ysgolion (statudol a phenodol i'r cwricwlwm), fel y diffinnir yn Atodiad 2. Yn ogystal â chanfod y staff sy'n cyfrannu i'r swyddogaethau hyn, gofynnwyd i'r ALI hefyd ystyried y cyfraniad cyfwerth ag amser llawn (CALI) ar gyfer cefnogaeth weinyddol, gan gynnwys staff cyfieithu.

2. Cywreinio'r Staff sydd o fewn y Cwmpas

At ddibenion yr ymarferiad hwn, cytunodd Cyfarwyddwyr CCAC GC os yw aelod staff yn treulio'r hyn sy'n cyfateb i 60% o'u hamser, neu ragor, ar y swyddogaethau a nodwyd, yr ystyrir eu bod 'o fewn y cwmpas'.

Ceir 112 o aelodau staff o fewn y cwmpas ar draws y chwech ALI a Cynnal, 72 yn cyflenwi'n uniongyrchol 60% neu ragor o'r swyddogaethau gwella ysgolion a nodwyd, a 40 o staff gweinyddol (gan gynnwys staff cyfieithu) yn cyflenwi 27 cyfraniad CALI ar y gweithgareddau hyn.

O'r 72 aelod staff ymgynghorol sydd o fewn y cwmpas, bydd 1 swydd yn dod yn wag cyn bo hir ac mae 16 wedi'u secondio ar hyn o bryd ac yn dychwelyd i'w swyddi parhaol blaenorol pan fydd y gwasanaeth rhanbarthol newydd yn weithredol. Mae'r ALIau wedi gweld y bydd gofyn cael 8 swydd yn eu Tîm Cartref i gefnogi'r swyddogaethau hynny na chânt eu cyflawni gan yr RSEIS na'r 'Tîmau Gwella Ysgolion ALI' eraill'. Bydd y 47 sy'n weddill yn trosglwyddo i'r gwasanaeth newydd.

O'r 40 o staff gweinyddol y nodwyd eu bod yn cefnogi staff ymgynghorol sy'n cyflawni'r swyddogaethau o fewn y cwmpas, caiff cyfanswm canran yr amser a dreuliant ar y gweithgaredd hwn ei dalgrynnu i 27 CALI. Felly, er mwyn canfod y costau gadael posibl yn gysylltiedig â staff gweinyddol, caiff cyfartaledd cyflog y cyfan o'r 40 staff ei luosi gyda'r 27 swydd CALI.

Mae cyfanswm y staff ymgynghorol a gweinyddol o fewn y cwmpas yn 74.

3. Gwasanaeth Rhanbarthol – Gofynion Staffio Posibl

Mae'r Achos Busnes Llawn (ABLI) yn seiliedig ar gyflenwi gwasanaeth sy'n gofyn am 30 o Arweinwyr System a 9 o swyddi cefnogi.

Pan ystyriwn y 47 swydd ymgynghorol o fewn y cwmpas yn erbyn y gofyn posibl am 30 o arweinwyr system yn y gwasanaeth newydd, a gan dybio y bydd gan y cyfan o'r 47 staff yr hawl i drosglwyddo i'r gwasanaeth newydd dan TUPE, amcangyfrifir bod 17 o staff dros ben. Yn seiliedig ar eu cyflogau presennol, ac wedi'u cyfrifo fel ffigur cyfartalog, mae'r cyfanswm amcangyfrifedig dan bolisiâu lleol yn £705k ac yn £867k dan bolisi wedi'i gysoni (gweler Ffig. 1).

Mae'r gwasanaeth newydd yn rhagweld cefnogaeth weinyddol i gymhareb o 1:5, a gallai hyn ddarparu 9 o swyddi gweinyddol (gan gynnwys cyfieithu). Gan fod 27 o swyddi CALI wedi'u

nodi yn y trefniadau presennol, mae'n bosibl y ceir 18 o swyddi yn ormod. Yn seiliedig ar y cyflogau presennol, ac wedi'u cyfrifo fel ffigur cyfartalog, mae'r cyfanswm amcangyfrifedig dan bolisiau lleol yn £141k ac yn £160k dan bolisi wedi'i gysoni (gweler Ffig 1).

Mae'r costau gadael posibl ar gyfer staff ymgynghorol a gweinyddol yn **£1m**, yn seiliedig ar delerau ac amodau wedi'u cysoni.

Bydd y ffigur hwn yn cyfrannu at y costau sefydlu cyffredinol ar gyfer y prosiect, ffigur sy'n oddeutu £1.2m ar hyn o bryd.

4. Rheoliadau Trosglwyddo Ymgymeriadau (Diogelu Cyflogaeth) 2006 (TUPE)

Mae'n bosibl bod gan yr aelodau staff, sy'n gysylltiedig â chyflenwi'r swyddogaethau gwella ysgolion 'o fewn y cwmpas' drwy gyfrwng eu sefydliadau unigol ar hyn o bryd, hawl i drosglwyddo i sefydliad newydd, a fydd yn darparu'r swyddogaeth honno fel gwasanaeth a rennir. Byddai'r trosglwyddo hwn yn rhwym wrth reoliadau TUPE. Dan y rheoliadau hyn, bydd yr aelodau staff yn trosglwyddo gydag o leiaf eu hawliau cyflogaeth statudol presennol a'u hawliau dan eu contract.

Cyfrifoldeb y sefydliad newydd fyddai unrhyw ddileu swyddi dilynol.

Mae'r prosiect yn ceisio sicrhau arian gan Lywodraeth Cymru i dalu am yr holl gostau gweithredu, gan gynnwys costau dileu swyddi.

5. Ffactorau Cyfrannog

5.1 Secondiadau

Fel y dywedwyd yn flaenorol, disgwylir y bydd unrhyw swyddogion ar swyddi wedi'u secondio yn dychwelyd i'w swyddi parhaol heb ddim cost ychwanegol i'r awdurdod.

5.2 Adleoli

Mae'n bosibl y ceir cyfleoedd i rai o'r staff o fewn y cwmpas adleoli gyda'r cyflogwr presennol.

Mae rhai o'r aelodau staff sydd o fewn y cwmpas ar hyn o bryd yn gweithio ar swyddogaethau eraill yn ogystal ag ar swyddogaethau gwella ysgolion (6.32 CALI dros yr holl gyflogwyr presennol). Bydd angen i bob cyflogwr adolygu'r swyddogaethau eraill hyn er mwyn ystyried a all swyddogion eraill ymgorffori'r gwaith, ynteu a fydd angen datblygu swyddi newydd. Bydd angen i'r cyflogwyr fod yn ymwybodol o'r amserlenni er mwyn ystyried a oes angen hysbysebu unrhyw swyddi yn lleol cyn y trafodaethau TUPE gyda'r staff.

I'r gwrthwyneb, ar draws yr holl gyflogwyr presennol ceir capasiti o oddeutu 12.56 CALI o safbwynt gwaith swyddogion, nad ystyrir eu bod o fewn y cwmpas, ac y cânt eu trosglwyddo i'r gwasanaeth newydd.

Os caiff staff eu hadleoli, bydd angen i bob cyflogwr fod yn ymwybodol o unrhyw bolisiau lleol ar gyfer talu 'cyflog gwarchoddedig'. Y cyflogwyr unigol fydd yn gyfrifol am y gost hon.

5.3 Opsiynau Ymddeol

Ceir nifer o opsiynau ymddeol a fydd ar gael o bosibl i'r aelodau staff. Cafodd swm y costau gadael eu cyfrifo ar sail taliadau dileu swyddi yn unig, fel yr opsiwn drutaf i'r sefydliad o bosibl.

5.4 Taliadau Dileu Swyddi

Cafodd cost y taliadau dileu swyddi eu cyfrifo ar sail (i) polisi presennol pob cyflogwr a (ii) polisi wedi'i gysoni o bosibl gyda'r cysoni'n digwydd gyda'r polisi mwyaf ffafriol i'r gweithwyr.

Ffig 1.

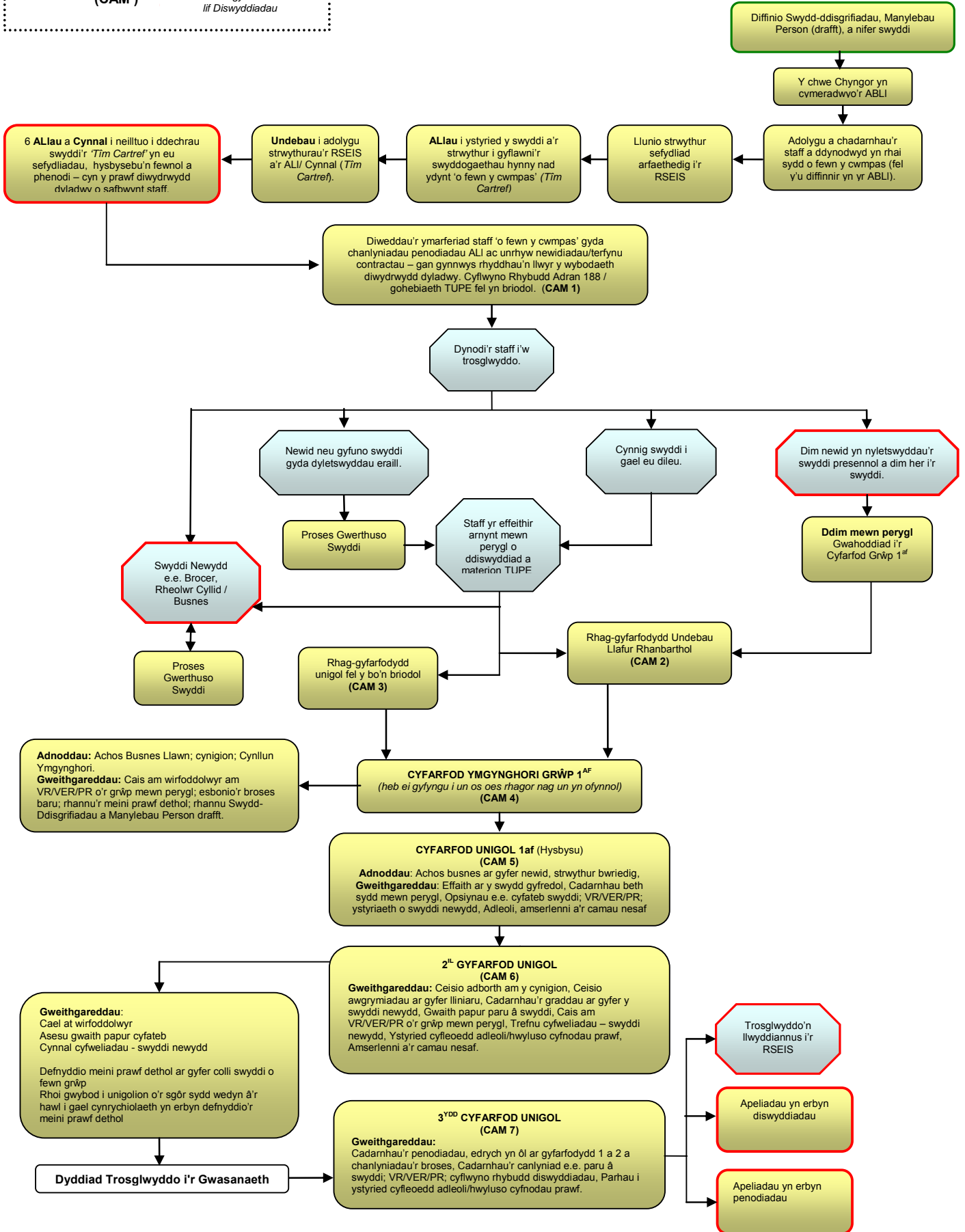
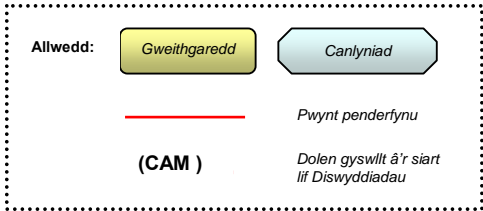
Crynodeb o'r Costau Gadael Posibl

Staff Cynghori Presennol	Staff		Taliad Diswyddiadau	
	Cynghori	Cyfanswm	Polisi Lleol	Polisi wedi'i gysoni
Cynnal	20		1,204,342	1,204,342
Ynys Mo'n	0		-	-
Gwynedd	0		-	-
Conwy	10		133,856	461,693
Sir Ddinbych	8		332,217	403,089
Sir y Fflint	12		386,476	465,969
Wrecsam	5		222,873	270,600
Cyfanswm	55		2,279,764	2,805,693
Gofyniad RSEIS	30			
Gofyniad Tîm Cartref Disgwyliedig	8			
Taliad diswyddiadau yn seiliedig ar ffigur cyfartalog	17	17	705,000	867,000

Staff Gweinyddol Presennol	Staff		Taliad Diswyddiadau	
	Gweinyddol	Cyfanswm	Polisi Lleol	Polisi wedi'i gysoni
Cynnal	13		95,284	95,284
Ynys Mo'n	0		-	-
Gwynedd	0		-	-
Conwy	6		41,123	82,179
Sir Ddinbych	6		46,600	46,600
Sir y Fflint	7		56,327	56,635
Wrecsam	8		73,267	75,789
Cyfanswm	40		312,601	356,488
Cyfanswm CALI presennol	27		211,000	241,000
Gofyniad RSEIS	9			
Taliad diswyddiadau yn seiliedig ar ffigur cyfartalog ar gyfer CALI	18	18	141,000	160,000

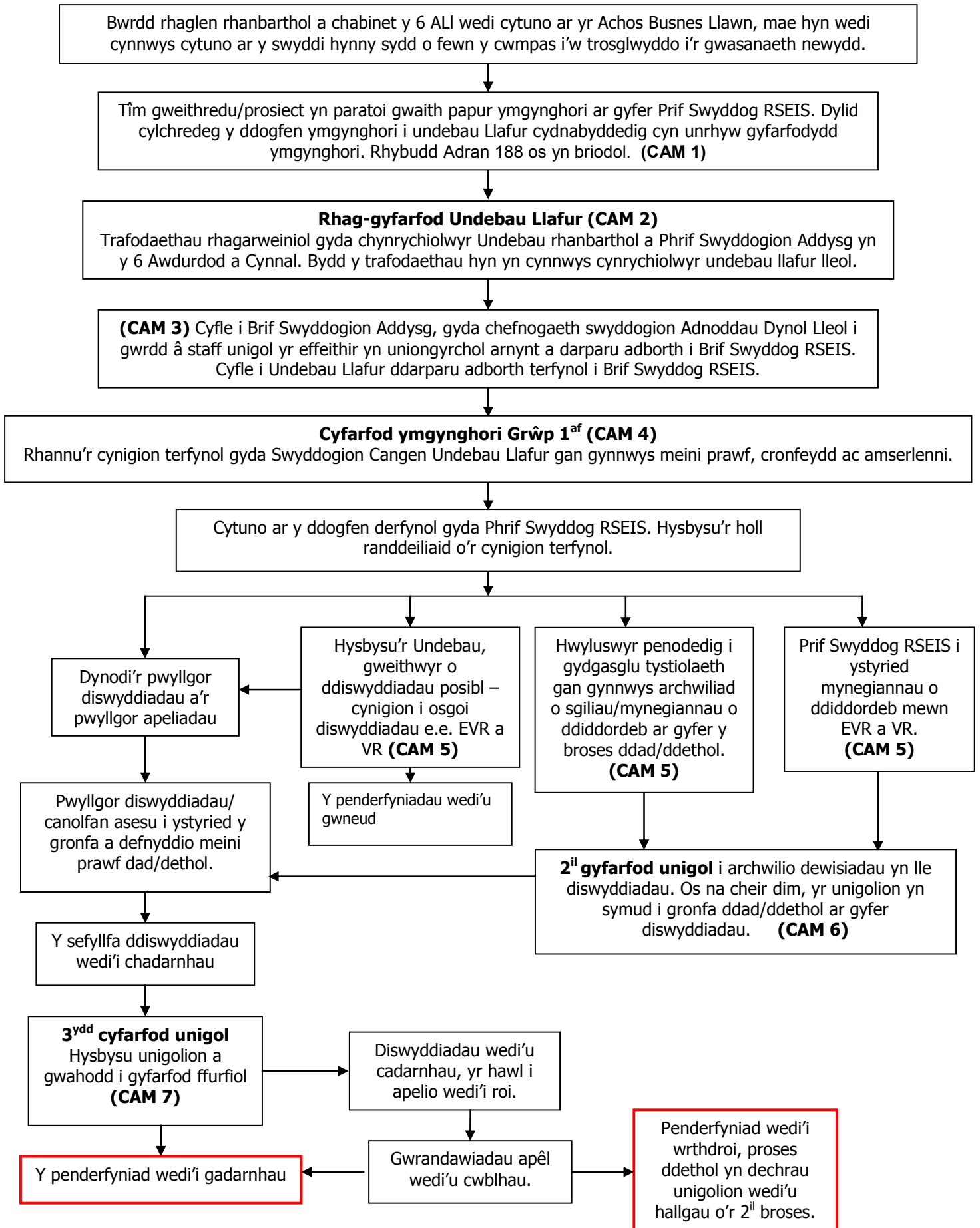
Taliad Diswyddiadau Posibl	17	18	35	846,000	1,027,000
-----------------------------------	-----------	-----------	-----------	----------------	------------------

PROSES: Cynllunio ar gyfer Newid (Staff)
Proses Newid Strwythur Sefydliad
(proses i sefydliadau newydd a sefydliadau ymadawol)

Siart Lif Diswyddiadau

Mae'r siart lif yn amlinellu'r camau y mae'r gwasanaeth newydd yn bwriadu eu cymryd ar ôl i'r Achos Busnes Llawn gael ei gymeradwyo. Rhaid i ALLau sicrhau eu bod yn dilyn eu trefniadau lleol eu hunain.

Swydd-ddisgrifiad DRAFFT**TEITL Y SWYDD: ARWEINYDD TÎM/ARWEINYDD SYSTEMAU**

Sylwer: mae eitemau sydd wedi'u hamlygu â chysgod llwyd yn perthyn yn benodol i rôl Arweinydd Tîm

GWASANAETH: GWELLA YSGOLION A CHYNHWYSIANT

GRADD: 49,792- 60,609(DANGOSOL)

Perthnasoedd/Cyswllt Allweddol

Yr holl Swyddogion ac ymgynghorwyr o fewn y Gwasanaeth Rhanbarthol, Swyddogion perthnasol o fewn Awdurdodau, ysgolion gan gynnwys Llywodraethwyr ac asiantaethau allanol.

Pwrpas Cyffredinol y Swydd

Bydd gan yr arweinydd tîm gyfrifoldeb am reolaeth o ddydd i ddydd ar dîm bach o arweinwyr systemau. Bydd yr Arweinydd Systemau'n dod â lefelau o wybodaeth a phrofiad sy'n ei (g)alluogi i fynd ati mewn modd cyflym a phendant i ddadansoddi a chynnig datrysiadau i broblemau tanberfformiad a rhoi cymorth ar gyfer cyflawniad uwch. Bydd y modd penodol y caiff amser ei ddyrannu'n cael ei bennu gan y fformwla a gytunwyd yn yr ABLI. Bydd angen i'r rôl sicrhau targedau sy'n gyson ac yn rhoi her addas a pherfformiad gwell ar draws ysgolion yn y consortia. A chithau'n gyfrifol am nifer penodedig o ysgolion, bydd disgwyl i chi weithio yng nghyd-destun gwerthoedd a nodau strategol y Gwasanaeth Rhanbarthol a'r Safonau Cenedlaethol ar gyfer Gweithwyr Proffesiynol Gwella / Effeithiolrwydd Ysgolion yng Nghymru er mwyn:

- gweithredu fel Rheolwr Llinell a Rheolwr Perfformiad ar gyfer staff cyllid a Gweinyddol;
- cyfrannu'n uniongyrchol, neu drwy roi cymorth i gomisiynu cymorth ychwanegol fel y bo'n briodol, at ddatrys materion penodol a thrwy hynny roi cymorth i gael gwelliant ysgol-gyfan. Bydd hyn yn cynnwys cytuno ar strategaethau comisiynu ar gyfer yr ysgol;
- monitro a herio'r modd y rheolir adnoddau yn yr ysgol i sicrhau bod adnoddau ariannol a dynol yn cael eu cyfeirio mewn modd sy'n sicrhau deilliannau gwell i ddisgyblion;
- defnyddio cymorth a her, ynghyd â datblygu cymunedau dysgu proffesiynol, i alluogi ysgolion i feithrin a chynnal gallu i wella;
- cynrychioli'r consortiwm mewn modd cryf ac uniongyrchol yn y broses o benodi penaethiaid, rheoli eu perfformiad, eu mentora ac agweddau eraill ar ddatblygiad proffesiynol;
- arwain gweithgareddau ôl-arolygiad; a
- sicrhau bod mesurau priodol ar waith i alluogi Llywodraethwyr ysgolion i gyflawni rôl herio â chryfder priodol mewn perthynas â'r ysgol, a sicrhau bod data ar berfformiad yn cael ei gyflwyno a'i ddefnyddio gan Lywodraethwyr .

Dyletswyddau a Chyfrifoldebau Penodol

Arweinyddiaeth

- Rheoli a datblygu Arweinwyr Systemau yn y tîm dynodedig a gweithredu newidiadau a rheoli gweithgareddau fel a ddynodir trwy unrhyw adolygiad o wasanaethau a chefnogi cyfleoedd sy'n gysylltiedig â rhaglenni gyrfa ar gyfer y grŵp dynodedig o staff.

- Rhoi cymorth ac arweiniad i sicrhau bod gweledigaeth, ethos a diben moesol yr ysgol yn cael eu rhannu gan yr holl staff a rhanddeiliaid.
- Rhoi cymorth a her i wella'r arfer o hunanwerthuso'n effeithiol a chynllunio'n effeithiol ar gyfer gwella ysgolion.
- Rhoi cymorth ac arweiniad i sicrhau bod arweinwyr a rheolwyr yn defnyddio'u harbenigedd yn y modd gorau posib i wella'u heffeithiolrwydd.
- Cynnig lefel o her trwy werthuso'r ddarpariaeth yn wrthrychol, gan gasglu tystiolaeth ddilys a dibynadwy o ystod o ffynonellau o fewn y sefydliad a thu hwnt.
- Deall data cymharol a data am werth a ychwanegwyd a'i ddefnyddio i adnabod perfformiad uchel a thanberfformiad ymhlith disgyblion, ysgolion a meysydd pwnc/adrannau.
- Dadansoddi a defnyddio data i farnu perfformiad a herio achosion o dangyflawni gan grwpiau o ddysgwyr yn ôl rhyw, ethnigrwydd, anghenion addysgol arbennig a chyrrhaeddiad blaenorol.
- Herio'r ysgol i osod targedau uchelgeisiol ond realistig.
- Defnyddio ystod briodol o ddata meintiol ac ansoddol i syntheseiddio ystod eang o wybodaeth i lunio rhagdybiaethau.
- Darparu adborth adeiladol sy'n sail i wella yn y dyfodol.
- Gallu adeiladu ar allu eraill i hunanwerthuso.

Dysgu ac Addysgu (Addysgeg)

- Rhoi cymorth a chynngor mewn perthynas ag arddulliau dysgu ac addysgu ac mewn perthynas â gwerthuso ansawdd y dysgu a'r addysgu.
- Rhoi arweiniad ynghylch defnyddio asesiadau ffurfiannol a chrynodol yn drylwyr ac ynghylch eu defnyddio i wella gwaith dysgwyr.
- Hybu ac ategu datblygiad rhwydweithiau arfer proffesiynol.
- Adnabod arferion dysgu ac addysgu effeithiol y gellir eu rhannu o fewn ac ar draws rhwydweithiau.
- Sicrhau bod yr holl ysgolion yn datblygu'r agenda sgiliau'n ddigonol, yn enwedig ym maes llythrennedd a rhifedd.

Datblygu Pobl a'r Sefydliad

- Cychwyn ac ategu ymchwil weithredu i arfer effeithiol.
- Rhoi cynngor o ran sut y gellid diwallu anghenion datblygu trwy gyfeirio at enghreifftiau o arfer da mewn DPP.
- Hwyluso datblygiad rhwydweithiau arfer proffesiynol.
- Rhoi cynngor ac arweiniad ynghylch gweithdrefnau, i werthuso effeithiolrwydd DPP ac effaith rhwydweithiau arfer proffesiynol.

Cwricwlwm

- Rhoi cymorth a her i ddatblygu'r cwricwlwm.
- Rhoi cymorth i ddatblygu cwricwlwm sy'n berthnasol, wedi'i bersonoleiddio, sy'n hybu ymgysylltiad â dysgu ac yn adlewyrchu amrywiaeth ethnig, ddiwylliannol ac ieithyddol yr ysgol.
- Rhoi cymorth ac arweiniad mewn perthynas â chynllunio'r cwricwlwm a datblygu cynlluniau gwaith effeithiol, cynlluniau byrdymor a chynllunio ar gyfer asesu ar gyfer dysgu.

Agweddau Disgyblion

- Adnabod asiantaethau eraill sy'n gweithio gyda'r lleoliad a natur a chwmpas eu hymwneud â'r lleoliad.
- Rhoi cymorth i'r ysgol yn ei hymgeision i gasglu safbwyntiau rhieni, plant a phobl ifanc a sut y gweithredir ar y rhain.

- Rhoi arweiniad ynghylch hybu ethos cynhwysol a chynyddu i'r eithaf y cyfleoedd i blant a phobl ifanc elwa o gysylltiadau ag asiantaethau eraill.

Atebolrwydd Mewnol

- Rhoi arweiniad a chymorth i werthuso arfer ar lawr y dosbarth yn ôl meini prawf penodol a thrwyadl fel bod staff yn gwybod ac yn deall nodweddion dysgu ac addysgu o ansawdd uchel, yn adnabod ac yn dadansoddi agweddau ar arfer da a fydd yn trosglwyddo i gyd-destunau dysgu eraill, ac yn darparu adborth adeiladol sy'n sail i wella yn y dyfodol.
- Rhoi arweiniad a chymorth i sefydlu systemau cadarn ar gyfer rheoli perfformiad sy'n defnyddio data ar gyraeddiad mewn modd effeithiol.
- Datblygu meini prawf sy'n sbarduno gweithdrefnau ymyrryd ar lefel ysgol-gyfan ac adrannol.

Partneriaeth y Tu Hwnt i'r Ysgol

- Ategu dull amlasiantaeth sy'n seiliedig ar anghenion y gymuned ddysgu leol neu'r teulu o ysgolion.
- Adnabod asiantaethau eraill sy'n gweithio gyda'r lleoliad a natur a chwmpas eu hymwneud â'r lleoliad:
 - gwneud gwaith fel Swyddog Effeithiolrwydd a Pherfformiad Ysgolion gyda grŵp dynodedig o ysgolion cynradd neu uwchradd;
 - datblygu a gweithredu rôl yr AALI o ran codi safonau trwy herio ac adnabod meysydd y mae angen eu datblygu neu ymyrryd ynddynt a rhoi cymorth i ysgolion yn unol â'r Cytundeb Partneriaeth;
 - mynd ati'n barhaus i fonitro perfformiad ysgolion a grwpiau o ddisgyblion ar ran y Cyngor i gyflawni ei rwymedigaethau o ran Gwella Ysgolion;
 - datblygu maes y mae gennych brif gyfrifoldeb amdano;
 - cyfrannu at ddatblygu llwyddiant y Cyngor o ran cyflawni ei flaenoriaethau corfforaethol;
 - cysylltu ag Adrannau eraill a chydweithwyr yn y Cyngor er mwyn cyrraedd nodau corfforaethol y Cyngor; a
 - rheoli a goruchwylio prosiectau, strategaethau a chyfrifoldebau.

Ffactorau Ychwanegol

- Gall natur y gwaith olygu y bydd deiliad y swydd yn cyflawni gwaith y tu allan i oriau gwaith arferol.
- Gall fod yn ofynnol i ddeiliad y swydd fynychu, o bryd i'w gilydd, gyrsiau hyfforddi, cynadleddau, seminarau neu gyfarfodydd eraill yn ôl y gofyn ar sail ei (h)anghenion hyfforddi ef/hi ei hun ac anghenion y Gwasanaeth.
- Bydd treuliau'n cael eu talu'n unol â'r amodau gwasanaeth lleol.
- Mae'r swydd hon yn amodol ar gynnal gwiriad ar lefel Fanylach gan y Swyddfa Cofnodion Troseddol mewn perthynas ag unrhyw gofnod troseddol blaenorol.
- Statws Defnyddiwr Car Hanfodol yn unol â pholisi'r Cyngor.

D.S. Mae'r swydd-ddisgrifiad hwn yn nodi dyletswyddau a chyfrifoldebau'r swydd ar yr adeg y cafodd ei lunio. Gall y cyfryw dyletswyddau a chyfrifoldebau amrywio o bryd i'w gilydd heb newid cymeriad cyffredinol y dyletswyddau na lefel y chyfrifoldeb sy'n gysylltiedig. Mae amrywiadau o'r fath yn digwydd yn gyffredin ac ni allant gyfiawnhau ailystyried gradd y swydd.

Manylion yr Unigolyn : Arweinydd Tîm / Arweinydd Systemau

<u>MEINI PRAWF</u>	<u>HANFODOL</u>	<u>Dull Asesu</u>
<u>Cymwysterau</u>	Athro cymwys/Athrawes gymwys Yn gallu dangos tystiolaeth o astudiaeth bellach e.e. ôl-raddedig Cymhwyster Rheoli	
<u>Profiad</u>	Profiad o arwain a rheoli tîm bach yn uniongyrchol Hanes profedig o wella perfformiad ysgol yn sylweddol (mewn swydd arwain mewn ysgol neu fel gweithiwr proffesiynol mewn awdurdod lleol) Wedi gwneud cyfraniad ehangach at ddatblygiadau addysgol sydd wedi cyfrannu at welliant cynaliadwy sylweddol. Hanes profedig o reoli ymyriadau mewn ysgol yn llwyddiannus Yn gallu dangos arweinyddiaeth a rheolaeth effeithiol yn ei rôl bresennol Yn gallu dangos strategaethau a ddefnyddiwyd i sicrhau lefelau uchel o gysondeb yn ansawdd y dysgu a'r addysgu Profiad o ddylanwadu ar syniadau, polisi ac arfer i gael effaith gadarnhaol ar ddeilliannau dysgu a chyfleoedd bywyd i blant a phobl ifanc Profiad o reoli cyllidebau Profiad fel mentor ac/neu hyfforddwr cymheiriaid effeithiol	
<u>Gwybodaeth</u>	Gwybodaeth a dealltwriaeth am oblygiadau deddfwriaeth a fframweithiau addysgol cyfredol Yn dangos ymrwymiad i'w DPP ei hun Yn wybodus am wella ysgolion sy'n wynebu anawsterau	
<u>Gwerthoedd a daliadau</u>	Yn deall pwysigrwydd canolog y dysgwr ym myd addysg	
<u>Sgiliau/ Priodoleddau</u>	Yn gallu dangos y gallu i weithio'n sensitif ac yn gydweithredol gydag ystod o bartneriaid a rhanddeiliaid i greu newid cadarnhaol Yn dangos sgiliau deallusrwydd emosiynol i ategu dull effeithiol o weithio gydag ysgolion sy'n tangyflawni a phartneriaid Cyfathrebwr medrus, yn ysgrifenedig ac ar lafar Yn gallu i adnabod materion allweddol a rhoi adborth cywir ac ystyrlon ar lafar ac yn ysgrifenedig Yn gallu rheoli amser yn effeithiol, defnyddio menter a blaenoriaethu tasgau Yn fedrus wrth ddadansoddi a gwerthuso dangosyddion perfformiad, a hynny'n gywir ac yn gyflym, a chwilio am esboniadau ar gyfer achosion sylfaenol ac anghysonderau ymddangosol Yn dangos y gallu i ddeall a gweithredu egwyddorion systemau sicrhau ansawdd Yn gallu deall deddfwriaeth cyfle cyfartal a'r materion sy'n	

	<p>gysylltiedig â chyflawniad gwahanol grwpiau o ddisgyblion</p> <p>Sgiliau arwain profedig, gyda'r gallu i fod yn hunanysgogol a hefyd i ysgogi eraill</p> <p>Yn gallu gweithio'n effeithiol fel aelod o dîm a dangos parodrwydd i rannu sgiliau, arbenigedd, gwybodaeth a'r gallu i annog eraill i wneud yr un modd</p> <p>Yn gallu meddwl a gweithio'n arloesol, yn annibynnol ac yn strategol</p> <p>Yn gallu dangos ymrwymiad i effeithiolrwydd ysgolion trwy ddull sy'n agored, sy'n ymwneud â gweithio ar y cyd ac sy'n hyblyg</p> <p>Yn fedrus ac yn gallu dangos profiad llwyddiannus o hyrwyddo mentrau a chynnal a rheoli newid</p> <p>Sgiliau cydweithio cryf gyda'r gallu i ddangos partneriaethau a threfniadau cydweithio llwyddiannus</p> <p>Yn ymrwymedig i iaith, diwylliant a chyd-destun Cymru.</p> <p>Er mwyn sicrhau cydbwysedd ieithyddol bydd rhai o'r swyddi'n cael eu dynodi'n rolau lle mae Cymraeg yn hanfodol.</p> <p>Yn ddibetrus wrth adnabod materion allweddol mewn perthynas â pherfformiad ac yn gallu rheoli ymyriadau gan yr ALI mewn ysgolion gan gynnwys y gallu i ffurfio barnau cywir ynghylch arweinyddiaeth a rheolaeth mewn ysgolion.</p> <p>Yn gallu i wahaniaethu rhwng cyfrifoldebau arwain gweithredol a strategol</p> <p>Dealltwriaeth dda am TGCh a ffyrdd o'i chymhwyso</p> <p>Yn gallu gweithio dan bwysau ac o fewn terfynau amser</p> <p>Yn barod i weithio y tu allan i oriau gwaith arferol pan fo hynny'n angenrheidiol</p> <p>Yn gyrru car</p>	
--	--	--

Swydd-ddisgrifiad DRAFFT**TEITL Y SWYDD: RHEOLWR CYLLID A BUSNES****SEFYDLIAD: RSEIS****YN ATEBOL I'R: PRIF SWYDDOG****GRADD: 34,569-42,890 (dangosol)**

1. Pwrpas y Swydd

- 1.1 Rhoi cymorth i lunio, datblygu a chyflwyno cynlluniau strategol a chynlluniau busnes priodol o fewn graddfeydd amser perthnasol.
- 1.2 Gweithredu ar ran Prif Swyddog y RSEIS mewn materion sy'n ymwneud â gweinyddu busnes yr adran.
- 1.3 Hyrwyddo a datblygu gwasanaethau o ansawdd uchel, gan sicrhau bodlonrwydd defnyddwyr gwasanaethau a bod cyflawniad a pherfformiadau'n cyrraedd safonau'r Gwasanaeth.
- 1.4 Datblygu a chynnal prosesau cyfathrebu effeithiol ac arloesol gyda'r holl Awdurdodau Lleol, Ysgolion a sefydliadau sy'n bartneriaid e.e. colegau a darparwyr gwasanaethau seiliedig-ar-waith.
- 1.5 Cyfrannu at reolaeth gyffredinol ar y Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion trwy aelodaeth o'r Uwch Dîm.
- 1.6 Gweithredu fel Rheolwr Llinell a Rheolwr Perfformiad ar gyfer yr holl staff cyfieithu a Gweinyddol, a chefnogi cyfleoedd sy'n gysylltiedig â rhaglenni gyrfa ar gyfer y staff yma.
- 1.7 Rheoli a datblygu'r Gwasanaethau Gweinyddol a Chyfieithu a'u staff; gweithredu newidiadau a rheoli gweithgareddau fel a ddynodir trwy unrhyw adolygiad o drefniadau Gweinyddol.

2. Prif Gyfrifoldebau

- 2.1 Bod yn gyfrifol am gynllunio, rheoli, datblygu a'r modd y cyflenwir y gwasanaethau Gweinyddol a chyfieithu i ddiwallu anghenion y gwasanaeth. Bydd hyn yn cynnwys cynnal trefniadau rhwydweithio a chysylltu digonol mewn perthynas â materion gweinyddu ar draws y gwasanaeth, i sicrhau bod trefniadau a safonau gweithio rhanbarthol cydlynol yn cael eu datblygu a'u gweithredu yn ôl y gofyn.
- 2.2 Bod yn gyfrifol am sicrhau ansawdd meysydd cyfrifoldeb a sicrhau bod dogfennau a phrosesau'n cael eu harchwilio a'u gwirio'n ddigonol ar gyfer cyflawni'n effeithiol o fewn y RSEIS.
- 2.3 Cyfranogi mewn grwpiau allweddol i sicrhau bod y busnes yn cyflawni gofynion a blaenoriaethau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol, gyda'r blaenoriaethau hynny'n cael eu hadlewyrchu yn y cynlluniau strategol allweddol angenrheidiol yn ôl y gofyn.
- 2.4 Gan fanteisio ar gymorth yr Awdurdod Lletyol, paratoi cyllidebau manwl sy'n dangos y sefyllfa gyllidebol ragamcanol ar gyfer y Gwasanaeth, yn seiliedig ar

gynllun busnes y gwasanaeth, a chysylltu hynny â'r blaenoriaethau a adnabuwyd yn y cynlluniau datblygu busnes.

- 2.5 Paratoi adroddiadau monitro'r gyllideb i'w cyflwyno i Gydbwyllgor a thîm rheoli'r gwasanaeth newydd. Mae hyn yn cynnwys monitro incwm a gwariant trwy gydol y flwyddyn a rhoi cyngor ac argymhellion i sicrhau bod gwariant yn aros o fewn y gyllideb sydd â therfyn arian parod.
- 2.6 Gweithio'n rhagweithiol i adnabod ffyrdd newydd o weithio a herio'r dulliau presennol o ddarparu gwasanaethau er mwyn lleihau'r pwysau o ran costau yn y dyfodol a rhoi cymorth gydag amrywiadau posib.
- 2.7 Datblygu fframwaith rheoli perfformiad ar gyfer RSEIS sy'n cynnwys, ac yn cydymffurfio â gofynion sefydliadol a deddfwriaethol ac yn cynnwys fframwaith dadansoddi a monitro ansawdd cynhwysfawr ym maes Gwella Ysgolion. Cyngori'r Prif Swyddog a'r Gydbwyllgor ynghylch y ffordd orau o ddefnyddio adnoddau er mwyn hwyluso'r gwaith o godi a monitro perfformiad yn ogystal â mesur targedau perfformiad cywir ac amserol.
- 2.8 Goruchwylio rheolaeth ariannol ar ffyrddau cyllido allanol (a weinyddir gan yr Awdurdod Lletyol) trwy ddarparu gwybodaeth amserol a chywir am grantiau ar gyfer tîm rheoli'r Gwasanaethau a'r Gydbwyllgor a sicrhau bod trefniadau cadarn ar waith sy'n ymlynu wrth reolau a rheoliadau ariannol.
- 2.9 Gweithio gyda'r Awdurdod Lletyol i weithredu'r broses cau cyfrifon ar ddiwedd y flwyddyn yn unol â'r Rheoliadau Ariannol a safonau cyfrifyddu proffesiynol.
- 2.10 Adnabod ac adrodd ar ofynion o ran adnoddau yn y presennol a'r dyfodol.
- 2.11 Cynnal a datblygu rhwydwaith cyfathrebu effeithiol trwy gyfrwng arddangosfeydd, cyhoeddiadau a dogfennau a thrwy ddulliau electronig gan gynnwys y gwefannau a'r cronfeydd data priodol i ddatblygu dull o ymgynghori lle y bo'n angenrheidiol.
- 2.12 Sicrhau bod anghenion y Gwasanaeth Gwella Ysgolion o ran y gweithlu, hyfforddiant a datblygu staff yn cael eu hadnabod a'u cynnwys yn y strategaeth gweithlu ar gyfer y gwasanaeth.
- 2.13 Bod yn gyfrifol am reoli cyfleusterau o fewn y Gwasanaeth gan drafod, rheoli a monitro contractau, prosesau caffael, tendrau a chytundebau i ddarparu gwasanaethau ar gyfer y Gwasanaeth, a sicrhau bod yr adeiladau'n cael eu cynnal a'u cadw a'u gweithredu yn unol â gweithdrefnau argyfwng a gofynion o ran lechyd a Diogelwch. Sicrhau defnydd effeithiol o swyddfeydd trwy gynllun datblygu adeiladau.
- 2.14 Monitro, rheoli ac adolygu'r modd y gweithredir ac y cydymffurfir â pholisïau a gweithdrefnau'r sefydliad i sicrhau bod gwasanaethau'n cael eu darparu yn y modd mwyaf effeithiol, gan ymgorffori arfer da a chydymffurfio â gofynion deddfwriaethol.
- 2.15 Adnabod a rhoi cymorth i ddarparu cyfleoedd hyfforddiant mewn swydd i'r holl staff er mwyn gwella'r modd y darperir gwasanaethau.
- 2.16 Chwarae rhan ganolog yn arweinyddiaeth strategol a gweledigaeth y Gwasanaeth.
- 2.17 Cyngori'r Uwch Dîm Rheoli ynghylch materion sy'n ymwneud â Chyllid, Adeiladau a Materion Staff a darparu cyswllt ag Adnoddau Dynol.
- 2.18 Cydlynu cynigion cynllunio busnes.
- 2.19 Sicrhau y darperir adnoddau TGCh a chymorth TGCh i gwrdd ag anghenion yr adran.

3. Gweledigaeth/Cyd-destun

- 3.1 Mae'r swydd hon wedi'i bwriadu i gyflawni rheolaeth ariannol, rheolaeth fusnes a rheolaeth weinyddol gydlynol i drefnu ac ategu a chyfleu gwybodaeth am gynllunio busnes, rheoli perfformiad a dull effeithiol o ddarparu gwasanaethau o ansawdd o fewn y gwasanaeth.
- 3.2 Bydd y swydd hon yn rheoli staff sy'n gyfrifol am weinyddu, rheoli ansawdd a chynllunio busnes.

4. Cysylltiadau

- 4.1 Y Bwrdd Rhanbarthol, Consortiwm CCAC, darparwyr gwasanaethau, contractwyr, penaethiaid ysgolion a chyrrff llywodraethol. Mae asiantaethau allanol eraill yn cynnwys CyngACC a Llywodraeth Cymru.

5. Dimensiynau

- 5.1 Ariannol: I'w gadarnhau
- 5.2 Staffio: I'w gadarnhau
- 5.3 Ystadegau: I'w gadarnhau

6. Rhychwant rheolaeth

I'w gadarnhau

Manylion yr Unigolyn : Rheolwr Cyllid a Busnes

Meini Prawf	Hanfodol	Dymunol	Dull Asesu
Addysg a Chymwysterau.	Wedi'ch addysgu i safon gradd neu safon gyfwerth – Cyfrifydd CCAB cymwysedig (neu gyfwerth)	Cymhwyster NVQ lefel 4 o leiaf (yn ddelfrydol AAT)	
	Yn meddu ar radd/ cymhwyster proffesiynol mewn disgyblaeth sy'n gysylltiedig â busnes, ynghyd â chymhwyster rheoli priodol.		
Profiad Perthnasol.	Profiad ariannol strategol a chymhleth sylweddol mewn disgyblaeth sy'n ymwneud â Chyllid ac/neu Fusnes.	Gwybodaeth a dealltwriaeth am, a phrofiad o faterion sy'n gysylltiedig ag Addysg	
Gwybodaeth a Sgiliau sy'n gysylltiedig â'r Swydd	Sgiliau rheoli perfformiad effeithiol a sgiliau rhyngbersonol ardderchog	Mae'r gallu i weithredu trwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg yn hynod ddymunol.	
	Gwybodaeth, sgiliau a gallu mewn perthynas â rheoli Cyllidebau a Busnes, ynghyd â sgiliau effeithiol mewn cyflwyno, ysgrifennu a llunio adroddiadau		
	Y gallu i ddylanwadu ar agwedd a safbwyntiau pobl eraill i gael cytundeb, gan ddefnyddio sgiliau gweithredol mewn cydweithredu, darbwyllo, dylanwadu a thrafod telerau i ddatblygu syniadau a chynigion sy'n gysylltiedig â rheoli, darparu gwasanaethau a gweithgareddau sicrhau ansawdd		
	Y gallu i ddehongli data er mwyn dod i gasgliadau a gwneud argymhellion priodol.		
	Bydd gan ddeiliad y swydd brofiad o oruchwylio staff a dyrannu llwythi gwaith yn effeithiol		
	Sgiliau TGCh ardderchog		
Rhinweddau Personol.	Bri, cymhelliant ac egni personol, yn ogystal â bod yn hunanysgogol a bod â'r gallu i reoli a chyfarwyddo'ch llwyth gwaith eich hun gyda chyn lleied â phosib o ymyrraeth.		
	Ymrwymiad i gyfle cyfartal a pholisïau a gweithdrefnau corfforaethol, cyfarwyddiaethol ac adrannol.		

Swydd-ddisgrifiad DRAFFT

TEITL Y SWYDD:	CYFIEITHYDD
SEFYDLIAD:	RSEIS
GRADD:	23,583- 29,470 (DANGOSOL)

Pwrpas Cyffredinol y Swydd

Cyfieithu pob math o ddogfennau amrywiol i'r Saesneg a'r Gymraeg. Darparu gwasanaeth cyfieithu-ar-y-pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg mewn cyfarfodydd ledled rhanbarth Gogledd Cymru.

Prif Gyfrifoldebau / Tasgau Allweddol

1. Darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd mewn cyfarfodydd ledled rhanbarth Gogledd Cymru. Gwasanaeth o'r Gymraeg i'r Saesneg yn unig yw hwn.
2. Darparu'r gwasanaeth uchod fel sy'n ofynnol gan y RSEIS os bydd cyfarfodydd yn cael eu cynnal ar y cyd â sefydliadau eraill.
3. Sicrhau bod yr offer cyfieithu'n gweithio'n iawn ar bob adeg.
4. Cyfieithu amrywiaeth o ddogfennau i'r Saesneg a'r Gymraeg.
5. Comisiynu gwaith gan gyfieithwyr allanol (unigolion a chwmnïau), yn ôl y gofyn.
6. Goruchwyllo ansawdd gwaith cyfieithu gan sefydliadau allanol.
7. Datblygu'r gwasanaeth a'r modd y caiff ei ddarparu trwy gynllunio busnes, gosod targedau, arfarniadau, adnabod anghenion hyfforddi, meincnodi a pharatoi, cyhoeddi a mynd ati'n rheolaidd i adolygu data priodol ar berfformiad.
8. Datblygu'r gwasanaeth trwy drefniadau gweithio ar y cyd a threfniadau cydweithredol gyda chyrff eraill yn y sector cyhoeddus a, lle y bo'n briodol, cyrff yn y sector preifat.
9. Ymgynghori ag asiantaethau mewnol ac allanol i lunio gwasanaeth cyfieithu effeithiol sy'n gysylltiedig â'r Polisi Iaith Gymraeg.

Gofynion o fewn y Swydd

Gofynion corfforol

- Cario offer cyfieithu trwm ac anhylaw o bryd i'w gilydd i'w defnyddio mewn cyfarfodydd y tu allan i brif bencadlys y Cyngor.
- Y gallu i weithio offer cyfieithu technegol a recordio cyfarfodydd a datrys unrhyw anawsterau technegol.

Gofynion meddyliol

- Cyfnodau parhaus o ganolbwyntio'n ddwys dan bwysau er mwyn darparu gwasanaeth cyfieithu-ar-y-pryd cywir ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau.
- Gweithio dan bwysau i gwrdd â therfynau amser cyfyng a chwblhau tasgau'n gyflym ac yn gywir ynghyd â'r gallu i flaenoriaethu yn ôl y gofyn.

Gofynion emosiynol

- Cyfieithu dan amodau anodd a sensitif ar gyfer cleientiaid agored i niwed e.e. mewn cynadleddau achos amddiffyn plant.

Trefniadau Gweithio

Yr wythnos waith:

- [I'w gadarnhau] awr yr wythnos (Llun – Gwener).

Lleoliad:

- [I'w gadarnhau] Fodd bynnag, gall fod yn ofynnol, neu gellir caniatáu i chi weithio unrhyw le yn ardal y Cyngor, yn barhaol neu dros dro, heb amser na thâl ychwanegol am wneud hynny.

Gofyniad o ran Dwyieithrwydd (Cymraeg a Saesneg):

- HANFODOL

Hyblygrwydd

Tynnir eich sylw at y ffaith bod rhai dyletswyddau a chyfrifoldebau arbennig, mewn rhai achosion, yn anodd i'w diffinio'n fanwl ac y gallant amrywio o bryd i'w gilydd heb newid cymeriad cyffredinol y dyletswyddau na lefel y chyfrifoldebau. Yn ogystal â hynny, mae'n ofynnol bod yr holl gyflogeion yn derbyn lefelau o hyblygrwydd mewn dyletswyddau a chyfrifoldebau a'u bod, pan fo hynny'n angenrheidiol, yn ymgynwngid o fewn y sefydliad er mwyn cwrdd ag anghenion a galwadau newidiol y gwasanaeth. Bydd gofyniad o'r fath yn galluogi arbenigedd penodol deiliad y swydd i gael ei ddatblygu a'i gynyddu i'r eithaf er budd y cyflogwr a'r cyflogai fel ei gilydd.

Manylion yr Unigolyn: Cyfieithydd

Meini Prawf	Hanfodol:	Dymunol
Addysg a Hyfforddiant	Gradd mewn Cymraeg neu unrhyw bwnc perthnasol arall.	Aelodaeth o Gymdeithas Cyfieithwyr Cymru.
Profiad	Sgiliau profedig mewn cyfieithu adroddiadau a dogfennau	
Rhinweddau Allweddol	<p>Y gallu i gyfathrebu/ ymgysylltu â swyddogion ac aelodau.</p> <p>Ymrwymiad i ddwyieithrwydd llafar ac ysgrifenedig.</p> <p>Dealltwriaeth am swyddogaeth a phwysigrwydd dwyieithrwydd yn nhrefniadau gweinyddu a gwleidyddiaeth llywodraeth leol.</p> <p>Gwybodaeth am weithdrefnau'r Cyngor Sir yn gyffredinol – yn benodol y darpariaethau i warchod dwyieithrwydd.</p> <p>Y gallu i ymateb yn hyblyg ac yn greadigol i unrhyw amgylchiadau newydd a allai godi yn y dyfodol.</p>	
Gwybodaeth a sgiliau sy'n benodol i'r swydd	<p>Parodrwydd i geisio cyngor yng nghydestun materion cyfreithiol a all godi ac i gael eglurhad o unrhyw faterion ariannol achlysurol, ond yn enwedig er mwyn cael cymorth technegol</p> <p>Y gallu i ymdrin â llwyth gwaith ysgrifenedig sylweddol a darparu cyfieithiadau'n brydlon i gwrdd â therfynau amser cyfyng ac i gwblhau tasgau trwy flaenoriaethu.</p> <p>Sgiliau cyfathrebu da – yn ysgrifenedig ac ar lafar.</p> <p>Dealltwriaeth am yr angen i barchu cyfrinachedd wrth ymdrin â gwybodaeth sensitif.</p> <p>Sgiliau datrys problemau da.</p> <p>Y gallu i ganolbwyntio am gyfnodau maith dan bwysau sylweddol.</p> <p>Y gallu i gydosod gwybodaeth ystadegol fel tystiolaeth o gydymffurfio â dangosyddion perfformiad allweddol.</p>	<p>Sylw i fanylder, cywirdeb ac ansawdd</p> <p>Y gallu i weithio'n unol â rhaglen waith sydd â therfynau amser/ dyddiadau cau cyfyng.</p> <p>Y gallu i flaenoriaethu gwaith.</p> <p>Y gallu i ymdrin â staff a defnyddwyr gwasanaethau mewn modd cwrtais, proffesiynol ac effeithiol.</p>
Priodoleddau Personol	Trwydded yrru ddilys a mynediad at gludiant. Y gallu i weithio gyda'r nos	

Swydd-ddisgrifiad DRAFFT

TEITL Y SWYDD:	SWYDDOG CEFNOGI GWEINYDDOL
SEFYDLIAD:	RSEIS
YN ATEBOL I'R:	RHEOLWR CYLLID A BUSNES
GRADD:	17,213-22,094 (DANGOSOL)

PWRPAS Y SWYDD

Dan gyfarwyddyd/arweiniad uwch aelodau o staff, a chan ddefnyddio amrywiaeth o becynnau TGCh, rhoi cymorth clerigol/gweinyddol cyffredinol i'r RSEIS.

PRIF GYFRIFOLDEBAU

1. Cyflawni dyletswyddau derbynfa, gan ateb ymholiadau cyffredinol dros y ffôn ac wyneb yn wyneb.
2. Rhoi cymorth clerigol/gweinyddol cyffredinol e.e. llungopïo, ffeilio, ffacsio, cwblhau ffurflenni safonol, ymateb i ohebiaeth reolaidd oddi wrth Awdurdodau Lleol, Ysgolion, Llywodraethwyr, Cynghorwyr, Rhieni/Gwarcheidwaid a sefydliadau eraill.
3. Dilysu a chynnal cofnodion/systemau rheoli gwybodaeth - rhai papur a chyfrifiadurol.
4. Defnyddio pecynnau TGCh (e.e. Outlook, Word, Taenlenni Excel, Cronfeydd Data Access, Y Rhyngwyd, SIMS, ONE) a chyflwyno rhestrau/gwybodaeth/data yn ôl y gofyn.
5. Trefnu cyfarfodydd a chymryd nodiadau mewn cyfarfodydd.
6. Cymryd rhan mewn hyfforddiant a gweithgareddau dysgu eraill a gweithgareddau datblygu perfformiad yn ôl y gofyn.
7. Cyflenwi'n briodol ar ran cydweithwyr ar yr un radd (neu radd uwch) yn ystod cyfnodau o wyliau, salwch a digwyddiadau eraill nas rhagwelwyd.
8. Cyflawni dyletswyddau perthnasol eraill ar gyfarwyddyd y Rheolwr Llinell o fewn cylch gorchwyl deiliad y swydd.

Manylion yr Unigolyn: Swyddog Cefnogi Gweinyddol RSEIS

MEINI PRAWF	HANFODOL	DYMUNOL	DULL ASESU
ADDYSG A CHYMWYSTERAU	NVQ lefel 3 neu gymhwyster cyfwerth	Cymhwyster cydnabyddedig mewn busnes neu weinyddu	Ffurflen Gais
	Cymhwyster cydnabyddedig mewn TG ac iddo elfen prosesu geiriau	Cymhwyster cydnabyddedig mewn prosesu geiriau a theipio	
PROFIAD	Peth profiad o weinyddu mewn swyddfa brysur	Defnyddio system rheoli cynnwys i gynnal gwefan	Ffurflen Gais
	Profiad o drefnu cyfarfodydd a seminarau	Profiad o brosesu archebion ac anfonebau	
		Profiad o gymryd cofnodion	
GWYBODAETH A SGILIAU SY'N GYSYLLTIEDIG Â'R SWYDD	Defnyddio pecynnau TGCh yn effeithiol.	Ymwybyddiaeth o'r Ddeddf Diogelu Data a'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth	Ffurflen Gais Ymarfer Cyfweiliad
	Defnyddio offer/adnoddau perthnasol.		
	Sgiliau Cyfathrebu Da		
	Sgiliau bysellfwrdd da		
	Lefel uchel o gymhwysedd mewn prosesu geiriau (cyflymder a chywirdeb)		
	Defnydd helaeth o gymwysiadau Microsoft	defnydd dyfeisgar o daenlenni a meddalwedd cyflwyniadau	
Y gallu i fod yn greadigol wrth gynhyrchu a chyflwyno dogfennau	Dealltwriaeth am bolisïau, gweithdrefnau a safonau'r Cyngor		
RHINWEDDAU PERSONOL	Sgiliau cyfathrebu ardderchog gyda'r gallu i gyfathrebu'n effeithiol gyda phobl ar bob lefel o fewn y Cyngor		Ffurflen Gais Cyfweiliad
	Y gallu i ymdrin yn dringar ac yn ddiplomyddol â phobl ar bob lefel		
	Y gallu i weithio o'ch pen a'ch pastwn eich hun		
	Yn hynod drefnus		
	Y gallu i weithio dan bwysau o fewn terfynau amser tynn		
	Yn frwdfrydig ac yn gydwybodol gan wynebu heriau ag agwedd gadarnhaol		

MEINI PRAWF	HANFODOL	DYMUNOL	DULL ASESU
	Y gallu i gadw cyfrinachedd ar bob adeg		
GOFYNION ERAILL	<p>Gweithio'n adeiladol fel rhan o dîm, gan ddeall rolau a chyfrifoldebau a'ch lle chi eich hun o fewn y rhain.</p> <p>Empathi â'r iaith Gymraeg a diwylliant Cymru</p>	Hyder i gyfathrebu'n rhugl yn Gymraeg, ar lafar ac yn ysgrifenedig	Ffurflen Gais Cyfweiliad